

Svitlana Romaniuk
Katarzyna Jakubowska-Krawczyk
Marta Saniewska

УКРАЇНСЬКОЮ ПРО КУЛЬТУРУ

Podręcznik do nauki języka ukraińskiego
Wydanie II zmienione

Uniwersytet Warszawski

Svitlana Romaniuk
Katarzyna Jakubowska-Krawczyk
Marta Saniewska

УКРАЇНСЬКОЮ ПРО КУЛЬТУРУ

**Podręcznik do nauki języka ukraińskiego
Wydanie II zmienione**

Warszawa – Siedlce 2024

Recenzent:

Prof. dr hab. Natalia Kostusiak
Wołyński Uniwersytet Narodowy im. Łesi Ukrainki

Publikacja została dofinansowana przez Fundusz Doskonałości Dydaktycznej Uniwersytetu Warszawskiego

Nazwa i adres wydawcy:

WN IKRiBL
Instytut Kultury Regionalnej i Badań Literackich im. Franciszka Karpińskiego
Stowarzyszenie
ul. Targowa 7/6
08-110 Siedlce
ikribl.com

ISBN: 978-83-68206-06-7

Copyright by Svitlana Romaniuk, Katarzyna Jakubowska-Krawczyk, Marta Saniewska

Skład, łamanie, druk i oprawa:

Julita Kisielińska

Projekt okładki:

Julita Kisielińska

Zdjęcia na okładce:

Pixabay.com

SPIS TREŚCI

ТЕМА 1:	КВІТКОВІ МЕЛОДІЇ	9
ТЕМА 2:	СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО	25
ТЕМА 3:	ВИКЛИКИ СУЧАСНИХ ДИЗАЙНЕРІВ	43
ТЕМА 4:	МИСТЕЦЬКІ ВАРІАЦІЇ	61
ТЕМА 5:	ЖИТТЄВІ ІСТОРІЇ	79
ТЕМА 6:	РІЗНІ ОБЛИЧЧЯ ЛЮБОВІ	97
ТЕМА 7:	ЖІНОЧІ ДОЛІ	111
ТЕМА 8:	БЕРЕГИНЯ vs БАРБІ	125
ТЕМА 9:	У ДЕКРЕТНУ ВІДПУСТКУ	143
ТЕМА 10:	СУПЕРНИКИ ТА ЧЕМПІОНИ	163
ТЕМА 11:	РОЛЬ ЧЕТВЕРТОЇ ВЛАДИ	175
ТЕМА 12:	ЕМІГРАЦІЯ – ЖІНОЧОГО РОДУ	191

Noty o autorkach

Svitlana Romaniuk - profesor Uniwersytetu Warszawskiego, doktor habilitowany, pracownik Instytutu Ukrainistyki Wydziału Lingwistyki Stosowanej. Wieloletni współpracownik Studium Europy Wschodniej i Szkoły Języków Wschodnich UW. Autorka monografii z zakresu gramatyki współczesnego języka ukraińskiego, analizy dyskursu politycznego, współautorka 10 podręczników do nauki języka ukraińskiego, m.in. *Ukraina-Polska. Dialog kultur*, Warszawa 2014; *Z ukraińskim na Ty*, cz. 1-2, Warszawa 2013, 2014; *Українською без табу*, Warszawa 2017; *Українською про культуру*, Warszawa 2018; *Культура і традиції українців: з минулого в сучасність*, Warszawa 2018; *Українська культура на щодень: у 2 томах*, Мюнхен – Варшава 2021, 2022; *Українська мова в бізнесі*, Warszawa 2023; *Українська мова в бізнесі. Видання 2-ге для угорських студентів*, Будапешт 2024).

Katarzyna Jakubowska-Krawczyk - doktor, adiunkt w Instytucie Ukrainistyki Wydziału Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka monografii z zakresu badań nad tożsamością ukraińską, współczesną literaturą i sztuką. Współautorka podręczników, m.in. *Українською про культуру*, Warszawa 2018; *Культура і традиції українців: з минулого в сучасність*, Warszawa 2018; *Українська культура на щодень: у 2 томах*, Мюнхен – Варшава 2021, 2022; *Розмовляємо про літературу*, Варшава 2022.

Marta Saniewska - magister w Instytucie Ukrainistyki Wydziału Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka artykułów dot. metodologii nauczania języka obcego, współautorka podręczników do nauki języka ukraińskiego (m.in. *Z ukraińskim na Ty*, cz. 1-2, Warszawa 2013, 2014; *Українською без табу*, Warszawa 2017; *Українською про культуру*, Warszawa 2018).

Podręcznik *УКРАЇНСЬКОЮ ПРО КУЛЬТУРУ* stanowi wznowioną pracę z roku 2018, wydaną przez Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego. Proponowane wydanie II zostało zaktualizowane przede wszystkim pod względem doboru nowych tekstów tam, gdzie było to konieczne, aby zainteresować czytelnika Ukrainą współczesną, a także uzgodnione z wymogami prawopisnymi, wprowadzonymi w roku 2019. Podręcznik jest przewidziany dla osób ze znajomością języka ukraińskiego na poziomie zaawansowanym, które pragną dalej rozwijać swoje kompetencje. Adresujemy go przede wszystkim do studentów studiów filologicznych w Polsce.

Podręcznik składa się z 12 rozdziałów tematycznych, które oscylują wokół szeroko rozumianego pojęcia kultury. Dołożyliśmy wszelkich starań, aby poszczególne lekcje dotyczyły zagadnień interesujących i aktualnych. Użytkownik znajdzie w nim zadania związane ze sztukami plastycznymi, designem, muzyką i literaturą. Szereg tekstów dotyczy związków kultury z codziennym życiem tak prywatnym, jak i publicznym.

Podręcznik został tak skonstruowany, aby stymulować rozwój różnych kompetencji językowych. Wskazane jest jednak, aby prowadzący uzupełniał poszczególne tematy o samodzielnie przygotowane materiały audiowizualne, pozwalające rozszerzyć omawiane treści, a także rozwijające umiejętności rozumienia ze słuchu oraz utrwalenie melodii języka i akcentu.

Pragniemy podziękować wszystkim Artystom i Autorom, których reprodukcje prac, teksty lub ich fragmenty w podręczniku wykorzystaliśmy. Szczególne wdzięczne jesteśmy Agnieszce Łopatowskiej i redakcji Style.pl, Dagny Kurdwanowskiej i Katarzynie Tubielewicz, Marii Brzezińskiej, zespołowi Dagadana, Oldze Krawczenko, Albinie Yalozie i Danylenko Movchanowi.

Bardzo dziękujemy za współpracę i wszelkie uwagi naszym studentom, z którymi przerobiłyśmy materiał z *Українською про культуру* podczas zajęć na Uniwersytecie Warszawskim. Dzięki nim podręcznik został uzupełniony i wzbogacony o treści, które wzbudziły szczególne zainteresowanie.

ТЕМА 1

КВІТКОВІ МЕЛОДІЇ

1. Уставте пропущені слова в текст.

Міф Квітки. Як американська співачка стала „голосом України”

Голос дочки емігрантів, львів'ян, мав просто неймовірний, магічний на аудиторію. Попри нестачу офіційної , байдужість до постаті Квітки Цісик з боку нашої держави, браку легальних записів, традицію медійної тиші, яку почали порушувати лише віднедавна, про неї все-таки багато говорять прості слухачі. Зайдіть на пошуковий портал – і переконаєтеся самі: те, як про неї користувачі Інтернету, дивує силою реакції, глибиною емоцій.

Слова бувають сьогодні прикро заяжженими й від того не завжди щирими, але тільки не тут. „Її слухати без сліз”; „Той, хто хоч раз почув її голос, не забуде ”; „Вона змушує нас згадати, що ми українці”, – злагодженим хором промовляють ті, хто знає і слухає Квітку Цісик. Тож маємо певний, у хорошому сенсі, міф Квітки, у якому за відповідними художніми законами реальність множитьсЯ на фантазію, приватне переплітається із соціальним, а одиничний людський стає символом нашої спільної історичної долі.

Дитина з родини переселенців третьої, повоєнної хвилі, народжена вже в Америці, сучасного Нью-Йорка з несучасною, „галицькою” вимовою, типова, на перший , діаспорна українка з Манхеттена, яка вперто не бажає забувати, хто вона і якого роду. Тому в розпал вдалої стовідсотково американської вона робить нестандартний крок: власним коштом записує високопрофесійні некомерційні українських пісень, що невдовзі стали концентратом вітчизняної мелодійності й дивовижним чином поширилися на межі 1980–1990-х у нашій країні, по суті, ще радянській, а тому позбавленій власного культурного звучання.

Першопричиною прекрасного міфу Квітки стало її дивне ім'я, котре випромінює потужну художню енергію. Ми не знаємо, що спонукало Цісиків назвати саме так свою молодшу дочку, адже ніхто інший із родини не міг похвалитися екзотичним найменням: ані старша сестра Марія, ані самі батьки Володимир та Іванна. Не всі знають, що у Квітки був іще й англомовний артистичний Кейсі (Casey), утворений від поєднання її українських ініціалів.

2. Виділені конструкції перекладіть польською.

Це друге ім'я ідеально **доповнювало специфічний імідж студійної співачки** (.....), у репертуарі якої були рекламні ролики, демоверсії пісень композиторів-початківців, різноманітні бек-партії (додаткове вокальне озвучування фонограм зіркових виконавців), **вокальні саунд-треки до кінофільмів** (.....). Порівняно із записами українських пісень **такі форми музикування видаються більш рутинними** (.....), але саме вони становили основу ділового життя Квітки, її „вокального бізнесу”. Міф Квітки не сформувався б, якби не його другий складник – роль родини, **однієї зі згуртованих музичних династій** (.....), на які така щедра українська культура (згадаймо, принаймні, Сокальських, Лисенків, Стеценків).

Сім'я Цісіків ще за львівських часів **була знана й шанована в професійному музичному світі** (.....). Батько – **скрипаль-віртуоз** (.....), сестра – **блискуча піаністка** (.....), тож сама домашня атмосфера визначила майбутнє Квітки. Але дівчина таки підкориговувала родинну традицію – обрала професію популярної, а не академічної виконавиці. Утім, вона стала **висококласним „синтетичним” музикантом** (.....) – співачкою необмежених можливостей, шкала яких сягає від кантрі чи джазу до оперної колоратури. До музично-родинного оточення, у якому „зростала” Квітка, належали і два її чоловіки. Перший – **композитор і аранжувальник** (.....) Джек Корнер, другий – **звукорежисер, власник студії звукозапису** (.....) ClintonRecordingStudio Ед Ракович. Показово, що обидва вони, як і сестра Марія, мають безпосередній стосунок до головної „справи родини” – **створення сольних українських дисків співачки** (.....). З усієї родини найбільшу роль у її **мистецькому становленні** (.....) відіграв батько. Саме йому дочка присвятила свій перший диск „Kvitka”. Може, у такий спосіб вона просила вибачення за те, що, **попри його сподівання, так і не стала скрипалькою** (.....). Вона часто повторювала: „Я мала його пальці й техніку, але мріяла співати й досі почуваюся винною, що покинула скрипку”.

Зрештою, **інструментальне минуле виразно проступає в її творчому портреті** (.....): рідкісний вокальний тембр Цісік містить у собі очевидні скрипкові тони. Професійне життя Квітки як студійної вокалістки, активне й напружене, **складалося цілком успішно** (.....), зокрема, і завдяки розумному вибору спеціалізації. Вона не ставила собі за мету розгорнути масштабну сольну діяльність, проте співпрацювала з багатьма великими бізнес-корпораціями і впродовж 16 років – від 1982-го й до останніх місяців життя – була „офіційним”, єдиним голосом компанії FordMotors. У цій діловій сфері Квітка **мала разючі досягнення** (.....): за статистичними підрахунками її голос звучав у світовому медійному просторі не менш ніж 22 млрд разів, що становить абсолютний рекорд у рекламній музичній продукції.

ВідеOVERсія її першого джинглу для FordMotors „Have You Driven a Ford Lately?” стала **справжньою класикою жанру** (.....) і показала світові Квітку такою, якою вона була: **напрочуд** (.....) органічною, з тендітною статуєю та неймовірним вокальним тембром, у якому виділяється особливий,

дзвінковий обертон, притаманний лише сопрановій колоратурі. У 1977-му Квітка записала саунд-трек до фільму „Ти світло мого життя” („You Light Up My Life”) режисера Джозефа Брукса, де зіграла, крім того, епізодичну роль. **Одноіймена музична композиція** (.....) із цієї стрічки здобула нагороду Американської кіноакадемії як „найкраща пісня для кіно”.

3. До виділених слів доберіть синоніми.

Однак на оскарівській церемонії цю пісню, „привласнивши” її, представляла зовсім інша виконавиця – прагматична й не дуже перебірлива щодо професійної етики Дебі Бун. Квітка не подавала позову до суду. Як пояснив Ед Ракович, вона не хотіла **порушувати** (.....) власну внутрішню гармонію. Матеріальним **фундаментом** (.....) Квітчиного міфу є два (більше вона не встигла) диски – „Kvitka. Пісні з України” (1980) і „Два кольори” (1989). Обидва свого часу номіновані на премію „Греммі” у **категорії** (.....) „сучасний фолк”.

У єдиному відеоінтерв’ю 1992 року, записаному **нинішнім** (.....) директором Національного симфонічного оркестру України Олександром Горностаєм у нью-йоркській студії, Квітка **докладно** (.....) пояснила свою мотивацію щодо появи цих платівок: у відповідь на **нескінченні** (.....) розповіді колегам про Україну з її **унікальною** (.....) пісенною культурою завжди чула прохання „щось показати”, але на **гідному** (.....) рівні **продемонструвати** (.....) було нічого, тому й виникла ідея сольного студійного проєкт „найвищої професійної проби” (передусім це стосувалось **якості** (.....) аранжувань та відповідного виконавського інструментального **колективу** (.....)).

Загальна сума, витрачена співачкою на запис, сягала \$200 тис. – у 1980-х то був неабиякий **статок** (.....). Унаслідок українська культура справді здобула неоціненний художній капітал – **добірні** (.....) мелодії та тексти, уперше записані на світовому рівні. У цьому своєрідному Квітчиному „саду” представлено національний пісенний універсум: давні колискові („Ой, ходять сон”), фольклорні шедеври козацької доби („Верше, мій верше”), ліричні романси XIX століття („Ой, не світи місяченьку”), сучасні естрадні хіти („Черемшина” Михайлюка – Юрійчука), пісні, що стали музичними архетипами України („Два кольори” Білаша – Павличка). А над тим „садом” **бринить** (.....) мелодія Володимира Івасюка „Я піду в далекі гори”. Озвучити словами все, що є в тих Квітчиних „Горах”, неможливо: у них блукає наша українська доля, „розпатлана життям”, роздєрта між Карпатами і Нью-Йорком, **загублена** (.....) між історією та сучасністю. Вона **озивається** (.....) до нас янгольським голосом – голосом Квітки Цісик.

За: О. Корчова, <http://tyzhden.ua/Culture/77165>, 13.04.2013

4. Поясніть вислови. Складіть із ними речення.

медійна тиша;
випромінювати потужну художню енергію;
підкоригувати родинну традицію;
роздертий між країнами.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Випишіть із прочитаних текстів запозичені лексеми. Запишіть їхні власне українські відповідники.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Випишіть із текстів слова, що пишуться через дефіс.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. У наведених словах уставте, де потрібно, дефіс. Перевірте за правописом.

Диво ... вижний, земле ... трус, день ... два, спів ... працювати, зроду ... віку, художник ... пейзажист, лісо ... степ, ріка ... Дніпро, Дніпро ... ріка, віце ... прем'єр, своє ... рідний, мати ... й ... мачуха, екс ... чемпіон, Ново ... біличі, сто ... шістдесяти ... річчя, гори ... цвіт, боє ... припаси, давньо ... руський, лікар ... кардіолог, водо ... грай, екс ... президент, жар ... птиця, англо ... мовний, архе ... тип, фото ... монтаж, 50 ... річчя, літературо ... художній, звуко ... режисер, навчально ... виховний, сто ... відсотковий, жовто ... блакитний, Івано ... Франківськ, Біла ... Церква.

8. Послухайте пісню „Кохання” у виконанні Квітки Цісик. Перекладіть її польською.

Я покохала тебе восени,
Жовте листя з дерев опадало.
Літо бабине йшло у солодкі сни,
А кохання моє розквітало.
А кохання моє, а кохання моє,
А кохання моє розквітало.

Приспів:

Коханий, дивлюсь на небо – в синій далі срібний зорепплав.
Коханий, це ніби той наш пам'ятний останній листопад.
Коханий, не плачу я, бо не поверну спалену зорю.
Коханий, лиш вітер спогад навіває про любов мою.
Вітер хмаринку небом жене, а я в уяві бачу тебе.
Знов придивляюсь, – я бачу тебе, тебе!
Жалісний подув тугу жене, поле шепоче, чую тебе.
Знов прислухаюсь, – я чую тебе, тебе!

Я покохала тебе восени,
І тоді готовилась йти в путь.
А кохання моє, наче гомін весни,
Огрівало нам ночі щасливі.
А кохання моє, а кохання моє
Огрівало нам ночі щасливі.

.....

.....

.....

9. Прочитайте інтерв'ю. Поставте можливі запитання до відповідей.

Христина Соловій розчулила Святослава Вакарчука до сліз. Львів'янка шокувала суддів конкурсу „Голос країни”, різко проігнорувавши Олександра Пономарьова

На телеканалі „1+1” у розпалі пісенний конкурс „Голос країни”. Під час сліпих прослуховувань до учасниці шоу Христини Соловій повернулися Олександр Пономарьов та Святослав Вакарчук. Однак дівчина одразу дала Олександру зрозуміти, що в нього немає шансів.

Христина співала а капела лемківську пісню. Після її виступу Вакарчук не стримав сліз і запросив дівчину до своєї команди. 20-річна львів'янка неабияк заінтригувала глядачів заявою, що ніколи не співатиме російської поп-музики і відмовиться від участі у проєкті у випадку, якщо її оберуть Тіна Кароль чи Олександр Пономарьов. Дівчина заспівала на пісенному конкурсі старовинну пісню „Горе долом”, і зал вибухнув оплесками. Кореспондент „ВЗ” запитав Христину, як їй удалося зачарувати публіку і метрів української сцени.

– Більше половини свого життя я прожила в Дрогобичі, — розповідає Христина. – Тільки після того, як вступила на філологічний факультет ЛНУ ім.Франка, моя сім'я переїхала до

Львова. У майбутньому планую стати літературним критиком, редактором або вчителькою в школі.

– ?

– Ідея виникла випадково. Я взагалі не можу не співати, а в якийсь момент ще й усвідомила, що не можу співати сама для себе. Ілларія колись казала, що якщо тебе не визнають, то ти не талант, а просто самодур. Спочатку сім'я не дуже позитивно сприйняла мою участь у конкурсі: співаєш – співай для родини, для друзів, але тепер рідні мене підтримують.

– ?

– Під час виступу відчувала, що в мене тремтить голос, що не можу опанувати себе. Але це радше не страх, а просто така пісня. Вона на надриві. Та пісня, яку я обрала для виконання – не просто українська, а лемківська. Вона сповнена туги за батьківщиною.

– ?

– Вирішила співати лемківську пісню, бо мої предки були лемками. У 46-му році було проведено операцію „Вісла”, під час якої виселили майже всіх лемків. Лише декому вдалося залишитися. У тій пісні є і кохання, і туга, і лемківський жаль. Його передає кожна лемківська пісня.

– ?

– Це боліснее питання для мене. Не маю нічого проти Олександра, тому тепер почуваюся трохи незручно, бо надто різко я вчинила. Я була під враженням того, що до мене повернувся Вакарчук, – це означає дуже багато. Коли була маленькою, я слухала Пономарьова, і ті його перші пісні мені дуже подобалися. Але після вступу на філологічний факультет мене почала цікавити зовсім інша музика. За таку музику на проєкті відповідали Вакарчук і Скрипка. Найбільше сподівалася, що повернеться Скрипка, – так я оцінювала свої шанси. Повернувся Вакарчук, і я задоволена, бо Святослав повністю віддається роботі, чудово виконує функції тренера, присвячує конкурсантам дуже багато часу.

– ?

– Відверто кажучи, ще не отямилася після того, що сталося. Я не сподівалася на такий результат. Російських пісень співати не хочу, мені до вподоби фольклор, як мінімум якась автентика. Можливо, заспіваю французький шансон, бо дуже люблю французьку мову, яку вивчала в університеті. Також хотілося б виконати саунд-трек з „Украденого щастя”, бо, коли його чую, щоразу серце наче розривається. Думаю, Святослав буде працювати зі мною в цьому напрямі й підказуватиме, куди рухатись далі. Єдине, що можу сказати напевне, — наступна пісня буде не українською.

– ?

– Не буду загадувати наперед і бажати собі перемоги, тому що в конкурсі беруть участь дуже сильні вокалісти. Хочу, щоб мені все вдалося.

За: О. Гумук,

<http://wz.lviv.ua/showbiz/122536-khrystyna-solovii-rozchulyla-sviatoslava-vakarchuka-do-sliz>, 30.03.2013

10. Прочитайте уважно текст. До кожного запитання доберіть один із чотирьох варіантів відповіді. Тільки одна відповідь правильна.

Енергетичний вплив музики

Звук – це вібрації, що впливають на організм людини. Коливання звуку (енергію) сприймає не тільки вухо, але й увесь організм. Вібрації, які відчуває поверхня тіла, рецептори центральної нервової системи (ЦНС) передають у мозок. Кістяк організму також резонує, створюючи певний фон коливань. Тому сприймати музику потрібно в умовах, коли в цьому бере участь усе тіло людини (концертні зали, кінотеатри тощо). Вухо – єдиний орган (крім серця), який ніколи не вимикається. Людське вухо має не тільки певний діапазон відчуття. Ми відчуваємо і розрізняємо в голосі тугу, печаль, радість... Прислухаючись до інтонацій голосу, можна довідатися, чи правду говорить людина, чи кривить душею.

Здавна людина навчилася фіксувати та відтворювати звуки – так і виникла музика. Якщо музика справді мелодійна, тобто є гармонійним поєднанням найприємніших для людини звуків, то вона корисна для організму і має цілющу силу.

За способом сприйняття музики всіх людей можна поділити на залежних і чутливих. Для перших музичний фон потрібний як акустичний наркотик. Він підвищує в крові адреналін, і в людини зникають відчуття нудьги, самотності та страху. Для чутливих людей будь-яка музика неприємна: вони надають перевагу тиші. Проте абсолютна тиша (шумоізолятор) ще шкідливіша, ніж рок-музика. У шумоізоляторі людина втрачає відчуття реальності, виснажується нервова система, виникають галюцинації, знижується пульс...

Музику сприймає не тільки слух, а й усі аналізатори та системи тіла. Вона впливає на біологічно активні точки, досягає до кожної клітини кожного органу, впливає на всі рівні життєдіяльності: молекулярний, системний і на організм людини загалом. Музика змінює статус та характеристики як фізіологічних, так і психічних станів людини. Ще в минулому сторіччі науковці довели, що музичні звуки змушують вібрувати кожну клітину нашого організму за допомогою електромагнітних хвиль і змінюють кров'яний тиск, ритм та глибину дихання, кількість серцевих скорочень аж до повного його зупинення.

Учені дослідили, що музичним звуком можна впливати на клітини тіла – сприяти утворенню нових чи лікувати старі, а також формувати духовний світ людини.

Музичному мистецтву притаманна також специфічна й унікальна можливість цілеспрямованої дії на соматичний і психічний стан людини. Очікуваний оздоровлювальний ефект зумовлює не тільки вплив на емоції, але і специфічний вплив на хворого окремих першоелементів: ритму, мелодії та гармонії, які становлять основу музики, що проникає в глибини психіки. Музика перебуває на найвищому ступені естетичних цінностей, які за своїм чуттєвим вираженням близькі до природного сприйняття людиною.

Ще однією специфічною властивістю музичного мистецтва є здатність вільно, безпосередньо, ненав'язливо і водночас дуже сильно впливати на особистість. Музичне

мистецтво діє не лише на емоційне та естетичне сприйняття, але й на пізнання та поведінку людини. За своїм непрямим, невербальним характером музика є сильним стимулятором комунікації та інтеграції.

Музика Моцарта чи Чайковського є безсмертною не тільки тому, що просто приємна, – вона гармонізує всі фізіологічні процеси в організмі людини, яка її слухає. Класична музика завжди лікувальна.

Уже напевне можна сказати, що супербіоенергетична музика – це ключ до імунної системи, до адаптаційних механізмів організму. Зокрема, засновник музичної фармакології американець Роберт Шоффлер рекомендує з лікувальною метою слухати всі симфонії Чайковського та увертюри Моцарта, а також такі твори, як „Лісовий цар” Шуберта або „Оду радості” з дев'ятої симфонії Бетховена. Ці музичні шедеври особливо стимулюють в організмі людини енергетичні ресурси, що спрямовані на боротьбу з хворобою.

Універсальність музики стає зрозумілою із вчення старокитайських медиків про те, що кожний орган тіла генерує коливання певних частот, які випромінюються в навколишній простір. Лікарі минулого стверджували: для кожної живої системи характерна своя частота.

Психологи, медики, лінгвісти вважають, що дуже важливо підібрати до певного стану людини не тільки „звуковий інструмент”, але й свій ритм – лікувальну музику. Такими за силою емоційного впливу, енергетикою ритмів здавна були замовляння, молитви, плачі, здравиці, які не тільки заспокоювали людину, але й лікували нездужання та хвороби.

Слухайте тільки гармонійні звуки (гармонійну музику), оскільки в разі дисбалансу, наприклад, нот „мі” і „фа” в організмі порушуються певні психологічні системи і розладнується логіка, мислення, зосередженість, бадьорість, активність. Людина перенапружується і перевтомлюється.

За: http://pidruchniki.com/15290527/meditsina/energetichnyi_vpliv_muziki, 03.12.2017

1. Чому не слід слухати музику через навушники?

- а) тому що вухо – це дуже чутливий рецептор;
- б) тому що звук, який сприймає тільки вухо, дуже збуджує центральну нервову систему;
- в) тому що звук сприймає все тіло, а не лише вухо;
- г) тому що ми краще сприймаємо звуки в умовах, коли в цьому бере участь усе тіло.

2. Що притаманне людському вуху?

- а) ніколи не вимикається, як і деякі інші органи;
- б) діапазон його чутливості дуже великий;
- в) воно не тільки сприймає звуки, а й розрізняє емоції;
- г) більше за інші органи допомагає дізнаватися про людей і світ.

3. Що означає – людина чутлива до музики?

- а) для неї будь-яка музика є сильним подразником, який заважає;
- б) вона потребує повної тиші;
- в) вона сприймає музику всіма клітинами тіла;
- г) у неї під час слухання будь-якої музики виснажується нервова система.

4. Поясніть вислів: „Музика має оздоровлювальну силу”.

- а) вона позитивно впливає на емоції та психіку, завдяки чому людина краще почувається;
- б) її сприймають усі органи, унаслідок чого змінюється кров'яний тиск, кількість серцевих скорочень, ритм і глибина дихання;
- в) вона впливає на деякі клітини тіла, іноді зумовлює корисні зміни в біохімічних процесах;
- г) озвуки, з яких складається музика, „проникають” у глибину тіла.

5. За яких умов музика може бути лікувальною?

- а) коли вона дуже неприємна;
- б) коли ця музика спеціально підібрана для конкретної людини;
- в) коли вона гармонізує хімічні процеси в організмі людини;
- г) коли це так звана енергетична музика.

6. Які ще переваги музики згадано в тексті?

- а) впливаючи на естетичне сприйняття, вона стимулює позитивні зміни в поведінці людини;
- б) забезпечує естетичне задоволення;
- в) сприяє спілкуванню та інтеграції;
- г) є своєрідним поштовхом для емоційного впливу.

7. Чим пояснюють універсальність музики?

- а) дослідженнями багатьох вчених;
- б) знаннями з давньої медицини та фізики;
- в) тим, що вона приємна;
- г) тим, що вона зміцнює імунну систему.

8. Супербіоенергетична музика – що це?

- а) це музика, яку використовують під час лікування;
- б) це всі симфонії Чайковського та увертюри Моцарта;
- в) це музичні шедеври, що допомагають лікуватися;
- г) це музичні твори, які впливають на імунну систему.

9. Яку музику рекомендують автори статті?

- а) передусім класичну, що має лікувальний вплив;
- б) ту, яка нам подобається;
- в) гармонійну, без дисонансу;
- г) ту, що порушує логіку та впливає на зосередженість.

10. На думку авторів статті:

- а) музика була споконвіку, тому що всім людям вона потрібна;

- б) музика, зокрема сучасна, дуже корисна для здоров'я та психіки людини;
 в) музика позитивно впливає на людину на фізичному рівні;
 г) хворі мають обов'язково слухати музику для оздоровлення.

11. Виділені конструкції перекладіть українською.

DAGADANA od 2008 r. znakomicie łączy elementy polskiej i ukraińskiej kultury za pomocą jazzu, elektroniki i world music. Wszystko zaczęło się od spotkania na **warsztatach jazzowych** (.....) w Krakowie gdzie wspólna fascynacja muzyką była **założkiem przyjaźni** (.....) i powstania zespołu. [...]

<http://www.dagadana.pl/#zespól>

Od samego początku ich filozofią było **spotykanie, dzielenie się muzyką** (.....) i sztuką z artystami z **różnych zakątków globu** (.....) oraz bycie **ambasadorami** (.....) polskiej i ukraińskiej kultury.

www.dagadana.pl; проект обкладинки – Оля Кравченко

Stąd **efekty w postaci nagrań** (.....), czy koncertów z muzykami z całego świata. Jedno z tych spotkań doprowadziło do nagrania [...] albumu „Meridian 68”.

„Meridian 68” był nominowany do nagrody „FRYDERYK” w kategorii **album roku muzyka korzeni** (.....). Płyta została także najwyżej ocenionym (#48) polskim albumem w ramach **rocznego podsumowania** (.....) World Music Charts Europe 2016 – czyli selekcji najlepszych płyt world music typowanych przez **dziennikarzy radiofonii publicznych** (.....) w Europie. [...]

W grudniu 2008 roku zespół wydał EP „Wygadana” z **pięcioma utworami** (.....). Na **debiutancki album** (.....) „Maleńka” (7.02.2010, Offside Records) trzeba było czekać do 2010 roku. Płyta została **doceniona przez wielu recenzentów** (.....), **Polskie Radio „Trójka” udzieliło mu patronatu** (.....) a Akademia przyznała nagrodę Fryderyk 2011 w kategorii Album Roku Folk/Muzyka Świata.

W 2011 roku DAGADANA gościnnie wystąpiła **na płycie** (.....) „20 lat” zespołu Raz Dwa Trzy a także wydała drugi **krańek** (.....) „Dlaczego nie” (14.11.2011, Agora S.A.), który doczekał się **nominacji do nagrody** (.....) Fryderyk 2012 w kategorii Album Roku Folk/Muzyka Świata oraz został doceniony w Wielkiej Brytanii, gdzie uplasował się na #8 TOP 20 Best World Music Albums. „List do Ciebie” to trzeci **studyjny album** (.....), na którym łączą się charakterystyczne dla zespołu DAGADANA brzmienia z twórczością mało znanego w Polsce poety, Janusza Różewicza (brata Tadeusza i Stanisława).

DAGADANA uwielbia podróżować ze swoją muzyką. Zagrała w 22 krajach (Austria, Algieria, Brazylia, Bułgaria, Chiny, Czechy, Indonezja, Francja, Korea Południowa, Malezja, Maroko, Mołdawia, Niemcy, Polska, Rumunia, Serbia, Singapur, Słowacja, Szwecja, Ukraina, Węgry, Wielka Brytania) (.....).

Za: <http://www.dagadana.pl>, 12.01.2018

12. Перекладіть українською.

ENEJ powstał w 2002 w Olsztynie. Początkowe fascynacje zespołu związane były z kulturą ukraińską. Wynikało to z faktu, że część członków ma ukraińskie korzenie. Pierwsze trzy lata to okres poszukiwań muzycznych i wielokrotne zmiany personalne. Właściwą działalność Enej rozpoczął w 2005 roku. Zespół Enej to energetyczny rock z dodatką folku, dolewką reggae, a całość okraszona niebanalną nutą wschodniego akordeonu, przeplatającego się z dźwiękami hucznej sekcji dętej.

Już w 2006 roku Enej z powodzeniem wziął udział w konkursie festiwalu Union of Rock Węgorzewo 2006. Występ ten został zauważony i doceniony przez dziennikarzy, którzy swoje uznanie wyrazili nagrodą przyznaną dla olsztyńskiej formacji.

W 2007 roku Enej nagrał oficjalny Hymn jednych z największych w Polsce juwenaliów, czyli olsztyńskiej Kortowiad. 20 października 2008 ukazał się pierwszy singiel „Ulice” promujący debiutancki album o tej samej nazwie. 12 listopada 2010 r. ukazał się drugi krążek

Za: <http://www.radiozet.pl/Muzyka/Artysci/ENEJ>, 27.06.2016

[illegible]

13. Перекладіть українською.

1. Powtarzane często słowa zużywają się, tracą znaczenie, przez to coraz mniej im wierzymy.
.....
.....
2. U szczytu kariery zdecydowała się na niestandardowy krok: z własnych środków nagrała niekomercyjny album, który w nadzwyczajny sposób stał się popularny za granicą.
.....
.....
3. W czasie przesłuchania w ciemno uczestniczka zaśpiewała tak emocjonalnie, że komisja przez dłuższy czas nie mogła dojść do siebie z wrażenia.
.....
.....
4. Szkielet rezonuje, wchodząc w drgania, dlatego warto słuchać muzyki w warunkach, gdy bierze w tym udział całe ciało.
.....
.....
5. Wsłuchując się w intonację, umiemy rozpoznać tęsknotę, rozpacz, radość, możemy dowiedzieć się, czy osoba mówi prawdę i jakie ma intencję.
.....
.....
6. Jeszcze w ubiegłym wieku uczeni udowodnili, że muzyka może zmienić ciśnienie, rytm oddechu i uderzeń serca. Jednocześnie może też oddziaływać na nasze estetyczne postrzeganie świata i zachowanie.
.....
.....
7. Pomimo braku wsparcia ze strony władz, zespół zdobył uznanie i był nominowany do wielu nagród, a po dwóch latach rozpoczął tournée promujące ich drugi album studyjny.

8. Chcieliśmy, aby nasza muzyka łączyła ludzi z różnych krajów, kultur i w różnym wieku.

9. Prawdę mówiąc, nikt nie spodziewał się, że nieznany artysta, dziecko imigrantów, może osiągnąć taki sukces.

10. Fanów pociąga niezwykle image tego artysty, który łączy nowoczesne brzmienia z elementami folku i klasycznej muzyki orkiestrowej.

14. Доповніть фразеологізми. Перекладіть їх польською.

Лебедина
 Нащулити
 Різати
 пісня
 Загнати в кут

15. Поставте слова в правильній формі.

1. У нас зустріч з (Антон де Патре)
2. Давно не бачила (Оля та Орест Петринюк)
3. Ми охоче розмовляємо з (Андрій Іванич)
4. Ганна та Марко (Русин) часто відвідують (Павло та Соломія Білий)
5. Спершу буде лекція (Назар Тінь), а потім (Олена Сирин)
6. Ми дуже любимо (Павел Столек)
7. Вона захоплюється (Бред Піт та Юрій Пташеня)

ТЕМА 2

СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО

1. Прочитайте текст. Складіть до нього план, напишіть коротке резюме.

Міфи про сучасне мистецтво

- Художник обов'язково має вміти малювати?

Багато хто переконаний, що саме рівень майстерності визначає професіоналізм художника. І це, мабуть, один із найрозповсюдженіших анахронізмів щодо мистецтва. Гегемонія ідеї над виконанням – це наслідок тривалого процесу дематеріалізації мистецтва. Звичайно, без якої-небудь, навіть зовсім умовної форми мистецтво не може розвиватися.

Щоб думку сприйняли, потрібна чітка форма. Але ця форма не мусить принципово бути виконаною від руки – це може бути фотографія, перформанс, відео, текст, інсталяція зі знайдених об'єктів і так далі. Тому малювати художнику не обов'язково, але щось він, звичайно, повинен уміти робити. У будь-якому разі, художникові потрібне і пластичне вміння, і естетичне чуття, й освіта – і передусім, для того, щоб навчитися розуміти значення сучасного мистецтва та довілля, а також висловлювати свою думку про них.

- Мистецтво обслуговує красу?

Мистецтво більше не пов'язане з категорією прекрасного. Для цього є дизайн. Мистецтво ж сьогодні – це засіб пізнання, форма роздуму про світ. Але спостереження за прекрасним у реальному світі за допомогою засобів мистецтва ніхто не скасовував. Зокрема, одним із найкращих інструментів для цього визнано фотокамеру. Німецький фотограф Вольфганг Тілманс як ніхто інший відчуває естетичні зміни у світі, аналізує дійсність та її красу, яку часто складно „вловити”.

- Сучасне мистецтво перетворилося на дизайн?

Дехто вважає, що сучасне мистецтво та дизайн – те саме і зараховує фешн-покази, рекламу, дизайнерські об'єкти до мистецтва а численні художні твори, навпаки, – до дизайну, хоча деколи межа між ними досить умовна. Навіть незважаючи на те, що безліч художників, крім сфери мистецтва, одночасно працюють у царині дизайну – розробляють меблі, знімають кліпи та рекламні ролики, розвивають архітектуру та графічний дизайн, – завжди, за рідкісним винятком, вони відокремлюють одне від іншого. Дизайн тісно пов'язаний із поняттям краси, функціональності, формалізму та креативності. Мистецтво ж абсолютно не утилітарне і не скуте категорією прекрасного.

- Що дорожчий твір – то кращий?

Вартість – один із найоб'єктивніших критеріїв оцінювання художнього твору. Але не завжди. Про деяких художників написано у всіх підручниках із мистецтва, але їхні роботи майже неможливо продавати.

- Сучасне мистецтво – це епатаж?

Поширене твердження, що все сучасне мистецтво огидне, що в ньому багато патології, насильства та порнографії. Усе це характерне здебільшого для радикальних проявів у художньому процесі, для так званої контркультури. В Інтернеті можна часто бачити подібні образи, що створюють ілюзію, ніби все сучасне мистецтво саме таке. У реальності ці прояви не так помітні і наявні на виставках переважно опосередковано.

Політичні, естетичні, моральні та релігійні заборони будуть завжди – і боротися з ними мистецтву життєво потрібно. Важливо зазначити, що криваві фотосесії, антирелігійні перформанси, противладні артистичні акції переважно не мають нічого спільного з мистецтвом, оскільки зосереджені на самій боротьбі з табу і на епатажних ефектах. Мистецтво в цьому плані прямує до автономії, воно радше воліє вказувати на проблемні лакуни в культурі та суспільстві, ніж боротись із ними.

План до тексту

.....

.....

.....

.....

.....

Резюме

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Дайте відповіді на запитання. Подискутуйте. Думки запишіть.

На Вашу думку, перформанс, інсталяція, мода, меблі – це мистецтво?

Що властиве сучасному мистецтву? Яким сьогодні має бути художник? Чи змінювалося розуміння суті цього заняття упродовж століть ?

Чи кожна людина може стати митцем? Що для цього потрібно?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Доберіть запитання до відповідей.

Євгенія Гапчинська: „Я втомилася від власного перфекціонізму”

Відома київська художниця Євгенія Гапчинська не вигадує героїв своїх полотен. Вони в ній живуть. Мисткиня зізнається, що люди по-різному реагують, розглядаючи її милих, кумедних малюків, які живуть у своєму наївному „обрамленому” світі. За спостереженнями Гапчинської, молоді люди, розглядаючи їх, здебільшого всміхаються, літні-плачуть. У самої ж художниці виникає відчуття дитячої сором’язливості і бажання сховатися в куточок...

Формула „успішна в бізнесі, світла в душі та любляча в сім’ї” відповідає Гапчинській, але не обов’язково пасує для решти жінок. Проте закон, що жінка – це завжди таємниця, поширюється на всіх представниць прекрасної статі. Я вирішила привідкрити завісу жіночої таємничості Євгенії Гапчинської, розпитавши її про „жіночі штучки”, душевні зміни, жінок – „не конкуренток” та доньку Настю.

–

– Так, у кожної жінки є такі свої штучки, у мене – це біжутерія: прикраси з кольорового пластику та фарбованого металу у формі тістечок, морозива, пиріжків, булочок, пончиків. Колекція невеличка, але улюблена. Знайшла цікаву крамничку з такими речами, щоправда в Парижі. Буваю там раз на півроку, і, звичайно, поповнюю свою колекцію новими солодкими виробами. Багато переробляю. Наприклад, можу брелок-тортик повісити на довгий ланцюжок. Усі ці смачні прикраси живуть на цвяшках, які я понабивала через кожні 5 сантиметрів на цегляній стіні у спальні.

–

– Із власного досвіду та з досвіду моєї дочки скажу, що із цим треба народитися. Є дівчатка, які ще маленькі, а вже по них видно, що це – стовідсоткова жінка. Вона вміє так попросити, стріляти оченятами, пускати такі погляди... Я – „трішки чоловік” у цьому відношенні. Мій ворог – моя чесність і прямолінійність. Щоправда, за останній рік я стала м’якшою. І це

лише за власним бажанням. Хотіла “перекроїти” свій характер. Відчула, що хочу бути спокійнішою, м’якшою, перестала „пороти” очю чесність, яка насправді нікому не потрібна. Мені це коштувало величезної праці, але, на радість, це помітили всі – і сім’я, і ті, хто зі мною працюють.

–

– Я стомила сама від себе. Стомила від свого перфекціонізму, від того, що хотіла робити все на п’ять із плюсом. Я ненавиділа людей, коли вони запізнювалися. Не могла зрозуміти, чому я, живучи в тому ж місті, перебуваючи в таких самих заторах і в умовах, приходжу вчасно, а хтось не може розрахувати час. У мене таке піонерське ставлення до дисципліни з першого класу. У свої 33 роки я стомила від цього. Раніше людина могла спізнитися на півгодини і для мене це вже була зіпсована зустріч, поганий настрій і втрачені стосунки із цією особою. Але в якийсь момент я зрозуміла, що злитися немає сенсу. Уся краса життя в цьому й полягає, що люди саме такі, які є.

–

– Спершу було дуже важко. Часто доводилося повторювати собі: „Заспокойся! Візьми себе в руки!”. У березні минулого року спробувала йогу – у мене дуже боліла шия. Тепер виконую спеціальні вправи щоденно самостійно, без учителя. Спочатку робила це заради здоров’я, а згодом зрозуміла, що це для мене півтори години вимушеного абсолютного спокою.

Моя нервова система відрізняється тим, що постійно працює. Легаю спати і думаю, як було, буде, є... Сплю і думаю, прокидаюся і далі думаю. А йога, крім фізичного навантаження, розвантажує мозок. Свого часу мені до рук потрапила малесенька книжечка із тих дешевих брошурок, які продають на розкладах, щось на зразок „8 кроків до душевної рівноваги”. Пам’ятаю, мені навіть соромно було її купувати. Це була осінь, я читала її на лавці й усе, що там було написано, мені захотілося випробувати на собі. Я, немов із пластиліну ліпила свої почуття заново. Злість заміняла спершу поблажливістю, а потім поступово розумінням та любов’ю.

–

– Ні, у нас усе навпаки. Я навіть не виховую її. Мені подобається, що ми з нею друзі, що в неї хороший співчутливий характер, який сформувався десь до віку 8–9 років, коли ми жили в повних злиднях. Тому вона в мене виросла хорошою дитиною, без примх, спокійною, невимогливою в плані купівлі речей. Дочка піклується про мене, бо я багато працюю, тож часто готує мені їсти, дає поспати спокійно у вихідні. Що ж стосується дрібниць, які мені мама забороняла, Насті я їх дозволяю. Наприклад, їсти в кімнаті, не мити посуду, хоча вона все одно його мие. Дозволяю ходити без шапки, бо розумію, що я можу говорити скільки завгодно, а вона все одно зніме шапку, вийшовши з хати. Поки її голова не змерзне, і вона цього не відчусь – хоч убий.

–

– Звісно, зараз можу дозволити собі більше. Але я досі прагматик. Знаю, що все на мені, повинна все розрахувати. Що ж до салонів, то я їх не люблю, тому не відвідую. А от речі – купую. Рідко, у середньому раз на два місяці. У мене скромний гардероб і маленька шафа.

–

– Жінка взагалі нікому нічого не повинна. Вона має бути такою, щоб було комфортно тим, хто поруч. Щоб вона не була центром всесвіту, а всі навколо крутилися. Якщо жінка

вольова і незалежна, то силу характеру треба застосовувати з розумом і мудрістю заради сім'ї та для досягнення мети, а не для того, щоб когось під себе „підім'яти”.

–

– У мене небагато подруг – усього лише три, але з ними мені комфортно. Я ніколи не вважала себе красунею і не мала на меті завоювати чоловіка, щоб будь-яка жінка була мені конкуренткою.

У бізнесі також не відчуваю конкуренції. Суперники є, але я їх ніколи не брала до уваги, бо йшла своїм вигаданим шляхом і на цій дорозі ніхто не стояв, щоб іти по головах чи когось обганяти. З віком коло спілкування і друзів звужується. Щоб завоювати мою довіру, і чоловікові, і жінці доведеться однаково постаратися. Має значення тільки доброта людини і щирість.

- 1) „Штучкам-хитрощам” можна навчитися, чи з ними народжуються?
- 2) Чим Ви себе заспокоювали?
- 3) Ваша експозиція, яка триває в галереї „Зелена канапа”, має назву „Жіночі штучки”. Очевидно, ідеться не про хитрощі, а радше про речі матеріальні...?
- 4) А що спонукало Вас змінитися?
- 5) Ви купуєте собі дорогий дизайнерський одяг, відвідуєте дорогі салони?
- 6) Для Вас жінка – це конкурент чи друг?
- 7) Ваші дівчатка інколи сором'язливі та делікатні, а деколи сильні і вольові. А якою повинна бути жінка, на Вашу думку?
- 8) Вашій доньці Насті 15 років. Ви виховуєте її за тими ж принципами, за якими виховували Вас?

4. Допишіть запитання, які б Ви хотіли поставити художниці. Придумайте власні відповіді на них.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Напишіть, як Ви розумієте вислови:

художня душа
від покликання не втечеш
жінка – це завжди таємниця
ліпити почуття заново

бути центром всесвіту
когось під себе „підім’яти”
іти своїм шляхом
іти по головах

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Прочитайте відповіді Надії Каламєєць на запитання журналіста. Утворіть можливі запитання, зважаючи на зміст відповіді. Виділені конструкції перекладіть польською.

Надія КАЛАМЄЄЦЬ: „Не важливо, хто ти зараз є, важливо знати, чого ти прагнеш, і йти до своєї мети”

Молода київська художниця Надія Каламєєць – людина не лише надзвичайно творча, а й наділена багатьма талантами. **Найголовніше із захоплень** (.....) – малювання – зробило її відомою ілюстраторкою. **Любов до музики привела її до товариства однодумців** (.....), які створили свій гурт, а **бажання вчитися і пізнавати тонкощі людської душі** (.....) допомогло здобути диплом психолога. Аби мати змогу малювати та творчо розвиватися, Надя свого часу змушена була зробити непростий вибір між великим спортом (сім років присвятила плаванню в Школі Олімпійського резерву) і мистецтвом. Отож тем для розмови з молододу мисткинею дуже багато.

–?

– **Рішення вивчати психологію** (.....) прийшло, коли я навчалася в класі 8–9-му, – каже Надія Каламєєць. – Пам’ятаю, якогось вечора я чітко побачила себе психологом: сиджу у кріслі, допомагаю людям **розібратися з їхніми проблемами** (.....), реалізуватися в житті... Коли я **прийняла це рішення** (.....), то змушена була залишити заняття спортом – я сім років ходила на плавання, що забиало в мене весь вільний час. Я пішла до Київського **палацу творчої молоді** (.....) на **гурток психології** (.....), де проводили різноманітні і дуже цікаві тренінги.

Там я познайомилася з багатьма людьми, які **за покликанням були справжніми психологами** (.....). З ними я спілкувалася навіть на такі теми, як містика, ізотерика, розкриття можливостей людини. Згодом ми організували філософський гурток, у якому ставили питання та намагалися на них відповідати, гуляли, проводили багато тренінгів. Це була вже позагурткова робота. Саме ці тренінги **допомогли мені розкритися** (.....) і зрозуміти, що насправді я хочу малювати.

–
.....?

– Не пішла вчитися на художника, бо **побутувала думка**, (.....) начебто це професія, якою на хліб не заробиш. З дитинства я **уявляла художника в образі бідної голодної людини** (.....), що не може заробити собі на життя, ходить по парку, спить на лавці, малює портрети... Але **від покликання не втечеш** (.....), і я все одно малювала. Моє захоплення не **завадило мені вступити на психологічний факультет** (.....) Київського педагогічного університету.

Мені було дуже легко й цікаво навчатися – дізнаватися багато нового про себе та про людей. Багато занять нам проводили у формі тренінгів. Я почала **розкриватися як творча особистість** (.....), говорити про те, чого я хочу. На останньому курсі я зробила висновок, що моє покликання – мистецтво. У коридорі університету я розвісила фотографії своїх робіт, усі дивувалися: „О, ти малюєш!?”.

–
.....?

– Я зрозуміла, що бажання здійснюються, головне – знати, чого ти хочеш, іти туди, куди ведуть тебе твоя інтуїція, серце. На п'ятому курсі я почала активно шукати роботу у видавництвах. Якось познайомилася з дуже цікавою жінкою – головним редактором містичних програм на „Інтері”, – яка написала казки для дорослих „Легенди Андромеди” і через **самвидав** (.....) опублікувала. Це була моя перша книга, яку я проілюструвала.

Я багато спілкувалася з професійними художниками і зрозуміла, що головне – відчувати себе ілюстратором. Почала писати до різних видавництв, пропонуючи свої послуги. Я розмовляла з однією дуже талановитою знайомою, яка вчилася на художника-ілюстратора і вже видала кілька книжок. Вона мені говорила, що все погано, художники нікому не потрібні...

А я заперечувала, казала, що все добре, що мені інтуїція підказує: шукай і знайдеш. Моя знайома все одно була **налаштована песимістично** (.....). Я тоді **розлютилася** (.....), сіла ввечері за комп'ютер, знайшла адреси українських видавництв і до шести з них написала листи такого змісту: „Доброго дня! Мене звати Надійка, я мрію стати ілюстратором. Ось мої малюнки”, – і надіслала, виклавши деякі свої роботи. А вранці вже отримала відповіді від двох видавництв. Одне з них написало, що малюнки мої їм дуже сподобалися, вони навіть почали підшукувати для мене спеціальний дитячий проєкт. Просили розповісти про себе, чи маю я спеціальну освіту художника. Я **чесно відповіла** (.....), що

навчалася ще в школі в художній студії, але спеціально на художника не вчилася. Вони мені більше не відповідали. А друге видавництво просто запросило до свого офісу. Так я потрапила до видавництва „Грані-Т”. Я вже проілюструвала кілька їхніх книжок.

–
.....?

– До „Видавництва Старого Лева” я написала не відразу. Думала, мені до нього ще треба „дорости”, воно було для мене якимось особливим, – так **підказувала інтуїція** (.....). Я намалювала кілька шоколадно-кавових картин, на яких дівчинка грає на скрипці в лісі – ці малюнки згодом стали ілюстраціями до деяких „Шоколадних віршів про кохання”.

Пам’ятаю, як уперше потрапила до Львівської майстерні шоколаду. Там була **ятка, де продавали книжки** (.....) з яскравими малюнками. Вони мені так сподобалися своїм стилем, що під багатьма я могла підписатися. Мені так захотілося малювати! Якраз мала шоколадно-кавову серію, але про це ніхто не знав. Пригадую, я тоді навіть розплакалася, але не від горя, а **від сильного пориву** (.....) і бажання потрапити до цього видавництва як ілюстратор. Сказала собі: „Я хочу, щоб мої малюнки були тут!”. Думала, що, коли я намалюю щось для Майстерні шоколаду, – це буде кінцевим пунктом мого довгого шляху художника-ілюстратора..

Тоді я й написала до „Видавництва Старого Лева”. Мар’яна Савка, головний редактор цього видавництва, мені передзвонила. У Мар’яни виникла ідея до Дня святого Валентина для Майстерні шоколаду зробити книжку „Шоколадні вірші про кохання”, щоб там були кохання, кава, шоколад, – мої улюблені теми. Так розпочалася моя співпраця з „Видавництвом Старого Лева”.

–
.....?

– Із семи до чотирнадцяти років я **ходила на плавання** (.....). З дитинства **вода була для мене невід’ємним складником життя** (.....). Спочатку **відвідувала платну секцію** (.....), але згодом заняття стали безкоштовними, бо з’ясувалося, що це дитяча середня спортивна школа Олімпійського резерву № 9. Відібрали дітей, які навчилися плавати і робили це з ентузіазмом. Сім років плавання... Часто **брала участь у змаганнях** (.....). Був навіть такий випадок у Польщі, у Катовіцах, де відбувалися міжнародні змагання. Мені тоді було одинадцять років. У своїй віковій категорії я **посіла перше місце** (.....) – і мені подарували кубок. Але згодом я почала розуміти, що великий спорт, якщо підходити до нього **професійно** (.....), забирає увесь вільний час. Пригадую, коли вже тренувалася останній рік, на сусідній доріжці плавала Яна Клочкова...

–
.....?

7. Напишіть листа до видавництва з пропозицією розглянути Ваші роботи, наприклад, переклад твору з польської на українську.

[illegible]

8. Слова в дужках запишіть у правильній формі.

Сергій Савченко: „Мистецтво – народження таємниць, а не констатація істин”.

У столичній галереї „Триптих АРТ” триває виставка відомого львівського художника і учасника Євромайдану.

Гадаю, нікого не (здивувати), якщо (сказати), що останні два (місяць) в мене не було бажання відвідувати (світський) (захід), (вернісаж), стежити за (новинка) кіно. Аргументи всі (знати) Тому й (виставка).....талановитого й мого улюбленого художника Сергія (Савченко) (зізнаватися), йшла без натхнення, а лише, щоб виконати (службовий обов'язок)

Її назва – „Інтим” – налаштувала на яскраво колоритний, експресивний живопис, красиві жіночі фігури, формалістичний екзерсис на тему... Знаючи невгамовний характер Савченка, його талант художника, (сумнів) в тому, що роботи (виявитися) (цікавий), не було. Тільки подив – а кому і навіщо це сьогодні потрібно?

Сказати, що я була здивована та збентежена – нічого не сказати. Перше, що побачила, увійшовши до (зала) „Триптих АРТУ“, – були обличчя людей з Майдану. Безліч прокопчених, стомлених, допитливих (обличчя)! Потужні монументальні живописні роботи, виконані у (стриманий) (монохромний) (колерит)

....., зачаровували, не (відпускати) від себе, хоч кожна з них жила своїм власним (життя)

Назва „Інтим” збентежила ще більше... та заінтригувала. У (та) (мать) я пригадала колись прочитаний вислів, що талановитий портрет – це збіг двох поглядів: художника та його (модель) По суті, переді (я) був портрет (наш) (сьогоднішній) країни.

9. Прочитайте продовження інтерв'ю із Сергієм Савченком. Конструкції, виділені жирним шрифтом, перекладіть польською.

„Я категорично проти навмисного зіштовхування різних регіонів нашої країни”

– Сергію, нинішній вернісаж уразив і підкорив глядачів. Несподівані для Вашої творчості за колоритом і настроєм роботи – філософські та драматичні. Вони метафорично римуються з революційними подіями останніх місяців в Україні. Сьогодні багато художників та мистецтвознавців навіть говорять про те, що Ви передчували ситуацію, адже картини, представлені на виставці, були написано ще до протистояння народу і влади в країні?

– Я проаналізував, чому так трапилося. Початком цих асоціацій стала, звісно ж, нещодавня поїздка до Іспанії, враження від музею Прадо, фантастичного Франсіско Гої, середньовіччя. Напевно, я потрапив у потрібне місце і в потрібний час – цей **стриманий** (.....) колорит зачепив мою душу: з одного боку, мені здавалося, що нас чекає **тривожна** (.....) зима, а з іншого – відкрив для себе, як працює **імприматура** (.....). Захотілося спробувати цю техніку, гру темних і світлих фарб. Кожна робота має окрему **змістовну** (.....) тему, „говорить” про своє – про очікування, публічне народження, смерть. Об’єднавши їх спочатку лише технікою, я серйозно замислився про те, яку ж назву обрати для виставки.

– **І зупинилися на вельми провокаційній – „Інтим”?**..

– Річ у тім, що слово „інтим” у моєму розумінні має безліч значень. Це – сон, страх, думки, інтуїція, пам’ять. Інтим – вигнанець у закутках реальності, порожнеча в системі, есенція глибоко особистого. Інтим – **таємниця, що невпинно трансформується** (.....). Будь-яка творчість – одна з форм Інтиму. Його дефіцит породжує тиранію, і тому всі диктатури світу оголосили війну Інтиму. Ось так, приблизно, можу пояснити, чому я обрав це слово для нинішнього циклу робіт.

– **А передчуття революційної ситуації в країні справді було?**

– Не знаю, передбачення це чи ні... Я просто описував проблеми, до яких був не **байдужий** (.....) завжди і які хвилюють мене сьогодні. Від революції вони не залежать. Проблеми самотності, вічності, моніторингу і публічності... **Гравці** (.....) ми чи глядачі, боремося або спостерігаємо. Адже художник рідко щось стверджує своєю творчістю, найчастіше він ставить запитання. Мистецтво – народження таємниць, а не констатація істин. **Істини** (.....) установлюють науковці та дослідники, а творець – організм, що породжує сумнів. Кожною із своїх картин я намагаюся поставити знак питання, і коли це виходить, мені здається, що робота вдалася. [...]

Мені пощастило, що я народився у Львові, що обрав професію, завдяки якій багато часу проводжу за кордоном. Мені є з чим порівнювати мою Україну і **до чого прагнути**

(.....). Однак я категорично проти навмисного зіштовхування різних регіонів нашої країни. На Сході живуть чудові люди, з багатьма із них я **товаришую** (.....) давно, з кимось познайомився на Майдані. На жаль, вони знають набагато менше, ніж ми, які живемо на Заході. Але **воля до свободи** (.....) у них сильніша за нашу, тому що вони щиро хочуть жити повноцінним життям. [...]

10. Доберіть антоніми до підкреслених слів.

– Я давно працюю (.....) із Сергієм Савченком: нинішня (.....) виставка – уже десята в нашій співпраці. Він – дуже обдарована (.....) людина в усіх життєвих іпостасях. Передусі Сергій – блискучий музикант. Свого часу у Львові він організував рок-гурт, що мав неабиякий успіх. Це захоплення, до речі, вплинуло й на його живопис. Сергій чудово (.....) володіє словом – концепції вернісажів, коментарі до робіт, які він створює, завжди (.....) оригінальні, глибокі та розумні.

Безумовно, Савченко – інтелектуал, – підкреслила Тетяна Савченко, директор галереї „Триптих АРТ”. – Проте, незважаючи на (.....) багаторічне (.....) знайомство, по-справжньому я познайомилася із Сергієм зовсім нещодавно, під час пленера в Іспанії, у вересні минулого року.

Товариство зібралося дивовижне – окрім Сергія Савченка та мене, у цій поїздки були художники Матвій Вайсберг та Олексій Малих. У нас був час, щоб поговорити на найрізноманітніші (.....) теми, і саме тоді я відчула, що за легкістю (.....) Сергія, його витонченістю, дотепністю, розсипом віршованих цитат ховається своєрідний драматизм. Коли вперше (.....) побачила картини, виставлені сьогодні в галереї „Триптих АРТ”, усе стало на свої місця.

Назва „Інтим” спочатку (.....) увела в оману, я подумала, що Сергій знову малює голу натуру, у чому досяг серйозного успіху (.....). Спрацював стереотип: слово „інтим” асоціюється передусім із сексом. Однак концепція Сергія і цього разу виявилася несподіваною (.....) й оригінальною: у кожній людині є потаємний – інтимний! – куточок душі, куди нікому немає ходу. Простір, де акумулюються бажання, прагнення, цілі, настільки цінні (.....) для суб’єкта, що він про них до певного часу нікому не розповідає. Звісно, така поведінка властива лише цілісній натурі.

Я вже говорила колись, що справжній художник завжди провидець: він випереджає час у своїх роботах. Саме тому багатьох геніальних творців не зрозуміли і не прийняли свої ж співвітчизники (.....). Сергій Савченко написав картини, які об’єднав у цикл, – потужний, драматичний. Під враженням від музею Прадо та живопису Франсіско Гої він створив творчу студію на тему відомої (.....) роботи великого іспанця „Сатурн, що пожирає своїх дітей”. Тоді ще ніщо не вішувало трагічних подій на Майдані. А сьогодні цей живопис незбагненим чином асоціюється в глядачів саме з революційною ситуацією, що склалася в Україні. Він викликає емоції, які всі ми переживаємо щодня (.....) незалежно від того, перебуваємо серед протестувальників чи дивимося новини по телевізору. Сергій не лише інтуїтивно відчув глобальні зміни в країні, що насуваються, – його зрозуміли сучасники (.....)”. [...]

За: І. Гордейчук, газета „День”,

<https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/sergiy-savchenko-mistectvo-narodzhennya-taiemnic-ne-konstatatsiya-istin>, 01.11.2017

11. Подискутуйте на тему: „Головне – досягти поставленої мети і відчути себе господарями країни, а не піддослідними, забитими й безправними істотами”. Думки запишіть.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. Уставте пропущені орфограми.

Відбитки війни: Діджитальні ліногравюри Альбіни Ялози

У Л...вові я одразу почала дзвонити зна...мим та друз...м з музею і питати, чи потрібна їм волонтерс...ка допомога. А всі мені відповідали: «Нічого не треба, ти кра...е малюй». Я не розуміла, про що вони вза...алі говорять. Як зараз можна малювати, який у ц...му сенс? Але у мене був із собою планшет, тож з...одом я дійсно почала малювати. Це дозволяло мені ви...одити зі ступору — коли я малювала, то мо...ла знову їсти.

Малювання на планшеті - не нова для мене техніка. Я створюю е...кізи до своїх робіт у діджиталі ще з 2019 року. Але техніка, в якій я працюю зазвичай — лінорит, — зві...но, відрізняється від діджитал-арту. Я за...опилася ліногравюрою давно. Мабуть, тому, що я, як Едвард Руки-Но...иці, люблю все, що колюче й різальне.

Ліногравюра — надзвичайно лаконічна те...ніка, але водночас вона відкриває неабиякий простір для експериментува...я. Можна ви...адувати усілякі хитро...і друку, змінювати матеріали, на яких друкуєш: одя..., дерево, полотно тощо. До речі, полотна зараз стають популярнішими серед молодих худо...ників. Вони дозволять створювати роботи біл...шого формату.

У Львові мені не хотілося займатися ліноритом. Тому я почала створювати діджитал-плакати, використовуючи свої попере...ні роботи. Мені легше спочатку вигадувати візуал...ний образ, а вже потім додавати до ньо...о слова. Але буває порі...ному. Я дуже люблю зображати руки. Іноді я малюю їх, як медитацію прово...у. І вони час від часу наштов...ують мене на нові ідеї. Так з'явилися, зокрема, роботи, де руки надягають обручку чи засівають лани пшениц...ю. С...годні я не мислю проектами чи виставками. Просто живу і пі...тримую чим можу країну. Я малюю для себе, щоб витя...ти з себе емоції, перетравити їх усередині та усвідомити.

За: Відбитки війни: Діджитальні ліногравюри Альбіни Ялози — Bird In Flight, 10.08.2022

13. Уважно подивіться на гравюри Альбіни Ялози. Які засоби вираження використовує художниця?

недостатньо
просто виживати
треба звияжно
працювати

14. Чому мистецтво може мати терапевтичну функцію? Наведіть приклади такого мистецтва.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Перекладіть українською.

1. W jego twórczości ogromna subtelność, dowcip i pomysłowość łączą się z dramatyзмом i niepokojem.

.....

.....

2. Sztuka to szukanie tajemnic, a nie stwierdzanie prawdy, to sposób poznania świata i forma zastanawiania się nad nim.

.....

.....

3. To córka mną się opiekuje, jest spokojna, nie miewa kaprysów i nie jest wymagająca, jeśli chodzi o zakup rzeczy.

-
-
4. Moim największym wrogiem jest moja własna uczciwość i prostolinijność, choć z każdym rokiem coraz bardziej łagodnieję.

-
-
5. Wielu artystów jednocześnie działa w sferze designu – projektują meble, kręcą klipy, zajmują się grafiką komputerową – jednak zawsze oddzielają to od sztuki.

-
-
6. Warto pamiętać, że krwawe instalacje czy agresywne performance zazwyczaj nie mają wiele wspólnego ze sztuką, gdyż ich celem jest walka z tabu.

-
-
7. Z czasem zaczęłam uczęszczać na zajęcia bezpłatne.

-
-
8. Obecnie te obrazy kojarzą się widzom z sytuacją w kraju.

-
-
9. Zdecydowanie jestem przeciw ostremu przeciwstawianiu różnych regionów kraju.

-
-
10. Kiedyś brała udział w zawodach i zdobyła 3 miejsce na mistrzostwach.

16. Перекладіть українською. Числівники запишіть словами.

1. Na 40. piętrze 60-piętrowego wieżowca w dużej sali siedziało 21 profesorów i debatowali nad zagadnieniami fizyki molekularnej.

.....

2. Mój trzyletni syn chętnie zostaje ze swoim 70-letnim dziadkiem, razem często chodzą do Teatru Młodego Widza na 2-aktowe sztuki lub do galerii malarstwa dla dzieci

.....

3. Dla naszej 22 osobowej grupy musimy zarezerwować pokoje dwu- i trzyosobowe w 5-gwiazdowym hotelu.

.....

4. Ten 33-letni artysta zdobył już około 100 nagród.

.....

5. Pierwszego dnia wystawę odwiedziło ponad 1000 widzów, choć jej autorzy spodziewali się, że wzbudzi zainteresowanie o wiele mniejszej grupy.

.....

НОТАТКИ

.....

ТЕМА 3

ВИКЛИКИ СУЧАСНИХ ДИЗАЙНЕРІВ

1. Уставте пропущені розділові знаки.

У Києві з'явилася „лабораторія” українського дизайну

__Ми ентузіасти__ які вірять у те__ що дизайн врятує світ__ – сміється Тетяна Стахівська__ проводячи екскурсію двоповерховим приміщенням у центрі Києва. Вона розповідає__ як похмурі стіни офісів за два місяці роботи дизайнерів перетворилися на сучасний арт__простір.

На першому поверсі будинку__ де були робочі кабінети__ тепер затишна кафешка з терасою. На другому __величезний виставковий зал, а також магазинчик з плодами дизайнерської творчості __ світильниками __ посудом__ різноманітними предметами інтер__єру.

Тетяна Стахівська__ дівчина з величезними зеленими очима__яка справляє враження юної енергійної особи. Насправді ж__ фізик за освітою, Тетяна є серйозним керівником агентства, яке багато років професійно працює на розвиток українського дизайну. Тиждень тому Стахівська з партнерами __журналом __Салон__ і архітектором Олегом Волосовським__ відкрили у центрі Києва щось на зразок__сквоту__українських дизайнерів __ постійної лабораторії__і освітянського майданчика, двері якого будуть відчинені не лише для професійної тусовки__але й для людей__ далеких від дизайну.

Самі автори проекту називають своє __дітище__креативним простором__12__За їхнім задумом, це місце українські дизайнери зможуть використати для будь__яких творчих експериментів. Їм також пропонуватимуть час від часу змінювати інтер__єр кафе на першому поверсі.

Крім того__ у приміщеннях постійно проходитимуть виставки__майстер__класи__ лекції__ творчі зустрічі__ дискусії та інші культурно-освітянські заходи__розраховані не лише на __вузьке коло__ професіоналів цієї галузі__але й на звичайних українців.

Таким чином__ мріють організатори__ український дизайн з__речі в собі__поступово перетворюватиметься на фактор суспільного життя.

Українські дизайнери вже мають свої __Оскари__ але в Україні про них не знають.

__Ідея цього місця полягає в бажанні починати виводити дизайн на новий рівень__ __ __ каже Стахівська.

За: А. Григораш,

<https://life.pravda.com.ua/culture/2012/10/22/114281/>, 22.10.2012

2. До виділених слів доберіть синоніми.

Вона **розповідає** (.....), що досі про українських дизайнерів більше знають у світі, ніж у себе на Батьківщині, попри те, що вони вже здобули свої перші „Оскари”. Так, кілька молодих людей отримували престижну премію Red Dot Design Award, перемогали на конкурсі SaloneSatellite WorldWide Moscow, **представляли** (.....) свої роботи у Мілані.

Проте досягнення українських дизайнерів досі обговорювалися **лише** (.....) в професійній тусовці, широкій публіці їхні імена – невідомі.

„Ми хочемо, щоб про цих людей **говорили** (.....) не на закритих зустрічах чи професійних **заходах** (.....), а виходити на контакт зі споживачем напяму. Бо ті дизайнери, яких ми представляємо, здебільшого виготовляють усе в одному примірнику, про ці предмети знає лише вузьке коло їхніх клієнтів, друзів, професійне середовище. Ми залучаємо до процесу виробників”, – **каже** (.....) Стахівська.

Як приклад вона наводить меблі, розміщені безпосередньо у виставковому **залі** (.....). За її словами, це **плід** (.....) спільної роботи молодих українських дизайнерів та української фірми з виробництва меблів. Такий повний технологічний цикл відображає правильну формулу роботи, прийняту в усьому світі.

„Ми всі добре розуміємо, що таке італійський, англійський, скандинавський дизайн, а що таке український, слов'янський – не дуже. Тому одне з наших завдань – це формувати і показувати, що український дизайн **є** (.....)”, – додає вона.

За словами Тетяни, є об'єктивні **причини** (.....), чому дизайн в Україні перебуває у зародковому стані попри велику кількість талановитих і креативних майстрів.

Для Голландії дизайн, як нафта – для Росії.

„В європейських країнах **питання** (.....) дизайну розглядається на державному рівні. Наприклад, для Голландії дизайн – все одно, що нафта для Росії. Це стратегічно важлива галузь, яка дає **серйозний** (.....) прибуток державі. Зрозуміло, що в нас про це ніхто зараз не говорить”, – каже Стахівська.

3. Установіть черговість абзаців.

А. Вона додає, що європейські країни підтримують молодих дизайнерів-випускників вишів, надаючи податкові пільги або приміщення для майстерень. Крім того, налагоджено співпрацю між дизайнерами і безпосередніми виробниками меблів, предметів інтер'єру, технологами й інженерами.

Б. Також Стахівська зазначає, що думка про те, що дизайнерські речі – дорогі і недоступні більшості українців – це один зі стереотипів, які вони прагнуть зламати.

В. Порятунком для молодих українських дизайнерів у цій ситуації автори креативного простору „12” вбачають у постійному розвитку, обміні інформацією про нові тренди, в освітніх проектах.

Г. „Ми докладаємо зусиль, щоб підтримувати цей простір, кооперуємося з компаніями, які поділяють нашу точку зору. Це не зовсім комерційний проєкт, але ми й не керуємося якимись структурами, тут важливо балансувати”, – каже вона.

5. Чи Ви погоджуєтеся з тим, що гарні предмети піднімають настрій і роблять наше життя яскравішим? Подискутуйте. Думки запишіть.

Світлина Olya Kravchenko Art

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Виділені конструкції перекладіть польською.

**Слов'янство відроджується в коштовностях та текстилі.
Виставка „Оберіг” присвячена давнім українським традиціям декоративного мистецтва.**

Спочатку „Берегиня” була на **мінієскізі** (.....). Та, утілюючи задум у життя, майстрині довелося вигадати нові деталі, щоб заповнити порожні місця композиції.

Подружжя ювелірного майстра Володимира Балибердіна та художниці з текстилю Галини Дюговської присвятило мистецтву вже понад 20 років. За цей час вони зібрали чималу колекцію власних творів. Наразі частину робіт представлено в **Музеї українського народного декоративного мистецтва** (.....) на виставці „Оберіг”.

Провідна тема творчості митців – збереження українських традицій. Виготовляючи жіночі **прикраси з перламутру** (.....), бивнів мамонта та моржа, виковуючи вручну мінідзвони з металу, Володимир Балибердін **неодмінно зображає** (.....) на них слов'янські орнаменти чи символи. Пані Галина, хоча й працює з іншими матеріалами – лозою, текстилем, деревом, льоном, – усе ж не забуває про давні українські традиції. Ширококрилі птахи, **настінні панно** (.....), ляльки-мотанки, янголи та високі **скульптури-обереги** (.....) – **чим не відгомін давно забутої історичної епохи** (.....)?

Можливо, через вірність своєму стилю та **неординарний підхід** (.....) до творчості родину митців неодноразово запрошували до участів в міжнародних пленерах та виставках. Та й в Україні їх давно знають і поважають. Зокрема, кілька робіт Галини Дюговської довелося „позичити” на виставку з музею бурштину в Софії Київській, так само, як і ювелірні прикраси Володимира Балибердіна, що вже давно стали експонатами Музею **історичних коштовностей** (.....).

Ще одна „родзинка” творчості родини – взаємодопомога під час виготовлення виробів. Так, Володимир готує металеві основи для творінь Галини, а **художниця, у свою чергу, допомагає там, де чоловікові це не під силу** (.....)

(.....) – робить тоненькі браслети як заготовку для ювелірних прикрас. Мені завжди хотілося робити речі великі, інтер'єрні, але **також зберігати ніжність і легкість текстилю** (.....), – розповідає

Галина Дюговська. – Для цього я поєдную природні матеріали, наприклад, метал, дерево, із сучасними, наприклад, пластиком. Але зазвичай віддаю перевагу тим матеріалам, що їх українці сприймають як щось рідне, „з нашого коріння”. До речі, чимало моїх виробів може прикрашати будинки чи офіси й водночас нагадувати про наше слов'янське походження. Нині **модно зводити будинки** (.....) з високими стелями, тож, як на мене, триметрова скульптура „Біла пташка” чудово впишеться в такий інтер'єр.

7. Уставте пропущені слова в текст.

Атрибутом сучасного інтер'єру з легкістю може і „Слов'янська берегиня” майстрині – висока скульптура з текстилю сіро-бежевого кольору, оздобленні якої пані Галина використала суто українські символи – сплетені з ниток янголи, хрестики, дерево життя, а дерев'яне яйце – символ зародження буття. Схожі елементи-символи зустрічаються й у роботах, як переконана майстриня, вони несуть людям радість, доброту та щирість. Серед творінь Галини є кілька експозицій темно-червоного кольору, який, на думку художниці, якраз і передає дух слов'янства, про вони з чоловіком намагаються не забувати своїй творчості.

Як зізнається пані Галина, часто прагнула зробити щось динамічне, рухливе – таке, до людині важко звикнути. Через цю нав'язливу думку серед робіт майстрині з'явився текстильний маятник із стрілкою, рухається, та рухлива пташка на металевій підставці, яка починає хитатися, коли неї проходять люди. За словами майстрині, найголовніше завдання цієї композиції – відтворити вільний політ. Проте настінні, статичні, роботи майстрині не менш цікаві. Зокрема, деякі ляльки-мотанки зроблені не зі шматочків тканини та соломи, як це заведено народних умільців, а із сухої трави.

– Раніше з трави робили багато оберегів, – продовжила пані Галина.
– Тому я вирішила продовжити цю традицію і підбрала колір трав'яних віничків так, щоб пасували до ниток, якими скріплені ляльки. Ця робота здається мені найбільш живою.

Такі ж живі фігурки спробує виготовити Галина Дюговська майстер-класі „Мотанка-лелека до свята гукання весни”, який проведе для відвідувачів Києво-Печерської лаври 15 березня. Цим самим майстриня раз наголосить, що все починається з давніх українських традицій.

8. Із розсипаних слів складіть речення.

У Анастасії Василик її прадід родині переповідають морги як продав поля за виручені гроші подарунок купив і неочікуваний для історію прабабусі коралі

.....
.....
.....

жінкою відчувати повинна як жінка зрештою себе Бо завжди жінка виглядати і вродливою

.....
.....
.....

Але українцями матеріалам як віддаю тим які сприймаються щось зазвичай рідне перевагу

.....
.....
.....

І дорогі що важливі не бренди а стилю відчуття

.....
.....
.....

Стиль жінка завжди тонко відчувала молода

.....
.....
.....

основі Тому ідеєю зробити одягу на вбрання української дитячого загорілась шляхти „Чичері” козацьких колекцію часів

.....
.....
.....

з'явився серед стрілкою цю думку робіт нав'язливу майстрині текстильний маятник із Через

.....
.....
.....

„позичити” довелося Кілька на бурштину Дюговської виставку з музею в Київській робіт Софії

.....

.....

.....

Поки до розмови ще діти представлення моделей „Газета” запросила Анастасію Василик готувалися до

.....

.....

.....

Подружжя текстилю років понад Дюговської майстра Балибердіна мистецтву та художниці з ювелірного Галини присвятило Володимира 20

.....

.....

.....

9. Доберіть запитання до відповідей.

–

– Це було цілком аргументовано. Оскільки моя донька Ксеня йшла в перший клас і потрібен був одяг в етнічному стилі, то я захотіла для неї щось пошити. Тим паче, що у Львові на перше вересня доволі прохолодно. Шила я віддавна, навіть мріяла, що вступатиму на кафедру моделювання Академії мистецтв, але тато був категорично проти: мовляв, художників у сім'ї досить. Так я опинилася на англійській філології – продовжувати традиції другої половини сім'ї. Однак шила завжди – для себе чи для товаришок. А це стало нагодою спробувати себе в стилізації і практичному виконанні.

–

– Сміюся, що в Святого Гугла запитувала. Я страшенно хотіла, щоб те, що роблю, не було шароварщиною. Хотілося знайти щось своє, свою стилістику. Зацікавлення добою козацтва, тим, як одягалася українська шляхта у XVI – XVII столітті, теж було для мене цілком органічним, оскільки історії про ці часи в нас удома були популярними.

–

– Ось тут і знадобилася мені філологічна освіта. Бо в корені цього слова (яке десь із

Балкан) закладено семантику повтору, динаміки, завитків, оздоби. Саме це воно й означало в наших старослов'янських діалектах.

–

– Насправді боротьби немає. Одне й друге завжди було моїм. Філологія – це те, до чого я вкладала свої зусилля упродовж останніх 15-ти років. А одяг – друга моя іпостась, бо змалечку любила гарно вбиратися, ходила з батьком на захисти дипломів на кафедру моделювання в Академію мистецтв і, захоплюючись там усім, завжди відчувала: воно завжди буде коло мене – чи це буде пошиття для себе, чи для доньки, чи для друзів. Зараз чітко розумію – свою стилістику знайти мені поталанило. Дуже тішуся, як усе представлене виглядає разом, оскільки ці речі інтегруються в спільний знаменник. Сьогодні думаю, що так і буду працювати – колекційно-тематичними групами.

–

– З відчуттям щастя, що вистачило розуму не дослухатися до порадишників, які переконували – колекція і показ у моєму випадку – це нереально. Вважаю, якщо в людини є мрія, то її потрібно реалізувати. Розумію, це може бути не відразу, але кожен мрію потрібно довести до її втілення, щоб потім ці нереалізовані мрії ночами не стукали у вікна...

За: Я. Коваль, газета „День”,

<https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/slovyanstvo-vidrodzhuietsya-u-koshtovnostyah-ta-tekstili>, 14.03.2008.

1. Однак назва „Чичері” мала б перенести глядача радше в українські Карпати, ніж у Центральну Україну.
2. З якими почуттями підійшли до першого показу, крім радості та природного хвилювання?
3. Практичне втілення вийшло за рамки звичайного пошиття. Ви використали фелтинг – спосіб валяння вовни. Училися у майстрів чи самостійно?
4. „Не заблукав би, хто до себе йде, на жаль, поводири не знайде, йти ж далеко”, – пригадала під час показу слова Андрія Содомори. Як „занесло” доволі успішного професійного філолога й перекладача Анастасію Василик у сферу моделювання і пошиття одягу?
5. Чи борються між собою Ваші дві сутності: філолога та модельєра? Хто перемагає, навіть якщо про цю боротьбу знаєте тільки Ви?

10. Поясніть і запишіть, що означають слова:

„шароварщина”

.....

.....

.....

тусовка

.....

.....

.....

стилізація

.....

.....

.....

креативність

.....

.....

.....

витвір

.....

.....

.....

11. Перекладіть польською.

***Vogue* опублікував фото кримських татарок у національних убраннях**

Видання *Vogue* опублікувало світлини кримськотатарських моделей в автентичному одязі.

У фотосесії для модного журналу взяла участь дизайнерка Еді Каримова, яка народилася в Євпаторії, а тепер мешкає у Києві. Вона одягла червону жакардову сукню,

Ельнара Абдулаєва, інструкторка з танців, одягнута у вельветову сукню із золотистими вишивками, а Евеліна Мамбетова вбрана у феску із золотими монетами та кокуслюк, оздоблений комір.

Підбирати одяг для зйомки виданню допомагала українська стилістка Надія Шаповал, якій вдалося врятувати кілька кримськотатарських строїв з анексованої території Криму. Радниця міністра культури Есма Аджиєва принесла срібний пасок 100-річної давнини.

Частина традиційних кримськотатарських убрань була зруйнована чи втрачена в період депортацій мешканців півострова. Предки жінок, які взяли участь у фотосесії, були серед 200 тисяч кримських татар, виселених зі своєї території у травні 1944 року за наказом Сталіна. Наприкінці 80-х та початку 90-х років їм дозволили повернутися на територію Кримського півострова. Зараз кримські татари знову зазнають репресій та утисків. Попри це учасниці зйомки розповіли, що кожен кримський татарин намагається підтримати іншого у важкі часи.

3a: <http://www.uamodna.com/articles/vogue-opublikuvav-foto-krymsjkyh-tatarok-u-nacionaljnyh-vbrannyah/>,
08.08.2017

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

12. Опишіть традиційний польський одяг мешканців із різних регіонів країни. Які його елементи використовують у сучасних колекціях? Поспілкуйтеся.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Прочитайте уважно текст. Знайдіть у ньому 10 зайвих слів.

Українські художниці показали в Парижі нетрадиційні витинанки

У Парижі на базі Українського і Культурного Центру відбулася виставка українських дизайнерок та художниць. Експозиція отримала таку назву „Ефект хризаліди” і поєднала роботи в різних напрямках видів мистецтва – від живопису та фотоарту до дизайну та відеоінсталяцій.

Кураторками виставки стали Оксана Шевченко й Анастасія Білецька. За їх словами, захід мав тоді на меті привернути увагу до проблеми зміни соціальних ролей як чоловіків так і жінок. На думку організаторок, сучасна жінка „як лицар, носить на собі сталеві обладунки з написом „недостатньо”: недостатньо струнка, недостатньо успішна, недостатньо гарна, недостатньо кохана, недостатньо талановита.

„Вивільнити її жіночу сутність” художниці намагалися за допомогою різних та творчих технік. Зокрема, в експозиції можна було б побачити в'язану інсталяцію Олени Шабалтас, на яку авторка десь витратила 5 кілометрів ниток. А також новий погляд Дарини Алешкіної на старовинне ремесло витинанки, утілене у вигляді гігантського паперового мережива.

„Завдяки проєктові Париж уперше побачив унікальне мистецтво витинанки. Мені здається, що її можуть впізнавати в Європі та світі й асоціювати з Україною так само, як з японською культурою асоціюється мистецтво оригамі”, – сказав Старинський.

За: <https://life.pravda.com.ua/culture/2017/02/2/222399/>, 02.02.2017

14. Випишіть із тексту слова, пов’язані з мистецтвом. Введіть їх у речення.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Прочитайте текст. Випишіть із нього фахову лексику, пов’язану з темою, перекладіть її польською.

Міноборони презентувало оновлену літню польову форму для жінок-військових

У Міністерстві оборони України презентували оновлену літню польову форму для жінок-військовослужбовців. Зокрема, розробники додали куліску на кітелі, еластичну стрічку під колінами, завищену талію, тунельний пояс для вагітних, а також створили жіночу білизну, повідомляє Міноборони.

„В оборонному відомстві під головуванням заступника Міністра оборони України Дениса Шарапова відбулася нарада з питань розробки костюма літнього польового для військовослужбовців-жінок (КЛП тип 2) та жіночої білизни (труси та топ). Було представлено модель костюма літнього польового для військовослужбовців-жінок, яка отримала найбільшу кількість позитивних відгуків після проведених військових (дослідних) випробувань в одній із військових частин ЗСУ”, – йдеться у повідомленні.

У МОУ кажуть, що отримали пропозиції та зауваження від військовослужбовиць та зробили форму більш підлаштованою під жіночу будову тіла. Зокрема, розробники врахували будову плечей, грудної клітини, талії та стегон.

„Куліска на кітелі, за рахунок якої жінка може відрегулювати зайвий об’єм тканини на спині. Вкорочений кітель та розрізи по боках для зручності нахилів та присідань. Еластична стрічка під колінами, яка дає можливість зменшити ширину штанини. завищена лінія талії в штанах з „тунельним” поясом, який передбачений у разі зміни об’ємів талії військовослужбовиці, наприклад, вагітності на ранніх строках. Всі ці зміни

було враховано та закладено у нові лекала костюма літнього польового для жінок-військовослужбовців”, – кажуть у МОУ.

Також для військовослужбовиць розробили універсальну білизну з високою посадкою. У складі бавовна та еластан, тому вона добре тягнеться й тримає форму, кажуть військовослужбовиці ЗСУ, які брали участь у дослідній експлуатації. Нові зразки форми закуплять після затвердження нормативно-технічної документації та зразків-еталонів.

„Пророблена дуже важлива робота. Сьогодні у лавах ЗСУ близько 42 тисяч жінок-військовослужбовців, близько п'яти тисяч з них перебувають на передньому краї, де виконують бойові завдання нарівні з чоловіками. Тому наше завдання – забезпечити їм належні умови проходження військової служби. Зручна військова форма одягу – це одна із важливих складових, адже наші захисниці носять її щодня”, – сказав заступник міністра оборони Денис Шаропов.

Участь у заході взяли представники Центрального управління розвитку та супроводження матеріального забезпечення Збройних Сил України, громадської організації „Смілива Україна”, громадської ініціативи „Forma Two” і вітчизняних виробників – ТОВ „МІК”, ПП „АЛЛЕН БІЗНЕС” та ПАТ „Трикотажна фабрика „РОЗА”.

За: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/07/6/255242/>, 04.12.2023.

16. Беручи до уваги попередній текст, подискутуйте у групах про виклики сучасності. Думки запишіть.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17. Перекладіть українською.

1. Wykształcenie filologiczne bardzo mi się przydało, a do tego poszczyściło mi się i znalazłam swoją stylistykę.

.....

.....

.....

2. Pomieszczenia służą nie tylko nieformalnym spotkaniom środowisk artystycznych. Odbywają się tam też warsztaty, wykłady i inne przedsięwzięcia kulturowo-edukacyjne.

.....

.....

.....

3. Na pchlim targu widziałam wiele przedmiotów rękodzieła, w tym tekstylne wahadło oraz różnego rodzaju figurki, które chwieją się pod wpływem wiatru.

.....

.....

.....

4. Nasi twórcy robią wszystko w jednym egzemplarzu.

.....

.....

.....

5. Ich celem jest zachowanie dawnych tradycji ukraińskich.

.....

.....

.....

6. Robią biżuterię z masy perłowej, kamieni szlachetnych oraz naturalnych, materiału i szkła, starając się przestrzegać zasady „zero waste”.

.....

.....

.....

7. Inne kraje wspierają młodych artystów, dając im ulgi podatkowe i umożliwiając tani wynajem pomieszczeń na warsztaty.

.....

.....

.....

18. Перекладіть речення українською. Числівники запишіть словами.

1. Ten przedstawiciel młodego pokolenia projektantów mody urodził się w 2000 r., a w 2024 zdobył 1. Nagrodę w konkursie.

.....

.....

.....

2. W bitwie w 1100 r. 20-tysięczna armia krzyżowców pokonała o wiele większą armię księcia Antiochii.

.....

.....

.....

3. Za początek badań nad tym zjawiskiem uważa się 1894 r.

.....

.....

.....

4. To antyczne imperium upadło w 200 r. pne.

.....

.....

.....

5. Uczona dostała Nagrodę Nobla w 1993 r.

.....

.....

.....

19. Поставте іменники в кличному відмінку.

6. Олеся, Соломія, Анна (.....), приходьте частіше.
7. Пан професор Олексій Петрович (.....), чекаємо на вашу доповідь.
8. Андрій (.....), можеш купити хліб.
9. Шановний пан лікар Степан Поленко (.....), запрошуємо на зустріч.
10. Пан посол (.....), просимо до слова.
11. Дорогий друг (.....), дякую за допомогу.
12. Підприємець (.....), пам'ятай про податки.
13. Петро, Павло, Гриць, Марко (.....), сьогодні граєте в одній команді.
14. Привіт, Олег! (.....) Як справи?
15. Дорогі Марія та Богдан (.....), щиро дякуємо за вашу поштівку.

20. Виправте помилки у наведених реченнях.

Я люблю в ночі дивитися на зорі.

У саду не втомно працювали бджоли.

По північному небі мчали тяжки хмари.

Сонце на півдні було велике превелике.

До кінця року залишилися менше восьми днів.

З далека ледь ледь чути пісню.

В нашім класі навчається 30 учнів.

Ми зупинилися по близу школи і з ненацька побачили дивну ситуацію.

З кімнати вийшли Марійка з дитиною на руках.

Перед нами з'явився чи малий острів.

НОТАТКИ

.....

.....

.....

ТЕМА 4

МИСТЕЦЬКІ ВАРІАЦІЇ

1. До підкреслених слів доберіть синоніми.

Остап Костюк – режисер, актор, музикант. Народився 1979 р. у Коломиї на Івано–Франківщині. Закінчив історичний факультет Львівського національного університету ім. І. Франка та акторську студію Театру ім. Леся Курбаса. У 2011 році разом із Олександром Поздняковим дебютував як режисер короткометражного фільму „Ману і капуста”, що отримав відзнаку RADi (Agence du Court Metrage) у Франції. „Жива ватра” є його дебютом.

Остап Костюк: „Я дивлюся на вівчарів як на справжніх художників (.....)”. Режисер Остап Костюк понад 10 років досліджував (.....) гуцульську культуру. „Жива Ватра” стала підсумком дослідження та його дебютною повнометражною роботою. Зйомки тривали чотири роки. Герої „Живої ватри” – 82-річний Іван Бесашук, 10-річний Іванко Михайлюк та його хресний батько, 39-річний Василь Тонюк. Василь – суворий і зібраний чолов’яга – керує (.....) полониною Радул, що залишилася єдиною з 78 полонин району, де розвивають вівчарство. Бесашук ходив з отарами в гори 40 років, а зараз, овдовівши, доживає віку сам у хаті (.....) і поринає у спогади (.....). Іванко тільки засвоює (.....) початки вівчарства. Жива ватра – вогонь, добутий тертям дерева і підтримуваний упродовж чотиримісячного полонинського сезону. Обряд запалювання ватри здійснювали на Гуцульщині до середини ХХ століття. Його згадка у фільмі – це символ сьогодішнього занепаду (.....) вівчарського ремесла.

Остап Костюк, на перший погляд (.....), дотримується традиційної стилістики „поетичного кіно”: неквапні (.....) пейзажні зйомки, фольклорний побут. Однак щодалі розвивається оповідь, то більше стає зрозумілим, що автор зосереджує увагу на двох речах: візуальному середовищі (оператор – Олександр Поздняков) та особистостях героїв. Чітко й чисто відпрацьовуючи на монтажному столі, режисер не намагається (.....) вибудувати особливу драматургічну структуру – просто використовує те, що має: краєвиди Карпат, рух отар, подробиці (.....) побуту, зміну світла в кадрі, зміни настроїв малого Іванка, балачки діда Івана; дитяча безпосередність та стареча щирість безвідмовно кіногенічні, і Костюк це добре усвідомлює. Ще одна перевага – звукова доріжка, на якій несуперечливо сусідять (.....) атмосферна електроніка київської композиторки Алли Загайкевич, народні наспіви (.....) соло й хором, естрадні пісеньки під акордеон, дзвіночки отар, церковні дзвони, мекання овець, кукурікання півнів, плач трембіти, шум вітру.

Це ще не мистецька антропологія, але вже й не надумана псевдоетніка. Остапові таки вдалося (.....) сформуванати власну поетику зі сто разів показаного матеріалу.

Як наслідок, „Жива ватра” отримала (.....) спеціальний приз (.....) на найбільшому північноамериканському форумі неігрового кіно HotDocs у Канаді, здобула нагороду Спільки американських операторів за найкращу операторську роботу на Salem Film Fest (США), її відзначено дипломом „За збереження національної культури в умовах глобалізації” на фестивалі „Лістапад” у Білорусі, а також визнано найкращим документальним фільмом XVIII Міжнародного кінофестивалю для дітей та молоді Olympia в Греції.

*За: Д. Десятирич, газета „День”,
<https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/ostap-kostyuk-ya-dyvlyusya-na-vivchariv-yak-na-spravzhnih-hudozhnykiv>, 30.09.2016*

2. Прочитайте продовження статті. Поєднайте запитання та відповіді на них.

Перед київською прем'єрою Остап відповів на запитання „Дня”.

.....

– Я вивчав історію у Львівському університеті й паралельно навчався в театральній студії, після закінчення якої працював у Львівському театрі імені Леся Курбаса. У театрі багато часу присвячували народній музиці та співу. І почалися спроби перенести архаїчні ритуали на сцену. Ще тоді виникло питання про спосіб передавання давньої музики в її природньому вияві: як не втратити органіку виконавців, часто не звиклих до сцени, як відтворити цей світ у його повноті й колоритності.

Крім акторської майстерності, робота в театрі дала змогу вивчати драматургію та побудову вистави. Пізніше це дуже допомогло під час сценарного конструювання фільму. Одразу після театру я працював над декількома музичними проєктами – від фольку до етно-ф'южн з електронною музикою. І зараз музику у львівському „Гич Оркестрі”.

.....

– Любив дивитися фільми. Коли цього стало замало, із Сашком Поздняковим пішли знімати. Попереду ще було багато праці, помилок і пошуків. Але щоб навчитися щось робити, потрібно колись почати це робити... Уже не задовольняла проста констатація історичних фактів чи сухий виклад явищ у тексті. Важливіше стало розповідати історії образами, щоб виникав почуттєвий резонанс, співпереживання.

.....

– Тут ми маємо справу з образним стереотипом гуцулів як колоритних вільнодумних горян – дуже романтизованим. Кожна культура унікальна, і у своїй різноманітності всі культури цікаві. Але ж важливо розуміти й те, у чому ми універсальні. У чому наші проблеми можуть бути загальнолюдськими? Чим наш досвід цікавий іншим? Якщо говорити від себе, то це – те рідне, що звучить зсередини. Назвав би це самовпізнанням. Ми шукаємо унікальності цього „свого”, часто ставимося до „свого” як до чогось само собою зрозумілого.

Але важливим є саме актуальне функціонування культури. Що відбувається з цим гуцульським міфом у наш час, чи існує ця культура саме зараз? А вона насправді втрачає властивий спосіб життя, своє джерело, яке породжує ту унікальність. Що з цим „рідним”

робити, куди його – здати в музей, випхати на сцену? Ми спробували висвітлити це в кіно, бо часом це чи не єдина можливість зберегти явище живим.

.....

– Найскладнішим є якраз знайти об'єктивний погляд, дистанцію між собою самим і цим „своїм”, „рідним”. А вразило інше – дуже боляче, коли вже закінчив роботу, потрібно змиритися з тим, що твій герой може померти. Хоча насправді в цьому і є гуманістична цінність кінематографа – смертна нетривка людина може залишитися в історії як живий сильний характер.

.....

– Улаштував музичну паузу. Вівчарі любили гуцульські награвання, то я й розважав їх грою на дуді – гуцульській волинці. Пограв трохи давніх мелодій, послушали–поспівали разом – і далі до праці. Музика розкриває та єднає людей. Тепер собі думаю: кумедно, що сопілка може бути знаряддям режисера. Але це спрацювало! Як і весь попередній досвід працює на тебе.

.....

– Змінило близьке спілкування з людьми, які щиро діляться історіями свого життя. Одна річ – про щось знати, аінша – продовжувати щось робити. Вівчарів на Гуцульщині залишилося мало, і я дивлюся на тих, хто продовжує це заняття, як на справжніх художників. Вони, попри всі умови, віддаються улюбленій справі, незважаючи на те, що вона економічно збиткова. Чому? Бо це їхній спосіб життя, гори – їхня стихія, як у моряка – море. Там вони є самими собою, у своїй повноцінності, силі та стараннях.

.....

– Тільки почав розвідку та документацію. Ми спостерігаємо за сім'єю з близького мені середовища. Історія батька і дочки, де лінія дитини переплітається з розповіддю батька, що повернувся з війни і по-новому шукає себе. Це розповідь про покинуту іграшку, якою побавилися і викинули. Про долю захисників, котрі, переживши жах, повертаються додому. Війна, закінчившись на передовій, продовжується в сім'ях. І це потрібно усвідомлювати.

.....

– Уже доводиться відмовлятися. Складна це професія. Мені легше працювати, коли думаю про конкретне завдання, досліджую обрану тему і менше думаю про майбутнє. Можна заблукати, рефлексуючи, кінематографіст я чи ні. Вірю, що потрібно працювати наполегливо – і все буде, обов'язково буде так, як слід... У крайньому разі – ні (це жартома). Але навіть якщо ні, то що нам, „ми ж просто йшли, у нас нема зерна неправди за собою”.

Ми не лукавили, а робили те, що обрали. За свободу творчості потрібно платити, і зрозуміло, доведеться відмовитися від багатьох речей. І все ж, гадаю, найважливіше відповідати собі на питання, які виникають зараз. Бо кожний фільм – це окрема проблема і окремий підхід, завжди потрібно починати з нуля. Але це захоплює – навіть у звиклому повсякденні відкривати незнане.

А. – Чи бачите Ви себе в майбутньому саме як кінематографіста? Чи готові Ви заради кіно відмовитися від інших занять?

Б. – Зйомки – процес тривалий і виснажливий для всіх. Що Ви робили, аби зняти зайву напругу?

В. – Яким був Ваш попередній досвід? Адже, наскільки я розумію, спеціальної кіноосвіти у Вас немає.

Г. – Розкажіть про Ваш новий фільм.

Ґ. – Що найбільше вразило Вас під час роботи над фільмом? А що було найскладнішим?

Д. – Як почалося, власне, кіно?

Е. – Ви вивчали культуру гуцулів понад 10 років. Якою мірою Вас змінив цей досвід?

Є. – Чим привабила Вас саме гуцульська культура? У чому її унікальність?

3. Поясніть вислови. Складіть із ними речення.

дотримуватися традиційної стилістики
дитяча безпосередність і стареча щирість
надумана псевдоетніка
збереження національної культури в умовах глобалізації
архаїчні ритуали
образний стереотип гуцулів
дистанція від себе самого
за свободу творчості потрібно платити

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Уставте, де потрібно, пропущені букви.

Цирковий сантехнік малює кавою і піском

Львів'...нин Олександр Вальд 15 років малює картини кавою та піском. За цей час він створи... більше тисяч... картин. Найбіл...ше – ікон, портр...тів знаменитост...й та циркових ді...чів, кло...нів. Техні...і на...чився сам, з дитинства добре малював. Працює сантехніком у Львівс...кому цирку.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Чи може мистецтво бути частиною повсякденного життя? Подискутуйте. Думки запишіть.

7. Запишіть слова у правильній формі.

Андрій Єрмоленко: „Хочу намалювати Шевченка з автоматом”

Серію публікацій, проєкт із (робочий)назвою „Шевченко. Перезавантаження” відділ (культура) „УМ” задумав ще в грудні, тобто тоді, коли бомба уявлялася всього лише (анекдотичний) „бімбою”. Ми хотіли показати, як митці інтерпретують Шевченка, як його „неканонічний” образ сприймають у (сучасний культурний) світі України: від рок-готики (Андрій Середа) з його моторошним „Хутором Суботовим” до (іронічний) (Тарас) сімені в „Доброму ангелі смерті” Андрія Куркова, від Кобзаря з пейзажами Олександра Ройтбурда і до... Але потім хтось із політиків (сказати)зі сцени Майдану, що відповідь на питання „Що робити?” треба шукати в „Кобзарі” – і... Далі ви (знати)..... Шевченко зробив крок у (реальність) Може, таки „у Бога за дверима лежала сокира”?

Художник-ілюстратор Андрій Єрмоленко – один із гурту (митець), які ще на початку грудня, у (перший)дні Майдану, (розбити) на Хрещатику свій намет – „Мистецький барбакан”. Плакатна „махновщина” та „шевченкіана” Єрмоленка вивішені не всередині намету, а зовні. Шевченко–Елвіс Преслі, Шевченко–Будда, Шевченко в обладунках черепашки-ніндзя і навіть у формі даівця – приваблюють (публіка)й епатують. Пройти повз може хіба що сліпий, утім навряд чи – йому про це розкажуть. Радикальний нонконформіст Єрмоленко проводить

різкі експерименти з (бажання) показати Шевченка як частину „нового бренду „Україна”.

– Мені здалося, що Шевченко містичним чином ожив, коли 19 січня з трибуни Майдану, де царювала цілковита безвихідь і політики не (знати), що робити в (цей) тупику із сотнями тисяч людей, хтось (здаватися) , Яценюк чи Турчинов сказав: „Що робити? Читайте „Кобзар”, там є відповідь”. У (перший) дні протистояння на Грушевського в мене в голові крутилися дві цитати – „І вражою злою кров’ю волю окропіте” та „Борітеся – поборете!”. І потім так склалося – теж містика! – що саме слова „Борітеся – поборете” (цитувати) у короткометражці, знятій на Майдані, і Сергій Нігоян.

– Я зараз (малювати) Нігояна. У нас з’явилися (герой)! Не такі, що виголошують меморандуми, а герої та відчайдухи. Ви подивіться: один із найкращих фільмів про Україну зняв вірменин – Параджанов. І першим зараз загинув теж вірменин. Коли я (дивитися) з Нігояном це відео, яке зняв Сергій Проскурня і де він читав (поема) „Кавказ”, мене вразило: я також брав участь у (цей)проєкті і також читав уривок із „Кавказу”. Ми з ним (одна) крові – ми вільні. Він, на відміну від мільйонів сущих в Україні, загинув вільним, а мільйони живуть рабами.

– А чи можна залишити людям право бути вільним і водночас живим?

– Не про те мова. Чому Шевченка називають пророком, чому кажуть, що його вірші, на відміну від поезій багатьох його сучасників, досі (актуальний) для України? Бо все, що він говорив, не виконане. 200 років ми живемо в (кріпацтво) Шевченко писав: „Кайдани порвіте” – не порвали. „В сім’ї (вольний, новий) ”, „врага не буде супостата” – є супостат. „Чорніше чорної землі блукають люди” – так воно в масі і зараз є. Український нарід боготворить не постать, вірші, творчість Шевченка, а тільки „імідж” письменника. Мало хто читає його. Знають тільки обличчя, точніше два обличчя – (такий) собі юного „котика” і старішого. Головне питання: треба його зображати в шапці чи без? Ніхто не задумується, що треба його ЧИ–ТА–ТИ. Зупиніть будь-кого на вулиці, запитайте, який його улюблений вірш, – і він скаже: „Заповіт”. А (попросити) прочитати щось окрім, то прочитає і не Шевченка, а Глібова, скажімо, це в кращому разі. Якби люди знали його вірші, з Шевченка, по-перше, здули б певний шар бронзи, а по-друге, може, ми б жили не так, як зараз.

Я фанат Шевченка, і він для мене – не забронзовілий ідол, а жива, неординарна особистість. Він був (розбишака), який зазнав у житті і кріпацтва, і навчання в Петербурзі, армії, солдатчини, експедиції по Кос–Аралу. [...]

Христос для Шевченка є (революціонер), сильною, хороброю людиною, козаком, якщо хочете. Безсумнівно, у ті часи йому казали: „Хіба ж можна так говорити про Ісуса Христа?!”. Зараз приблизно таке ж говорять про самого Шевченка. (Приходити) до „Барбакану” і кажуть мені: „Хіба ж можна так паплюжити САМОГО Шевченка?!”

– Як гадаєте, Шевченка можна назвати богоборцем?

– Швидше, людинолюбцем. Шевченко Христа вважав (боголюдина), у якій переважає людина. Один із перших його творів – „Марія” – зображує діву Марію як людину, навіть описується трошки по-іншому непорочне зачаття. Марія показана жінкою, що (переживати) за свого сина.

– Юрій Андрухович колись сказав, що уявляє Шевченка рокером. А Ви ким його уявляєте, от якби Шевченко жив зараз?

– Так, рокером чи панком, бо кимось таким він і був у своєму часі. Деякі поеми Шевченко підписував „Кобзар-дармограй”, тобто той, хто задарма грає для людей. Він фактично сам себе (зарахувати) до цієї категорії. Подивіться на відоме фото, де Шевченко

9. До наведених фразеологізмів доберіть слово-синонім.

як п'яте колесо до воза –
 дати ногам волю –
 дірка від бублика –
 зуб на зуб не потрапляє –
 прикусити язика –
 аж ребра світяться –
 викинути з голови –
 в'їстися в печінки –
 волосся дибом стає –
 море по коліна –
 тримати язик за зубами –
 п'яте через десяте –
 хоч до рани прикладай –
 задирати носа –
 підбивати клинці –
 брати ноги на плечі –

10. Замість крапок уставте, де потрібно, апостроф. Поясніть правопис наведених слів.

в..язка, чер..вяк, дзв..якнути, зв..язувати, цв..ях, св..ято, б..юро, хлоп..я, бар..єр, бур..ян,
 бур..як, Примор..я, мор..я, кур..єр, сер..йозний, узгір..я, пам..ять, моркв..яний, м..ясний,
 слов...янський, від...їзд, подвір...я, об...єднання, св...ято, торф...яний, зв...язок, В...ячеслав,
 міжгір...я, бур...ян, з...економити, об...єм, з...явитися, без...іменний, роз...яснити,
 розв...язати, возз...єднання, тьм...яний, зап...ястя

11. Уставте в текст відповідне за змістом слово.

Якщо ви перевагу культурному дозвіллю, але вам вже набрид
 ПінчукАртЦентр, ви вже з усіма танками музею ВВВ і вже злазили на верхівку
 дзвіниці Софії Київської, згадайте, що в Києві є багато..... не менш цікавих, але
 мало кому відомих музеїв.

До них вам буде не лише зводити друзів, що приїхали з інших міст чи
 країн, а й сходити самим.

Саме тому INSIDER підготував для вас підбірку музеїв Києва, які обов'язково варто
 відвідати киянам та столиці.

Музей іграшки

Сам музей у приміщенні школи. Він невеликий – складається з трьох залів, але надзвичайно цікавий. Цей музей,, сподобається відвідувачам усіх вікових категорій, а дорослим, можливо, навіть більше, дітям. Адже тут ви знайдете всі такі до болю знайомі вам іграшки – гумових Чебурашку та крокодила Гену, механічного ведмедика, що бахкає тарілками, порцелянових та паперових ляльок, радянські залізні машинки та багато чого іншого.

Тут зібрана іграшок від 30-х років XX століття і до 2000-х років, а одна зала повністю присвячена етнографічним лялькам та українським народним іграшкам із дерева, глини, сиру, трави й соломи.

Деякі іграшки є справжніми раритетами. Наприклад, тут виставлені лялька та пупс-африканець, що сім'ї лікаря Богомольця, модель парового двигуна, іграшкова піонерська залізниця, конструктор „Червона площа” та перший радянський трансформер „Від коня до трактора”.

Радимо відвідувати музей обов'язково з екскурсією, адже багато іграшок мають дуже цікаву історію. Ви, чому раніше ляльок не можна було купати, як іграшка слугувала ідеологічним в Радянському Союзі, чому іграшки з Китаю не такі вже й погані та як виготовити українську народну іграшку з природних матеріалів.

Музей вторсировини

Цей музей на території Київської фабрики з перероблення вторсировини „Київміськвторресурси”. До нього можна дістатися від станції метро „Лівобережна” пішки за двадцять хвилин. Міський транспорт навряд чи ходить, місцеві жителі ніколи не чули про цей завод, а тому вам самостійно відшукати його в далеких закутках Дніпровського району.

Аби потрапити до музею, необхідно звернутися до охоронців, і один із них проведе вас до експозиції, а також відповість вам на всі щодо виставки, оскільки саме охоронці здебільшого наразі підтримують функціонування експозиції.

Під небом зібрані старовинні речі – статуетки, ікони, бюсти Леніна, картини, піаніно XIX століття, перший номер газети „Правда” 1912 року, дерев'яні скрині, – все це було викинуте на смітник попередніми і дбайливо збережене працівниками фабрики з перероблення вторсировини.

Частина експозиції розташована під відкритим небом, а найцінніші експонати – у маленькому будиночку на території заводу. На, більшість речей псуються під дією природних сил, адже спеціально обладнаного приміщення для них немає, хоч деякі з речей є справжніми раритетами епох.

Музей авіації

Цей музей як красою, і масштабністю своєї експозиції, проте тут рідко буває багато відвідувачів. Недалеко від аеропорту „Жуляни” Музей авіації, де представлено більше 80 експонатів: пасажирські та бойові, гелікоптери, авіадвигуни та різноманітна інша авіатехніка.

Тут є перший літак-розвідник, що був виготовлений в Україні – винищувач „Як”, на якому літав Леонід Биков у фільмі „В бой идут одни старики”, гідролітаки, бомбардувальники, експериментальні моделі, важкі транспортні гелікоптери та багато інших рідкісних експонатів.

Також є за додаткові кошти зайти та посидіти за штурвалом деяких літаків і гелікоптерів, що правда не намагайтесь до

жодної з численних кнопочок на пульті авіакерування – у жіночки-наглядачки дуже гострий і дуже гучний крик.

Але, безумовно, музей вартий відвідування – тут буде надзвичайно цікаво як тим, хто щосьзнає?..... з авіації, так і повним профанам у цій галузі. (...)

Музей залізничного транспорту

Можливо, це буде відкриттям навіть для корінних киян, але цей музей сховався прями́сінько на залізничному вокзалі – він на 14 колії Південного вокзалу.

Музей залізниці буде цікавим для дорослих, адже більшість експонатів має цікаву історію та історичну цінність, і для, бо тут можна чіпати все руками, заходити у вагони, валятися на диванах, усі кнопки та смикати важелі – тут немає суворих бабусь-наглядачок, які будуть стежити за вами своїм нищівним поглядом.

Тут ви посидіти за столом, за яким був затверджений попередній текст угоди про об'єднання УНР та ЗУНР, зможете відвідати вагон-салон, розрахований усього на двох осіб, у якому їздив на літній відпочинок до Криму Володимир Щербицький. Не забудьте також заглянути в міні-бар вагону особливого призначення та уявити себе Столипіним, що здійснює свою останню потягом до Києва, де буде вбитий у 1911 році. Цей самий потяг пізніше брав участь у Брусилівському прориві, а пізніше возив Троцького, Калініна та Сталіна.

Можливо, вам навіть пощастить і ви зустрінете там чарівного сталініста, який вас не відпустить, допоки не детально про особливості кожного потяга і не посвятить вас у декілька дивовижних конспірологічних теорій.

Як бачите, у Києві є надзвичайно цікаві музеї, про які ви, можливо, навіть не здогадувалися. Не обов'язково проводити свої чергові в безцільному блуканні Хрещати́ком – шукайте нових вражень, знайомств та відкривайте заново для себе своє власне місто.

За: <http://prostir.museum/ua/post/31439>, 12.11.2017

12. Усно перекладіть українською інтерв'ю, працюючи у парах.

Dagadana świętuje 15-lecie. Singiel z „Chłopów” podniósł z siedzeń publikę Filharmonii Narodowej

Od 15 lat łączą kulturę polską i ukraińską muzyką jazzową, elektroniczną i world music. Promują ją też na całym globie. Skład Dagadany tworzy: Daga Gregorowicz, Mikołaj Pospieszalski, Dana Vynnytska i Bartosz Mikołaj Nazaruk.

Od razu połączyłyście kulturę polską z ukraińską?

Wymieniając się i zapisując różne pomysły, doszliśmy do wniosku, że chcemy pokazać sobie nawzajem, co jest fascynujące w naszych kulturach. Tak powstały nasze pierwsze kompozycje. Po piętnastu latach spora część naszych utworów to interpretacje ludowych pieśni, ale nie stroniłyśmy od wierszy świetnych polskich czy ukraińskich poetów.

W 2011 roku otrzymaliście Fryderyka w kategorii „album roku folk/muzyka świata” za album „Maleńka”. Pamiętacie emocje, jakie Wam wówczas towarzyszyły?

Pamiętam, że miałam wypieki na twarzy. To było dla nas ważne, ale też trudne do uwierzenia. W tamtym okresie czułyśmy, że ciągle idziemy pod górkę. A nagroda Fryderyka była potrzebna tym, którzy w nas wątpili.

Zmieniło się też wasze podejście do tekstów? Sięgnęłyście po politykę w kwietniu 2014 roku podczas prestiżowej konferencji w Berlinie. Zagrałyście „Pływe kacza po tysyni”?

Po prostu zareagowaliśmy, kiedy było trzeba zareagować. Kiedy strzelano do ludzi na ulicach, dostaliśmy zaproszenie na konferencję do Berlina, gdzie dowiedzieliśmy się, że właściwie w Ukrainie „nic się nie dzieje”. Musieliśmy zareagować na te kłamstwa, odpowiedzieć na scenie. Chcieli, żebyśmy byli takim polsko-ukraińskim zespołem, który wyjdzie i zaśpiewa wesołe piosenki. Jedną taką zegraliśmy, po czym płynnie przeszliśmy do utworu, który stał się symbolem Majdanu. Powiedzieliśmy, że w tym momencie ludzie giną, a większość z państwa, którzy siedzą tutaj na sali, ma możliwość zrobienia wielu dobrych rzeczy, ale także naciskania na różne czerwone guziki, więc uważajcie, na co naciskacie. Organizatorzy oblali się potem, gdyż na sali było wielu znamienitych i mniej znamienitych polityków, ale publiczność zareagowała pozytywnie, chociaż byli też tacy niezadowoleni, których nawet to nie wzruszyło.

Jakie znaczenie miał dla was cykl „Free Ukraine” z zespołem Troye Zillia z Ukrainy? To musiało być bardzo emocjonalne.

Żyjemy codziennie z traumą wojny, która nieustannie nas otacza. Zwłaszcza Danę. Serce mi pęka za każdym razem, kiedy myślę o Bogdanie, jej mężu, który jest na wojnie. Dobrowolnie się zgłosił, aby iść na wojnę trzeciego dnia od rozpoczęcia pełnoskalowej agresji. Każdy myślał, że szybko wróci do domu. Tak się nie stało. Modlimy się, żeby wrócił cały i zdrowy. Takich trudnych chwil było mnóstwo. Robiliśmy to, co robimy najlepiej, czyli koncertowaliśmy i opowiadaliśmy o naszych krajach za granicą. Byliśmy w krajach wspierających Ukrainę, jak również w tych bardziej prorosyjskich, jak Indie. Staraliśmy się nawiązywać dialog i tłumaczyć, co się dzieje. Przyniosło to efekty, bo kropla draży skałę.

W 2023 roku wzięłyście udział w nagraniu singla pt. „Jesień – Tańczuj” do ścieżki dźwiękowej filmu „Chłopi” razem z Kayah i Laboratorium Pieśni. Jak doszło do tej współpracy?

Zaprosił nas Łukasz „L.U.C.” Rostkowski. Zdecydowałyśmy się stworzyć ścianę dźwięku, by z Kayah tworzyć chór. I tak rzutem na taśmę ostatnie nagranie stało się singlem promującym film. Zegraliśmy go w Filharmonii Narodowej. Publiczność wstała z krzeseł. Nie często się to zdarza, więc to miłe.

Za: M. Szymkowiak, na podstawie

www.wpoznaniu.pl/dagadana-swietuje-15-lecie-miedzy-swiatem-dom-perignion-a-swiatem-zwyklego-smiertelnika-wywiad/?fbclid=IwAR16kKfp1ox-nmmllkPSsL2u4x1Jc9ptCKmnuLduenr9_3V8f6uL6jzjN0c, 11.12.2023.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. Przez ponad 10 lat badał kulturę, a podsumowaniem tego badania był jego debiutancki film pełnometrażowy, do którego zdjęcia trwały 10 lat.

.....

.....

.....

2. Przez 40 lat opiekował się stadami owiec, a kiedy owdowiał zamieszkał sam i pograżył się we wspomnieniach.

.....

.....

.....

3. Niespieszne ujęcia, zdjęcia krajobrazów, życie codzienne w połączeniu z ukazaniem niezwykłych osobowości postaci sprawia, że film ogląda się jak niezwykłą bajkę.

.....

.....

.....

4. Kolejną zaletą jest ścieżka dźwiękowa – w której łączą się ludowe przyśpiewki, muzyka elektroniczna, popularne piosenki z akompaniamentem akordeonu.

.....

.....

.....

5. Śmiertelny, ulotny człowiek pozostanie w historii jako żywy silny charakter.

.....

.....

.....

6. Pomimo ciężkich warunków, poświęcają się ulubionemu zajęciu, choć przynosi ono straty. To jest ich styl życia, żywioł, miejscem, gdzie mogą być sobą.

.....

.....

.....

7. Artysta starał się zrobić portret przyjezdnej gwiazdy, zmarłego tresera oraz znanych polityków.

.....

.....

.....

8. Nanosi ciemny kolor przy pomocy igły, a na to przyklei piasek.

.....

.....

.....

9. Chciałbym namalować Szewczenkę w pancerzu żółwia ninja lub Ironmana, a nawet mundurze policjanta z drogówki.

.....

.....

.....

10. Można tu znaleźć samolot zwiadowczy, myśliwiec, helikoptery transportowe oraz wiele innych rzadkich eksponatów.

.....

.....

.....

14. Поставте дієслова в наказовому способі.

1. Шановні студенти! (Переписати) або (запам'ятати) Таку інформацію.
2. (Повернути) книгу протягом тижня, інакше Вам доведеться заплатити штраф.
3. Привіт друзі! (Заходити), (роздягатися)....., (пригощатися)..... та (розказати)....., що нового.
4. (Ходити) сюди, донечко, (заспівати).....
5. Дорогі! Зі святом (їсти), (пити), радіти.....
6. Мамо, (купити) мені морозиво.

ТЕМА 5

ЖИТТЄВІ ІСТОРІЇ

1. До виділених слів доберіть синоніми. Допишіть запитання журналіста.

Дослідниця складності, дурості й слабкості

Марина Левицька про українців у Британії, свій літературний метод і сучасну добу недоброчесної людини

У 2005 році британське видавництво Viking випустило *дебютний* (.....) роман Марини Левицької „Коротка історія тракторів по-українськи”, завдяки якому вона *зажила* (.....) *чималої* (.....) слави: отримала *премії* (.....) Bollinger Everyman Wodehouse Prize, Waverton Good Read Award та потрапила до короткого списку Orange Prize for Fiction. Твір перекладено 37 мовами. Продано понад мільйон *примірників* (.....).

Українцям книжка не полюбилася з двох причин: через неадекватний російський переклад та власну ліню, яка *заважала* (.....) їм зазирнути до оригіналу і зробити його *коректно* (.....). Тільки тепер, через вісім років після першого видання, світовий бестселер про українців виходить українською. „Тижневі” удалось *поспілкуватися* (.....) з авторкою незадовго до релізу.

У. Т.:.....?

– Це історія сім’ї, *радіше* (.....) нещасливої, тому що найчастіше в літературі можна натрапити саме на такі родини. Старий український удівець Микола Маєвський *живе* (.....) в Пітербро, в Англії, з часів Другої світової. Через два роки після смерті *дружини* (.....) оголосив своїм дочкам, що знову одружується, але зі значно молодшою жінкою. Сестер Віру та Надію *шокує* (.....) ця *звістка* (.....).

Вони усвідомлюють, що саме час забути про свої *чвари* (.....), аби врятувати батька від *хтивої* (.....) золотошукачки, яка годиться йому в доньки. Ця жінка *нещодавно* (.....) *прибула* (.....) з України зі своїм сином-підлітком і ні перед чим не зупиниться у своїй гонитві за *благами* (.....) західного світу її мрій. У цій трагікомічній *оповіді* (.....) старий також женеться за своїми ексцентричними мріями і пише історію тракторів по-українськи.

У. Т.:?

– Для кожної книжки є чимало джерел натхнення. Це історія або гобелен, сплетений із багатьох історій про те, як люди *адаптуються* (.....) до часів, у яких живуть. Мене захоплює взаємодія особистого та соціального чи політичного.

Мама мені багато розповідала про своє дитинство в Україні й подорож на Захід. Спершу я планувала „Коротку історію тракторів по-українськи” як історію своєї матері.

Поки вона ще була жива, я сідала біля неї і записувала її спогади з думкою, що колись напишу про це книжку.

Коли почала працювати над текстом, то усвідомила, що того матеріалу *недостатньо* (.....), і взялася *дофантазувати* (.....). Це дало неабияке полегшення. Якби написала просто про свою маму, то була би зовсім інша історія, набагато сумніша.

У. Т.:?

– Я виросла серед старшої генерації (.....) українців. Покоління моїх батьків жило переважно в північних індустріалізованих містах. Вони важко працювали, заощаджували гроші, мріяли, щоб їхні діти вибилися в люди, і намагалися не потрапляти на очі владі. Ця генерація переважно відійшла вже в інші світи. Їхні діти, як-от я, одружилися з британцями і влилися в тамтешнє суспільство. Роками моє покоління не мало *жодних* (.....) контактів зі своїми *співвітчизниками* (.....).

Однак із 1989-го всіх перестала дивувати присутність українців у Британії чи звучання української мови. Історії про дівчат, які приїжджають з України у пошуках „західного” чоловіка, – це не моя вигадка. Хоча багато хто прибуває на навчання чи просто для того, щоб знайти роботу. За останні два роки імміграційні закони Туманного Альбіону стали такими *драконівськими* (.....), що громадянам із-поза *меж* (.....) Євросоюзу потрапити туди майже неможливо.

У. Т.:?

– Думаю, міграція – дуже *корисна* (.....) *вихідна точка* (.....) для письменника. Завдяки їй він завжди дивиться на все ніби збоку. У дитинстві я мріяла влитися в *спільноту* (.....), бути такою ж, як і решта англійських дітей із мого *оточення* (.....). Що це означає? Ти спостерігаєш і намагаєшся наслідувати. А потім у потрібний момент усе те описуєш. Як на мене, немає жодного збігу в тому, що так багато письменників були аутсайдерами в суспільствах, які описували.

У. Т.:?

– Гадаю, книжку читають, бо вона смішна, кумедна, але й серйозна водночас. Особливо популярним роман був у Німеччині та Канаді, а також у багатьох країнах Східної Європи, передусім – Польщі та Сербії.

У.Т.:?

– *Чимало* (.....) британців висловлювали вдячність, їм було надзвичайно цікаво дізнатися про українську історію. А ось українці на сайтах коментували роман зовсім інакше: „Ніхто не прочитає в цій книжці нічого нового про історію України...”. Звичайно, бувало й таке, що вони приходили на мої авторські зустрічі в Англії, щоб дорікнути мені. Мабуть, *думають* (.....), що *персонажі* (.....) „Тракторів” – це не ті українці, яких *потрібно* (.....) показувати світові. Не хочуть, щоб на Заході їх *представляли* (.....) жінка з велетенським бюстом і старезний дід із нетриманням.

Найгіршу *рецензію* (.....) в англійській пресі опублікував письменник Андрій Курков. Відверто кажучи, мене дуже розчарувало, що українці сприймають усе як особисту образу. Сподіваюся, вони зможуть заплющити очі на слово „по-українськи” у назві й побачать те, що *варто* (.....) побачити. Що мені подобається в британцях, так це їхнє почуття гумору і те, що їм не страшно сміятися із самих себе.

У. Т.:

– Моїх знань з російської мови *недостатньо* (.....) для того, щоб оцінити переклад. Зрештою, роман переклали 37 мовами, і я фізично не можу оцінити всі ці варіанти. Однак українські видавці мали змогу перекласти твір задовго до його появи в Росії, але вирішили, що він нецікавий.

У. Т.:

– Мій останній роман про те, що стається, коли *зіштовхуються* (.....) усталені цінності лівацьких шістдесятих із новим *світоглядом* (.....) фінансового світу. У „Різних домашніх тваринах: живих і мертвих” 29-річний Серж, який виріс у комуні, працює в інвестиційному банку й приховує цей факт від батьків Маркуса та Доро. Він навіть не думає знайомити їх зі своїм новим коханням – *вродливою* (.....), але трохи незграбною колегиною з Житомира Марушкою. Батьки хлопця вже на пенсії, але не зрікаються своїх ідеалів. Його кусюча сестра Клара вчителює в малопrestiжній школі й *намагається* (.....) забути минуле, а зведена сестра Улі-Анна із синдромом Дауна *прагне* (.....) свободи. Ще в книжці є різні домашні тварини, які не витримали цього життя.

У. Т.:

– У 1842-му Микола Гоголь написав: „Ми живемо в нові часи – доба героїв минула, настав час *недоброчесної* (.....) людини”. Епіграф цікавий тим, що йому 150 років, але він актуальний і сьогодні, і в будь-який момент історії – у справі лиходійства ніхто не придумав нічого нового. Фінансові злочини, описані Гоголем у „Мертвих душах”, *неймовірно* (.....) подібні до тих, які наявні в *нинішній* (.....) банківській кризі.

У. Т.:

– Мені *пощастило* (.....) зростати в повоєнний період, для якого були характерні відносна відкритість і толерантність. Люди відходили від *жахів* (.....) війни, усвідомлення цілісності людства було сильним, як ніколи. Мене, звичайно ж, дражнили в школі через те, що я не була аж такою привітною, але дитячі цькування – це вічна тема, як і бурчання дорослих у бік майже всіх новоприбулих. У *тогочасній* (.....) Британії не було чогось такого, як організовані атаки на іммігрантів чи людей інших рас, культур, релігій. Мені *здається* (.....), що емігрантам *значно* (.....) гірше живеться сьогодні. Їхній *образ* (.....) у *пресі* (.....) не найкращий, та й люди частіше вдаються до насилля.

У. Т.:

4. Установіть черговість абзаців.

Барокова інструкція із самопізнання

А. Книжка про Григорія Сковороду постала не тільки як розповідь про життєпис „мандрівного філософа”. У ній – розлогий контекст, подробиці про історичну епоху, інформація про побут, культуру, звичаї, легенди й перекази, уривки з листування – усе, щоб читач міг якомога повніше уявити час і місце, що мали значення в житті Григорія Сковороди. Наприклад, якщо автор пише про навчання Сковороди в Києво-Могилянській академії, то ми дізнаємося не лише про те, хто які предмети викладав і чиї погляди найбільше імпонували молодому спудеєві, а і де жили студенти, як вони харчувалися, у що вдягалися влітку й узимку. Якщо ж ми перегорнули сторінку про участь Сковороди в придворному хорі Єлизавети І, то неодмінно дізнаємося й про саму російську імператрицю, і про її політику, і про атмосферу при дворі. Усі ці подробиці роблять книжку жвавою, захопливою, проте водночас глибокою, науковою, здатною ставити запитання й викликати новий інтерес до нібито відомого зі школи письменника-філософа.

Б. Видавництво „Дух і Літера” продовжує тішити читачів інтелектуальними біографіями українських письменників. Новий привід для розмови – книжка Леоніда Ушкалова „Ловитва невловного птаха” про життя і творчість Григорія Сковороди.

В. Особливо цікавими є сторінки книжки, присвячені легендам про життя Сковороди. Скажімо, як філософ передбачив моровицю в Києві, або коли він нібито втік з-під вінця, гаряче просивши в Бога пробачення за такий учинок. Або історія про те, як Сковорода назвав свого вихованця, сина Степана Томари, „свинячою головою”, і через це його спершу вигнали з посади вчителя, а потім, пошкодувавши про цей вчинок, знайшли й доправили назад на роботу силовіць, коли філософ насолоджувався сном.

Г. Наприклад, ідея про споріднену працю й Сковородівське тлумачення Епікурового афоризму: „Хвала ж блаженному Богу, що потрібне зробив неважким, а важке – непотрібним”. Хіба це не те, що шукає кожен у прагненні популярної філософії сьогодення, суть якої „знайти роботу до душі, щоб не працювати ані дня”? Або ідея про нерівну рівність, тобто про те, що всі ми різні, але однаково сповнені життєвими прагненнями. Цікавий теж погляд на Бога – не як на бородатого дядька, що споглядає світ із небес (Григорій Сковорода був противником буквального тлумачення Біблії), а як на іскру, що живе всередині людини, тож треба невпинно пізнавати себе. Усі ці проблеми не дарма називають вічними, бо й зараз в основі всіх обговорюваних книжок із саморозвитку та самоосвіти лежить пізнання себе. А Григорій Сковорода на ці

світоглядні питання відповів уже давно – у формі трактатів, поезій і байок, ознайомлюючись із якими, читач не просто збагачується знаннями, а й справді отримує інструкцію із самопізнання. І ці рецепти викликають довіру, адже Сковорода апробував їх на собі: відомо ж бо, що „жив, як учив, і учив, як жив”.

Д. Згадані цікавинки забавляють читача й урізноманітнюють „серйозні” спостереження над філософськими засадами творчості Григорія Сковороди, але ніколи не відволікають від них. Леонід Ушкалов крок за кроком ознайомлює читача зі світоглядними пошуками філософа, пояснюючи, якого невловного птаха він намагався впіймати, і чому тікав від світу. Водночас дослідник не зображує Сковороду диваком, що зрікся мирських насолод і з торбиною мандрує всіма усядами, як ми звикли собі уявляти. Перед нами – людина, яка передусім хоче зрозуміти, що таке щастя, і як його знайти та зберегти, як пізнати себе, зрозуміти, хто є Бог. Сковорода дає свої відповіді, і часто вони абсолютно сучасні.

Ж. Попри те, що у світі біографії – це дуже популярний жанр, який привертає увагу широкої аудиторії, Україна поки що не може похвалитися великою кількістю ґрунтовних життєписів відомих письменників. Найбільша складність полягає в тому, щоб знайти такого дослідника, який міг би на належному рівні передати велич обраної постаті і в той самий час не знудити пересічного читача й здивувати фахового. Науковий почерк Леоніда Ушкалова більш ніж спроможний реалізувати таку складну мету, адже дослідник давно успішно пише і для філологів, і для ширшої аудиторії.

За: Т. Синьоок, газета «День»,

<http://m.day.kyiv.ua/uk/article/ukrayinci-chytayte/barokova-instrukciya-iz-samopiznannya>, 12.05.2017

5. Виділені слова та словосполучення перекладіть польською.

Абсурдні роботи Олега Шинкаренка

Книжку „Перші українські роботи” Олега Шинкаренка написано на межі літератури абсурду (.....) й кіберпанку (.....). Дія відбувається в далекому й химерному майбутньому (.....), де людство зжилося з надскладними (.....) технологіями, містами сновигають (.....) роботи, людям імплантують електроніку, але, наприклад, на сході України все ще триває АТО. У цьому світі поступово з’являються групки людей, які починають боротьбу проти роботизації (.....), і ця боротьба матиме відверто дивний фінал...

Чудово, що в нас є такий „літературний дивак”, як Олег Шинкаренко. Без подібних постатей українська проза була б неповноформатною (.....), а отже, нудною. Шинкаренкові притаманна (.....) своя, глибоко індивідуальна й незбагненно послідовна літературна траєкторія (.....). Незвична й химерна. І, що особливо дивно, – чим більше зауважуєш алюзій, перегуків або й безпосередніх запозичень, то індивідуальніше й неповторніше сприймаєш (.....) текст. Шинкаренка ні з ким не сплутаєш.

Також варто відзначити й специфічне авторове почуття гумору, і його, скажімо так, соціальну іронію.

Взяти хоча б геополітику. З її тенденцій Олег Шинкаренко знущається з кожелянківською в’їдливою сміливістю (.....)

.....), але водночас він іще менш залежний від „гравітації” – традицій, **„здорового глузду”** (.....) (категорія, що її вкрай наївно часом намагаються вживити в літературний дискурс деякі критики й оглядачі), інших умовностей. Тому виходить у якомусь сенсі безпардонно, зате весело, ефектно, із **соціально-критичним присмаком** (.....). Адже, якщо жартити з приводу, наприклад, абсурдних елементів нинішньої, загалом безумовно серйозної, трагічної й патетичної російсько-української війни **напрошуються самі собою** (.....), хтось таки має їх виголосити, дати їм реалізуватися. Чого варта лише російська **ядерна боєголовка** (.....), наділена штучним інтелектом, яка сама вирішила атакувати Америку, мотивуючи це засиллям геїв, а тим часом російські військові намагаються переконати її повернутися назад, бо, мовляв, засилля геїв – то лише пропаганда, а насправді їх в Америці не більше, ніж у Росії.

Або різноманітні форми та вияви **масової свідомості** (.....). Важко бути до кінця впевненим, де Шинкаренко жартує, а де **пише серйозно** (.....), але зображена ним **індустрія побутових поліфункціональних роботів** (.....)

.....) і роботів–„домашніх тварин” – є дуже влучною і хвацькою пародією на айтішну гонитву за споживанням сьогодишнього суспільства. Те саме – зі змальованими в „Перших українських роботах” медіями. Не менш забавно виглядають у книжці й **„борці проти системи”** (.....).

Що ж до згаданого абсурду цього письменника, від багатьох інших він відрізняється неабиякою **життєствердністю** (.....). Як на мене, один із секретів цієї індивідуальної форми абсурду – у зіткненні елементів підкреслено побутового, спрощеного, елементарного, „фреймового” мислення з елементами мислення надміру логічного, послідовного, докладного, наполегливого, аналітичного. **На перетині цих крайнощів** (.....) виникають загадкові та веселі ситуації. Утім, я б не сказав, що вони зовсім уже неможливі в нашому, так званому реальному житті. І я навряд чи страшенно здивувався б, побачивши на Хрещатику брудного балакучого клоуна, який **плентається за розлученим чоловіком** (.....). Якби він цього чоловіка ніс над головою – може б, здивувався більше, а втім, яких тільки чудасій ми не бачили в центрі Києва?

„Перші українські роботи” – річ багатопластова в стилістичному та ідейному сенсах. На першому „поверсі” цього хай-текового вертепу **розгортається драма** (.....) пародійного абсурду з **кумедними подробицями** (.....) кохання жінки і робота, **скаженим вождем антикібернітичного опору** (.....) та **консумеристськими дикостями** (.....). На другому – повільно розпливаються нечисленні, але цілісні естетські картинки – вулиці, паркани, транспорт, різноманітні уламки та інші щедрі врожаї постіндустріального розпаду. Ще є й такий „поверх”, де, посміявшись із **авторської фантазії** та подивувавшись її веселій розмагніченості (.....), читач знаходить поживу для роздумів на доволі серйозні теми. Скажімо, питання штучного інтелекту. Чи не є згадане вже переплетення надміру фрагментарних і **надміру послідовних форм мислення** (.....), свідомості таким собі символом можливого симбіозу природного та штучного інтелекту, і які тут можуть бути варіації? Де пролягають межі етики в **техногенному суспільстві** (.....)? Де психологічна основа виживання в часи постійної турбулентності (зокрема й суспільно-політичної)? Якими є межі реальності?

А ще на одному „поверсі” відбувається такий собі діалог автора „Перших українських роботів” із „колегами”, чи то пак, „попередниками”. Серед них можна назвати

8. Уставте пропущений сполучник або прийменник.

Усі відтинки рації

Олександр Бойченко представив збірку сюжетної публіцистики

„50 відсотків рації” – це шоста збірка есеїстики Олександра Бойченка, посідає важливе місце поряд його попередніми книжками. Композиційно сюжетно вона більше схожа „Абикнижку” трохи – „Більше/Менше”. Як зізнається автор, частину текстів цих двох збірок ви знайдете новій. 14 них були надруковані „Абикнижці”, а одна – „Більше/Менше”. „Просто тут вони мені знову потрібні, іншої послідовності”, – додає Олександр Бойченко.

Збірка починається текстом Другу світову війну, одним останніх есе нинішню війну сході України. книжці „тексти розташовані так, майже кожна порушена тема чи історія має якусь свою, таким контрапунктним принципом протилежність, – розповідає автор. – І якщо щось розглянуто одного погляду, то наступному есе?..... через кілька текстів воно буде розглянуто іншого, підважить рацію, висловлену першому тексті. Тобто я хотів передати, навіть коли я продовжую говорити прощання Кримом якісь подібні речі, досі спеціалізувався, це не звучало так однозначно ми завжди пам’ятали, є інша правда, також може бути негіршою”.

..... справді, тексти збірки часто перегукуються один одним, змушуючи читача б ути уважним. Наприклад, у творах (чи замальовках) „Три товариші” „Мова вбивць” деться українсько-російські взаємини, „Вже літає досить” „Нема з ким говорити” – про копання картоплі. цих інших есе автор регулярно згадує цікаві історії власного дитинства студентських років, охоче розповідає про своїх друзів близьких. „Однокласники, однокурсники, однокімнатники... Іноді я пишу про них, змінюючи імена й тасуючи факти”, – зауважує Бойченко. Словом, звичайні люди: „один директорує Польщі, другий після інфаркту вийшов пенсію званні підполковника міліції, третій відсидів рік німецькій в’язниці... Друзі як друзі”.

Але чомусь історії про однокласника Борю, якого хотіли здати спеціалізований, а він виявився „не дурніший за ворону”, товариша по гуртожитку Вовочку, якого автор „збив, так би мовити, шляху істинного”, чи звільненого запас капітана російської армії, а тепер бармена Льошу, любить „старий російський рок”, настільки особливі, їх не тільки цікаво читати, й легко запам’ятовувати. Нові („Провінційні містериї”, „Кіріліца”, „Межі толерантності”, „Польові дослідження”) вже добре знайомі улюблені („Хабар”, „Імунітет”, „Кандидат наук”) тексти незмінно сповнені драматизму та „провінційних містериї”, які розіграні не лише в Нью-Йорку чи Берліні, а „по наших задуп’ях”. то такі, „що й Гамсуна не треба”, – підкреслено обкладинці книжки.

Читаючи тексти Бойченка, розумієш, він дивовижним чином уміє все перетворити історію: почуте потягах барах, випадково схоплене вулиці громадському транспорті, уривки розмов друзями знайомими. Разом авторськими роздумами інтелектуальним гумором ці складники додають текстам публіциста неповторного шарму, а іноді – навіть змушують трохи заздрити через таке насичене життя.

За: Л. Шутяк,

<https://day.kyiv.ua/uk/article/ukrayinci-chytayte-usi-vidtinky-raciyi>, 19.02.2016

У віковій категорії 45 – 65 (.....) років за період з 2010 (.....) до 2014 (.....) року кількість українців, що не можуть уявити своє життя без книжок та читання, зменшилась на 7,2% (.....). Серед молоді цей показник знизився на 6,8% (.....).

І хоч українці все ще надають перевагу друкованим книжкам, а не електронним, кількість людей, які читають паперові видання, зменшилась. Зокрема, у 2011 (.....) році 64,5% (.....) респондентів, а в 2014 (.....) – 62% (.....) читали паперові книжки, тоді як електронні видання читали 6,5% (.....) опитаних у 2011 (.....) році і 13,7% (.....) у 2014 (.....). Найбільш запитувані цифрові видання серед молоді (24,6%) (.....) і лише 5,5% (.....) респондентів віком 45 – 65 (.....) років читають книги в електронному форматі.

3a: <https://starylev.com.ua/news/ukrayinci-i-chytannya-statystyka-vid, 19.05.2015>

11. Прочитайте рекламу Kyiv Book Weekend. Подискутуйте на тему: як можна пропагувати читання. Думки запишіть.

Вірші любові і люті: поетичні читання Марини Пономаренко

10.12.2023 16:00 • Київ. (МВЦ, Броварський проспект, 15; сцена із жовтої цегли).

Тексти поетки Марини Пономаренко зі збірки «Книжка любові і люті» були написані у 2019–2022 роках — під час епідемії COVID-19, а потім повномасштабного вторгнення. Це вірші про те, що тримає нас на поверхні, коли за всіма законами фізики та фізіології ми мали би вже потонути. Це про здатність вигрібати, коли течія тягне у відкрите море, вороже й повне хижаків. Це про уміння затримувати подих, коли накриває високою хвилею. Це про силу, що дозволяє побачити на горизонті маяк і попрямувати до берега. Це про сміливість пірнути углиб і знайти на дні мушлю — на пам'ять про цю подорож, якою би страшною і похмурою вона не була. І ще ця книжка про мистецтво співати і сміятися — навіть у темній крижаній воді.

Читання відбудуться 10 грудня о 16:00 в межах фестивалю Kyiv Book Weekend.

Локація: МВЦ (Київ, Броварський проспект, 15; сцена із жовтої цегли).

Квитки: на сайті фестивалю. Для читачів Старого Лева діє знижка -10% за вхідний квиток за промокодом VSLatKBW.

За: <https://starylev.com.ua/events/virsi-lyubovi-i-lyuti-poetycni-cytannya-maryny-ponomarenko>, 04.12.2023.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. Перекладіть українською.

1. Dzięki tej książce zdobyła sławę, ale też spotkała się z ostrą krytyką.

.....

.....

.....

2. Własny leń przeszkodził im zajrzeć do oryginału i samodzielnie ocenić książkę.

.....

.....

.....

3. Opuszcza kraj z nastoletnim synem, nie cofnie przed niczym w pogoni za bogactwem.

-
-
-
4. To było pokolenie ludzi, którzy pracowali, oszczędzali i marzyli, że ich dzieci wyjdą na ludzi, jednocześnie starając się nie rzucać się władzy w oczy.

.....

.....

.....

5. Bulling i niechęć dorosłych do nowo przybyłych to nie jest mój wymysł, a problem praktycznie każdej większej społeczności.

.....

.....

.....

6. Dzięki książce poznamy szeroki kontekst życia filozofa, jak też szczegóły dotyczące życia codziennego, kultury i zwyczajów, a do tego fragmenty listów czy legendy – wszystko, co pomoże nam lepiej wyobrazić sobie tamtą epokę.

.....

.....

.....

7. Filozof przewidział zarazę w Kijowie, ale też zdarzyło mu się uciec sprzed ołtarza.

.....

.....

.....

8. Tego autora nie da się pomylić z nikim innym.

.....

.....

.....

9. To utw6r wielopłasczynowy, pełen dodatkowych sens6w i podtekst6w.

.....

.....

.....

13. Прочитайте уривок статті Юрія Андруховича «Усередині роману-тунелю». Слова в дужках поставте у правильній формі. Зверніть увагу на запис приголосних г та ґ.

Сьогодні ввечері наші чеські друзі з Divadlo X10 зіграють спектакль, який вони створили, базуючись на тексті мого (роман) «Московіада». Я писав його й завершив навесні 1992 року. Роботу ж над (спектакль) Divadlo X10 почало 2022-го. Поміж цими двома моментами – (написання) роману і створенням (спектакль) – рівно три десятиріччя. З погляду (вічність) чи хоча б загальнолюдської історії цей відтинок нікчемно малий. Але в межах окремого людського життя (наприклад, мого) це доволі суттєвий шпґгат.

30 років – період якраз достатній, щоб цілком забулася більшість романів, які побачили світ на його (початок.....). Іншими словами – щоб вони втратили свою (ваблива.....) актуальність, хоч яке розуміння ми будемо вкладати в цей критерій. Сильові тенденції, смислова дискурсивність, мода, скандальність, медійність, політична й соціальна вразливість – усі ці й, напевно, якісь іще компоненти актуальності постійно (зазнавати) (зміна) і (переорієнтовувати.....) читацьку увагу на все, що новіше.

У («Московіада») (шанс.....) на забуття не було. В цьому (речення.....) (ви.....) може почутись авторова нескромна гордість за власний витвір з його живучістю. Насправді в мене тут роздвоєння. Як письменник я справді (могти.....) радіти (і таки радію) (це довголіття). Проте як громадянин (та і як мешканець) України я не можу не доповнити сказаного щирим «на жаль». Її тривку, тепер уже 32-річну актуальність ґарантувала сусідня з нами держава, імперіалістична сутність якої не знаходить собі (кращий) за (зовнішня.....) (воєнна.....) (аґресія.....) (вихід.....).

Звідси моя не надто радісна впевненість: «Московіада» (жити.....) принаймні стільки, скільки (існувати.....) ця імперіалістична версія держави Росія. (Боятися), це означає ще довго. Чи можлива якась інша версія держави Росія – питання слушне, але історія ще ніколи не створила (прецедент.....) для ствердної на (воно.....) відповіді. Історія Росії – це історія кількох (тиранія.....) і нічого поза ними. (Кінець.....) (це.....) наразі не видно, що аж ніяк не робить мене окриленим автором безсмертного роману. Проклята актуальність – от як я означив би сенс «Московіади», на сьогодні перекладеної 20 (мова.....). Попри це, я справді охоче (б перенестися) у світ такого майбутнього, в (який.....) цей роман природним чином забувся б.

Тим часом не про майбутнє, а трохи про минуле. Бо ж, напевно, є сенс поділитися з вами деякими деталями (процес.....), що його прийнято називати (історія.....) написання. Як і чому в мене з'явилася «Московіада»?

Такого роману не існувало б, якби його автор свого часу не подався нібито на студії до Москви і не прожив у (вона)..... загалом 18 місяців. Роки 1989–1991 виявились останніми роками Радянського Союзу, існування якого фактично завершилося в серпні 1991-го (невдалий.....) (путч.....). Виходить, що я вгадав: мені пощастило стати свідком дедалі стрімкішого розпаду системи, а з нею – дуже хотілося в це вірити – й імперії. Ні перша, ні тим більше друга насправді до кінця не розпались, але про це ми знаємо тепер, а на той час вірилось у краще. (...)

ТЕМА 6

РІЗНІ ОБЛИЧЧЯ ЛЮБОВІ

1. Уставте в текст пропущені слова.

Любов Франка

Дослідники вважають, що в житті поета було три жінки, яких кохав: Ольга Рошкевич, Юзефа Дзвонковська, і Целіна Зигмунтовська, але якій же жінці поет присвятив свою неперевершену за художньою вартістю ліричну „Зів'яле листя”? Сам поет скаже це у вірші „Тричі мені являлася любов...”. У нього було три кохання, три жінки: „Одна несміла, як лілея біла...”, „Явилась друга – гордая княгиня...”, „Явилась третя... – і очам приємно...”.

Першим сильним почуттям юного Франка було його кохання попівни Ольги Рошкевич.

Її любов була наївна, як дитина, несмілива, невинна й чиста, вона робила для поета весь навколишній світ раєм: без турбот і образ. Ще в гімназії Іван Франко закохався в

Друга любов Івана Франка – Юзефа Дзвонковська, прекрасна золотокоса полька, у яку був закоханий весь Станіславів (нині Івано-Франківськ). Іван просив її руки, і Юзефа відмовляла усім, і йому. Та лиш йому одному чому. Вона мала спадковий туберкульоз і знала, що не довго. Юзефа – єдина любов Франка, якій він не докоряв. Дізнавшись про причину , лиш..... : гаразд, можете не мене, але ж навіщо взагалі вбивати в собі любов, полюбіть хоч когось! Юзефа заміж не й померла тридцятилітньою.

Третя любов – фатальна. „Явилась третя – жєнщина чи звїр?.. І дармо дух мїй, мов у сіті птах, Тріпочеться! Я чую, ясно чую, Як стелиться мені в безодню шлях, І як я ним у пїтьму помандрую”. Целіну Журовську (по чоловікові Зигмунтовську) Франко уже тоді, як листувався з майбутньою дружиною. У Львові на пошті Целіна видавала листи „до запитання”. Ця коротко стрижена дівчина не на нього уваги. І він почав їй листи під іменем Маєвський. Їй це було цікаво. Якось він до віконця й, чи буде відповідь Маєвському. Вона рудого квадратного хлопа, сказала „Нї!” – й всі ті листи. Саме їй він збірку „Зів'яле листя”. Пізніш, 1940 року, коли у Львові музей Франка, туди прийшла стара пані й назвалася Целіною. Усі , що її вже нема на світі. З'ясувалося, вона не „Зів'ялого листя”! Її спитали: чому ви не Франка? Відповіла: „Бо мені подобалися брюнети!”. А може, вона відчувала, що насправді поет..... не її, а лиш свою мрію про любов. Про Целіну він думав до Коли помирав, вона попрощатися, але він не прийняв її. Помирав сам: сини – на фронті, дружина – у для божевільних.

Дружину, Ольгу Хоружинську, він узяв з Великої України. Ольга родом з околиць Гадяча, з Полтавщини. Франко спитав: „А що, якби якийсь галичанин, от хоча б і я, попросив Вас бути моєю ?”. Вона згодилась. Їй казали: “Пропадеш!” Але вона його й поїхала з У Львові він повів її на пошту й здалеку Целіну. Ольга з Целіною ще не раз зустрінуться. Горак : „Неймовірно, але факт: Ользі було дуже боляче, що Целіна так байдуже до Франка!”. Ольга йому четверо дітей. Вона врятувала його від самоти, та не від нього самого. Він не уникав арештів і не ховав до Целіни. Жив неможливо – і сім’я так само. Ольга , що він стане професором. Але львівський університет не підтримав його кандидатуру. Саме тоді він сказав : „Не люблю русинів...”.

Наприкінці 1914 року Ольга потрапила до божевільні й вийшла аж чотири роки, коли Івана вже не було. На схилі літ Ольга й Целіна іноді у музеї Франка й його. Коли в кімнаті з’являлась Ольга, Целіна шанобливо вставала.

За: В. Герей, *Кохані жінки Івана Франка*,
http://na-skryzhalyah.blogspot.com/2016/04/blog-post_19.html, 02.01.2018

2. Поясніть вислови. Складіть із ними речення.

наївна любов
 невинна любов
 єдина любов
 робити світ раєм
 трагічне кохання
 убивати в собі любов
 грішне почуття

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Прочитайте вірш Івана Франка.

* * *

Чого являєшся мені
 У сні?
 Чого звертаєш ти до мене
 Чудові очі ті ясні,

Сумні,
Немов криниці дно студене?
Чому уста твої німі?
Який докір, яке страждання,
Яке несповнене бажання
На них, мов зарево червоне,
Займається і знову тоне
У тьмі?

Чого являєшся мені
У сні?
В житті ти мною згордувала,
Моє ти серце надірвала,
Із нього визвала одні
Оті ридання голосні –
Пісні.
В житті мене ти й знать не знаєш,
Ідеш по вулиці – минаєш,
Вклонюся – навіть не зирнеш
І головою не кивнеш,
Хоч знаєш, знаєш, добре знаєш,
Як я люблю тебе без тями,
Як мучусь довгими ночами
І як літа вже за літами
Свій біль, свій жаль, свої пісні
У серці здавлюю на дні.
О ні!

Являйся, зіронько, мені!
Хоч в сні!
В житті мені весь вік тужити –
Не жити.
Так най те серце, що в турботі,
Неначе перла у болоті,
Марніє, в'яне, засиха, –
Хоч в сні на вид твій оживає,
Хоч в жалоощах живіше грає,
По-людськи вільно віддиха,
І того дива золотого
Зазнає, щастя молодого,
Бажаного, страшного того
Гріха!

4. Послухайте пісню „Знаєш” на слова Івана Франка у виконанні Віталія Козловського: https://www.youtube.com/watch?v=IjH62V_oERM

Подискутуйте про нове життя забутих віршів, пісень, інших творів. Що впливає на їхнє відродження? Думки запишіть.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Поставте іменники у родовому відмінку однини. Запишіть їх у дві колонки – з закінченням -а(-я), у(-ю).

Журнал, берег, депутат, стіл, соняшник, біль, степ, брат, ключ, горобець, спосіб, Київ, Львів, автобус, Мілан, вагон, план, студент, дощ, торт, чемпіонат, мільйон, аналіз, острів, син, світ, вітер, пан, дідусь, маршрут, ювілей, блок, посланець, громадянин, українець, тиждень, рік, майдан, жанр, Кривий Ріг

-а(-я)	-у(-ю)

6. Замість крапок уставте, де потрібно, м'який знак.

Деб...ют, чотир...ох, с...міятися, тр...охетапний, фотозй...омка, різн...бяр, С...вятослав, сопіл...ка, л...он, дізнаєт...ся, боїш...ся, донец...кий, лял...ка, л...юбов, кін...чик, волин...ський, Н...ю-Йорк, різн...кий, близ...ко, с...півати, дз...об, весілл...я, карпатс...кий, слиз...кий, лікар..., вітал...ня, майбут...нє, спіл...нота, сяд...мо, медал...йон, нян...ка, календар..., област..., мен...ший, гордіст...ю, радіст..., шіст...десят

7. Випишіть із тексту архаїзми та діалектизми. Запишіть їхні літературні відповідники. Перевірте за словником.

Тепер Іван був уже легінь, стрункий і міцний, як смерічка, мастив кучері маслом, носив широкий черес і пишну кресаню. Марічка теж вже ходила в заплітках, а се значити мало, що вона вже готова й віддатись. Не пасли більше вкупі ягнята і стрічались лиш в свято або в неділю. Сходились коло церкви або десь в лісі, щоб стариня не знала, як кохаються діти ворожих родів. Марічка любила, коли він грав на флюяру. Задуманий усе, устромляв очі кудись поза гори, неначе видів, чого не бачили другі, прикладав мережану дудку до повних уст, і чудна пісня, якої ніхто не грав, тихо спадала на зелену отаву царинок, де вигідно послали свої тіні смереки. Холодно було і мороз йшов поза шкуру, коли вилітали перші свистячі згуки. Наче зими лежали по мертвих горах. Та ось з-за гори встає вже бог-сонце і вкладає свою голову в землю. Зрушились зими, збудились води, і задзвеніла земля од співу потоків. Розсипалось сонце пилом квіток, легким ходом ідуть по царинках нявки, а під ногами у них зеленіє перша трава. Зеленим духом дихнули смереки, зеленим сміхом засміялися трави, на всьому світі тільки дві барви: в зеленій – земля, ублажитній – небо... А долом Черемош мчить, жене зелену кров гір, неспокійну й шумливу...

Трембіта!.. Туру-рай-ра... Туру-рай-ра...

Заграло серце у вівчарів, заблеяли вівці, учувши пашу... Шумить шваром полонина холодна, а з диких ломів, з гайна, встає на задні лаби ведмідь, пробує голос і вже бачить заспаним оком свою поживу.

Б'ють плови весняні, ричать громом гірські верхи – і дух злого холодом віє од Чорногори... а тут раптом з'являється сонце – праве боже лице – і вже дзвенить у коси, що кладуть сіно в поліг. З гори на гору, з поточка в поточок пурха коломийка, така легенька, прозора, що чуєш, як од неї за плечима тріпають крильця...

Ой прибігла з полонинки

Білая овечка –

Люблю тебе, файна любко,

Та й твої словечка...

Тихо дзвонить хвоя смерек, тихо шепчуть ліси холодні сні літньої ночі, плачуть дзвінки коров, і гори безперестанку спускають сум свій в потоки.

З лускотом і зойком летить десь у долину зрубане дерево в лісі, аж гори одвітно зітхають, – і знову плаче трембіта. Тепер уже на смерть... Спочив хтось навіки по тяжкій праці. Закувала зозуленька та й коло Менчила... от тепер вже співаночка комуся си скінчила...

За: М. Коцюбинський, Тіні забутих предків, <http://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1058&page=2>,
04.01.2018

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Перекладіть польською

Постановою Кабінету Міністрів України від 7 березня 2022 року № 213 «Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану» на час дії воєнного стану, якщо один із наречених є військовослужбовцем, то державна реєстрація шлюбу може проводитися відділом державної реєстрації актів цивільного стану (далі – відділ ДРАЦС) без особистої присутності такого нареченого (нареченої).

Сам акт може складатися без особистої присутності одного чи обох наречених, але з використанням доступних засобів відеозв'язку з тим із наречених, хто відсутній, або з обома відсутніми нареченими. Відтак військовослужбовці, які захищають незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, та знаходяться далеко від своїх наречених, отримали можливість укласти шлюб дистанційно.

За: Укладення шлюбу з військовослужбовцем та його розірвання в умовах воєнного стану / Кабінет
Міністрів України, kmu.gov.ua, 08.12.2023

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Установіть черговість кроків.

Який порядок дій укладення шлюбу без особистої присутності військовослужбовця?

Крок Передання заяви до органу Державної реєстрації актів цивільного стану.

Передання (надсилання) заяви про реєстрацію шлюбу до відділу РАЦС забезпечує командир (керівник). Це може бути той РАЦС, у який заяву було подано іншим з наречених, який не є військовослужбовцем.

Крок Реєстрація шлюбу.

Після того, як відділ ДРАЦС отримує заяви обох наречених, складається відповідний акт та видається свідоцтво про реєстрацію шлюбу.

Крок Передання заяви про реєстрацію шлюбу командир.

Заява подається безпосередньому командир (керівнику), який засвідчує справжність підпису на ній тобто ставить у графі «Підпис засвідчую» свій підпис, прізвище та ініціали, а також печатку.

Крок Складення заяви про реєстрацію шлюбу.

Така заява обов'язково має містити наступні відомості:

- у «шапці» зазначається назва відділу державної реєстрації актів цивільного стану; прізвище, ім'я, по батькові особи, яка бажає зареєструвати шлюб; назва документа, що посвідчує особу (серія, номер, яким органом і коли виданий);
- у самому тексті заяви зазначається прізвище, ім'я, по батькові, дата народження і громадянство нареченого та нареченої;
- сімейний статус — неodrужений (-на), удівець (удова), шлюб розірвано;
- прізвище, бажане після укладення шлюбу: залишити своє, взяти прізвище нареченого (нареченої) тощо;
- дата та підпис.

Для отримання зразка такої заяви та всіх необхідних роз'яснень можна звернутися на нашу гарячу лінію – 0 800 308 100

За: Кохання переможе: як укласти шлюб військовослужбовцям - Юридична Сотня, legal100.org.ua, 08.12.2023

10. Перекладіть українською.

Po czym poznać, że związek jest udany i będzie długo trwał?

Żeby ocenić, czy związek rokuje, wystarczy przeanalizować siedem fundamentalnych kwestii.

Mityczny dobry związek nie oznacza jeszcze relacji bez konfliktów i różnicy zdań. Kłopot polega jednak na tym, że współcześnie wolimy raczej się rozstać niż o czyjeś względy stale zabiegać – zwłaszcza gdy napotykamy pierwsze przeszkody. „Kiedyś się naprawiało, dziś się wyrzuca – ta zasada dotyczy nie tylko sprzętów gospodarstwa domowego, lecz także związków. Coraz więcej małżeństw się rozpada, a podjęcie decyzji o rozstaniu jest coraz łatwiejsze. Bo w relacjach uczuciowych także zapanował klimat rynkowy” – pisze w kwartalniku „Ja My Oni” Joanna Podgórska.

Przesadny pesymizm? Być może. Nie ulega jednak wątpliwości, że nieustannie wpadamy w pułapki – na przykład zanedbujemy teorię „drugiej połowy pomarańczy” albo ulegamy ułudzie miłości romantycznej. Pułapki te związek tyleż idealizują, co komplikują. Psychologowie są tymczasem zdania, że od związku idealnego zawsze lepszy jest związek dobry. Od nowych i lepszych modeli – wytrwałość, konieczna do zbudowania rzeczywistej bliskości. Czyli zdolnej przetrwać.

Psycholog i antropolog Aldo Civico z Columbia University od 25 lat pracuje jako mediator. I usiłuje dociec, co czyni związki długotrwałymi – tj. jak pary przewyciężają konflikty i wkraczają na tzw. kolejny etap. Zamiast skupiać się na tym, co związki niszczy, Civico próbował ustalić, co je spaja i co sprawia, że trwają. Zawodowa intuicja odpowiedziała mu, że siedem podstawowych rzeczy:

- Ludzie w rokujących związkach mają na temat owych związków podobne wyobrażenia;
- Jeśli kochać, to bezwarunkowo;
- Dobrze dobrane pary uzupełniają się i spełniają nawzajem swoje potrzeby;
- Wierzimy w swoje dobre intencje;
- Umiemy ze sobą rozmawiać;
- Wciąż jesteśmy siebie ciekawi;
- Zaczynamy od nowa – i nie zniechęcamy się tym.

За: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/ludzieistyle/1655846,1,po-czym-poznac-ze-zwiazek-jest-udany-i-bedzie-dlugo-trwal.read>, 13.03.2017

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Запишіть цифри словами.

За даними Держкомстату, на 295 000 (.....) укладених шлюбів в Україні припадає 130,7 тис. (.....) розлучень, тобто розлучаються 44,3% (.....) подружніх пар. А якщо взяти до уваги цивільні шлюби, які також розпадаються, то рівень розлучень в Україні, за даними фахівців, сягає 61% (.....), тобто розпадається більш як половина пар! Це найвищий показник у Європі.

Пік розлучень, кажуть соціологи, припадає на перші роки подружнього життя-від 3-х місяців до півтора року. Основною причиною розлучення в Україні називають алкоголізм, вимушену розлуку та нестатки. Ось п'ять причин, які здебільшого зумовлюють розрив стосунків. На першому місці стоїть алкоголізм – із цієї причини розпадається кожна 5 (.....) родина.

Це не дивно, адже, скажімо, 2012 (.....) року Україна посіла 3 (.....) місце у світі за середнім споживанням горілки на особу після Росії та Білорусі. У 15% (.....) випадків розлучаються на ґрунті матеріальних труднощів, у 12% (.....) через зраду та ревності. 5% (.....) сімей розпадаються через незадоволення сексуальними стосунками і стільки ж – через несприятливі житлові умови. А близько 4% (.....) розлучень стається через неможливість мати дітей.

За: <http://expres.ua/main/2015/08/23/148726-ukrayina-pershomu-misci-yevropi-kilkisty-rozluchen>,
08.12.2023

This image shows a full page of primary-ruled notebook paper. It features approximately 20 horizontal dashed lines spaced evenly down the page, providing a guide for handwriting practice. The background is white, and there are no margins or other markings present.

13. Перекладіть польською підкреслені конструкції.

Що таке кохання, або чому ми запрограмовані на любов – пояснює наука

Муки любові: як ми закохуємось та до чого тут стрес

Закоханість – особливий момент, коли ми відчуваємо надзвичайні емоції, але ще не розуміємо, чи кохаємо людину насправді. Закоханість характеризується гіперфіксацією на певній особі, іноді вона навіть буває надмірною.

За першу фазу кохання відповідає речовина фенілетиламін, що утворюється в мозку. З неї синтезуються нейромедіатори: дофамін, норадреналін та адреналін, які зокрема утворюються при закоханості (.....). Залежно від того, чи перетвориться фенілетиламін на дофамін (чи на адреналін, наприклад) – ми матимемо різні відтінки емоцій.

«**Дофамін** – це про очікування та невизначеність, про нетривкість та хвилювання (.....), що кохання може кудись зникнути, про щось нове та поки незрозуміле», – пояснює кандидатка біологічних наук та популяризаторка науки Ольга Маслова.

Цей момент найчастіше присутній на початку стосунків. Коли він проходить, з'являються (.....) більш спокійні емоції і стосунки переходять в іншу фазу.

Ольга Маслова додає, під час етапу закоханості присутнє недопрацювання серотонінової системи, яка допомагає отримувати задоволення. Нам здається, що чогось чи когось не вистачає для «повного щастя».

Рання фаза закоханості – це стан, який у фізіологічному сенсі дещо суперечить наступним фазам процесу кохання. Бо у цьому випадку присутній певний стрес, який є пусковим механізмом для пошуку задоволення, близькості та спорідненості (.....). Зазвичай помірний стрес заохочує соціальну взаємодію. Водночас позитивна взаємодія і зв'язок у парі полегшують стрес завдяки окситоцину, який забезпечує безпеку і підтримку (.....).

Ольга Маслова зазначає, що після першої фази можна втратити зацікавлення до людини. Це відбувається тому, що ми не можемо весь час перебувати в стані перезбудження (фенілетиламінової фази закоханості). Тому після етапу закоханості людині потрібно рухатись далі: розвивати стосунки та перейти в спокійнішу фазу, або ж закінчити їх.

Чи існує кохання з першого погляду (.....)

Ви чули романтичні історії про зустріч очима в переповненій кімнаті чи випадкове зіткнення з незнайомцем на вулиці. Але чи справді можливе кохання з першого погляду? Група дослідників виявила, що кохання з першого погляду таки існує, хоча може бути не таким глибоким, як віддана та довготривала любов,

Воно неможливе без сильного фізичного потягу (.....) – в цьому випадку зовнішність справді має значення.

Але це не просто сигнал потягу чи пристрасті, а явище, яке спонукає людей до бажання дізнатися більше, до готовності закохатися і пережити все з новою людиною.

Згідно з дослідженнями, також є фактори, які роблять людей більш схильними закохуватися в потенційних коханих (.....) швидше, ніж можна було б очікувати.

Наприклад, вчені виявили, що люди закохуються швидше, якщо справді цього хочуть. Науковці збирали сигнали електрокардіографа, щоб визначити, хто закохується швидше. Виявилось, що бажання знайти своє кохання допомагало людям швидше обрати правильного партнера, з яким можна б було будувати стосунки в майбутньому.

Як працює формула кохання

Кохання – це не хімія, а біологія. Ольга Маслова пояснює: коли говоримо про хімію, то маємо на увазі лише певні речовини в пробірках (.....), які взаємодіють між собою.

А кохання – це складна нейрохімічна та нейроендокринна картина, яка з'являється внаслідок дії хімічних речовин (.....), що з'єднуються з певними рецепторами, та подальших процесів, що відбуваються водночас в різних тканинах, органах та системах.

Мозок людини запрограмований на кохання: десятиліття досліджень показують, що реакція любові в мозку є нашою базовою потребою (.....). Але кохання впливає на нас по-різному, тому що у кожного різниться рівень гормонів, а вони водночас контролюють типи стосунків, які будують люди між собою.

Проте головний нейрохірург Вейль-Корнельського медичного центру в Нью-Йорку, доктор Філіп Штіг пояснює, що кохання не керується виключно гормонами чи нейромедіаторами.

«Всі ці системи регулюються лобовими частками головного мозку (.....) – його виконавчим центром. Саме він оцінює ризики та наслідки. Тобто людина може змінювати свої моделі поведінки», - каже нейрохірург.

Гіпоталамус – частина головного мозку, яка відіграє важливу роль у процесі кохання. Він керує ендокринними залозами (.....) організму, а ті вже виділяють гормони та нейромедіатори – речовини, яким ми завдячуємо свої особливі емоції та відчуття при закоханості та коханні.

На думку групи вчених на чолі з доктором Хелен Фішер з Ратгерського університету, кохання можна розділити на три категорії:

- пристрасть;
- потяг (бажання бути з людиною);
- прив'язаність.

Кожна категорія характеризується власним набором «гормонів любові», вироблення яких контролюється мозком.

За: Анна Бей, <https://life.pravda.com.ua/health/2024/02/14/259446/>

14. Уставте пропущене слово.

Завдання у тому, щоб установити перебіг подій.

Потрібно все робити з інструкцією.

У статті різного роду помилки.

Ми після роботи й пішли разом у кафе.

Після того, як іспити в школі, можете вступати до інституту.

Каву подали у

З моркви роблять не тільки сік, але й тістечка.

Ми зустрічалися року, але потім розійшлися.

ТЕМА 7

ЖІНОЧІ ДОЛІ

1. Слова в дужках запишіть у правильній формі.

5 травня, у день народження (славна дочка) України Ірини Вільде, справжнє ім'я Дарина, дівоче прізвище з дому Макогон, а по (чоловік) – Полотнюк, (початися) державно-громадські заходи з (нагода.....) (вона) 100-літнього ювілею. Саме (цей день) понад 200 осіб зібралися на (Личаківський цвинтар Львів) біля (пам'ятник-могила) Ірини Вільде, де вона (спочивати) від 1982 (рік).

Тут (відбутися.....) поминальна молитва, а відтак представники (обласна влада), письменники, поети, учені-суспільствознавці, художники, журналісти, велика когорта шанувальників (творча спадщина) Ірини Вільде (поділитися) спогадами, роздумами про (вона) життєве кредо, мистецьке зростання, (творча праця). Дмитро Павличко, Роман Іваничук, Роман Лубківський, син Ірини Вільде Ярема Полотнюк та інші промовці знайшли найкращі та найтепліші слова, думки, щоб іще раз привселюдно (засвідчити.....) всенародну (любов, повага та подяка.....) (Велика Українка).

Ішлося тут про її перші кроки вчителювання на (рідна земля), згодом літературну працю в (часописи.....) краю, письменницьку діяльність, і нарешті, як державного та громадського діяча (Україна.....). А ще Ірина Вільде (благословити.....) на письменницьку стежу цілу плеяду (сучасні українські майстри.....) красного слова. Чимало з (вони) донині (передавати) молодим письменникам своєрідний заповіт Ірини Вільде: „Ліпи словом характер людини, не можеш – поломи перо”.

Зокрема, згадуючи (Бог) благословенні роки праці та спілкування з (Ірина) Вільде, Роман Іваничук назвав її Нанашкою (літературною хрещеною Мамою) для себе і багатьох (тогочасні молоді письменники) краю. А ще саме (Роман Іваничук) випало щастя долучитися до редагування частини (роман-епопея.....) Ірини Вільде „Сестри Річинські”, що (отримати.....) Шевченківську премію (1965).

Етапним явищем у розвитку (модерний стиль.....) в українській літературі стали повісті Ірини Вільде „Метелики на шпильках” (1935), „Б'є восьма” (1936), „Повнолітні діти” (1939). Цей своєрідний гімн (юність), маніфест нової жіночності (міжвоєнна доба) донині не (втратити) своєї актуальності. (Підтвердження) цього стало перевидання (ці твори) у (первісний варіант) і створення на їх основі (збірка) ювілейного 2007 (рік) видання.

Усього ж, за (слова) знавця та дослідниці (творчість) письменниці Марії Вальо, крім згаданої (трилогія), лише до 1939 (рік) Ірина Вільде (опублікувати) понад 50 (твори) т. зв. малої прози –

(новели, оповідання, ескізи, есе, художні нариси). Їхні сторінки наповнені життям і побутом (звичайні люди.....), звичайної долі, їхніми проблемами, щоденними турботами, переживаннями. Це були люди її (доба), життя, землі. Та, очевидно, що особливого визнання (набути). Ірина Вільде в часи виходу у світ (широкоформатний художній твір.....) „Сестри Річинські”. Так дав Бог, що його авторка (зуміти). пронести різні частинки (ця праця). крізь нелегкі довоєнні часи, роки війни та після (вона). Виносила, випестила та виростила її, як (найдорожча дитина.....), усупереч усім (біди, зловмисники, бюрократи.....).

За словами (Дмитро Павличко), (Ірина). Вільде завжди були притаманні відкритість, критичність і вимогливість до себе та (інші), відвертість і правдолюбність за (будь-які обставини). Усе це об’єктивно спричинило християнське родинне виховання, особиста духовна позиція, щоденна праця (справжня Майстриня) (українське слово.....). Саме такі риси (характер.....) і єства письменниці (допомогти.....) їй вистояти і перемагати лихоліття (рідний народ.....) за часів різних окупацій і режимів. Із (гідність). (сприймати). Ірина Вільде виклики (особиста доля.....) – утрату (два брати.....), трагічну смерть чоловіка та сина чоловікового брата Ярослава.

Затамувавши біль, Ірина Вільде „у часи безробіття, голоду, переоцінювання моральних цінностей, бунту і занепаду” (кликати). людей до життя і зв’язки, (зігрівати). душу та серце читача, (уселяти або давати). надію на кращий день України, її народу. З-під пера Ірини Вільде (вийти). листи до (Сталін). на захист (українська мова.....), звернення до (органи радянська влада.....), спрямовані на оборону (українські дисиденти.....), які стали предтечею шістдесятників. Ірина Вільде підтримувала тісні зв’язки з (Іван Драч.....), (Микола Вінграновський.....), (Іван Дзюба.....), його (дружина Марта.....), не побоялася прийняти у (Львів). її маму після повернення із (Сибір).

За: <http://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=4602>, 01.03.2016

2. Випишіть із тексту поетичну лексику. Доберіть синоніми до слів.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Поясніть вислови. З деякими (на ваш вибір) складіть речення.

„Ліпи словом характер людини, не можеш – поломи перо”
 благословенні роки праці
 затамувати біль
 усупереч усім бідам
 перемагати лихоліття
 стати предтечею
 велика когорта шанувальників

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Числівники запишіть словами.

Марія Приймаченко народилася за різними відомостями 31.12.1908 (.....) або близько 12–13.01.1909 (.....) року в селі Болотня на Київщині. За своє 89-річне (.....) життя створила понад 650 (.....) робіт. Її вважають неперевершеним митцем наївного народного стилю (примітивізму). У своїх картинах зображувала чарівних тварин, квіти та сюжети із селянського побуту. Упродовж життя художниці її картини були частиною експозиції (або були експонатами) Всесвітньої виставки в Парижі, численних республіканських показів мистецтв, а також побували у Варшаві, Софії, Монреалі, Празі.

Коли дівчинці було 6–7 (.....) років, вона захворіла на поліомієліт – вірусне захворювання, що вражає нервову систему та призводить до паралічів. Недуга, звичайно, дуже вплинула на дівчинку. Є думка, ніби внаслідок хвороби дівчинка стала не по-дитячому серйозною та спостережливою і в неї загострився слух і зір. Але саме через хворобу Марія Приймаченко не змогла здобути хорошої освіти, обмежилася тільки 4 (.....) класами шкільної освіти.

У 1935 (.....) талановиту дівчину помітила київська художниця Тетяна Флеру. Це був справжній подарунок долі. Завдяки її зусиллям у 1936 (.....) Марію запросили до експериментальних майстерень, у тому ж році майстерні були реорганізовані в Школу народних майстрів, яку і закінчила Марія Приймаченко.

У 1959 (.....) році вона стала членом Співки художників. Багато працювала над створенням ілюстрацій до книг. Зокрема, саме її малюнками прикрашені дитячі книги „Ой коники-сиваші” (1968) (.....),

„Товче баба мак” (1970) (.....), „Чорногуз приймає душ” (1971) (.....).

В останні роки життя давня недуга нагадала про себе. Марія Оксентівна не підводилася з ліжка, але продовжувала спілкуватися зі світом, не зупинялася, малювала і далі...

Померла геніальна художниця 18.08.1997 (.....) року в Києві. Похована в с. Болотня.

Геніальна художниця створила власний мистецький стиль і реалізувала його в нескінченних варіантах декоративних, орнаментальних, жанрових і пейзажних композицій з квітами, птахами та звірами. Формат малюнків, звичайно, з часом змінювався: на зміну білому тлу творів 1930-х (.....) років у 1960-ті (.....) роки прийшло кольорове. Від легкої акварелі ранніх робіт вона переходить до густої, насиченої гуаші. Проте незмінними залишаються світ образів і доведене до віртуозності поєднання пластики ліній та повнозвучності кольорів. Коли малювала картини, фарби не змішувала.

За: http://ukrmystetstvo.blogspot.com/2012/07/blog-post_9.html, <http://www.lustrum.com.ua>, 03.01.2017

5. Прочитайте уважно текст. Знайдіть у ньому 10 зайвих слів.

Катерина Білокур

Ім'я Катерини Білокур, самобутньої художниці з народу, яка зображувала на своїх картинах образах нев'янучу красу та багатство української природи, щедрю родючість її земель, назавжди увійшло в історію українського народного мистецтва. Її твори заворюють глядача щедрістю барв і радісним сприйняттям світу. Народилася Катерина 7 грудня 1900 року в селі Богданівка Київської області в бідній селянській родині. У дитячі роки навчатися в школі дівчинці не довелося, але потяг до знань, до старих книг допоміг їй пізніше заповнити прогалини в освіті.

Коли саме майбутня художниця почала малювати – сказати важко, але, очевидно, це відбулося не в дитинстві, а вже в отрочстві. Малювала вуглем на шматочках малої полотнини. У 14 років Катерину застали за цим безглуздом, як вважали родичі, заняттям і суворо заборонили так малювати. Відтоді дівчинці доводилося творити потай. Любов до малювання, до мистецтва поступово витіснила інші захоплення. Батьки дарма намагалися відвернути доньку від „дурної справи”, яка стала сенсом усього її життя. Вона уважно вивчає живу природу, кожному квітку.

Художниця знаходить себе в жанрі натюрморту, опановує техніку живопису, майстерність композиції. Уже перші роботи – „Берізка” (1934), „Квіти за парканом” (1935), „Квіти” (1936) свідчать про її неймовірне обдарування, великі творчі здібності, своєрідний, тільки їй притаманний стиль. Безпосередність у виборі теми, життєрадісність, казкова фантастичність композицій, гармонійність барв стає основою творчої індивідуальності Катерини Білокур. Уперше картини К. Білокур експонували в 1940 році на обласній сільській виставі в Полтаві, а згодом і на республіканській у Києві. 50-ті роки у творчості Катерини Білокур найплідніші. Вона пише такі оригінальні і яскраві натюрморти, як „Квіти, яблука, помідори”, „Сніданок” (1950).

На її картинах все виписано дивно скрупульозно і матеріально. Ми неначе вбираємо в себе запах гарячої пари, що підіймається з розвареної картоплини, нас п'янить аромат м'якої пористої поверхні шматка житнього хліба, тільки що випеченого, фізично відчуваємо прозорість виноградних кетягів, ніжні запахи квітів, смак

соковитого кавуна. Реальному відтворенню нової дійсності допомагає тонке відчуття кольору.

У творах художниці переважають м'які тональні переходи. Для неї чужі різкі контрасти світла і тіні. Ефекту вона досягає завдяки чистим фарбам, що взагалі властиво народному декоративному мистецтву. Із середини 50-х років Білокур пробує свої сили в техніці акварелі. Найраці її роботи – „Вересень у Богданівці”, „За селом” (1956), „Ранньою весною” (1958), „Осінь” (1960).

Три картини Білокур – „Цар-Колос”, „Берізка” та „Колгоспне поле” – були внесені до експозиції радянського мистецтва на Міжнародній виставці в Парижі в 1954 році. Тут їх побачив Пабло Пікассо. Широко відомими стали його слова: „Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї весь світ!”

За: <http://www.rozum.org.ua/index.php?a=term&d=20&t=12>, 02.01.2018

6. Перебудуйте речення за зразком. Цифри запишіть словами.

Зразок: Малювати вуглем на шматочках малої полотнини – *Намальовано вуглем на шматочках малої полотнини.*

Уперше картини К. Білокур експонували в 1940 році на виставці у Полтаві.

.....

.....

Вона пише натюрморти „Квіти, яблука, помідори”, „Сніданок” у 1950.

.....

.....

Три картини Білокур внесли до експозиції радянського мистецтва на Міжнародній виставці в Парижі в 1954 році.

.....

.....

7. Замість крапок уставте відповідні слова. Перевірте в тексті.

Катерина Білокур, самобутня художниця з народу, зображувала на своїх нев'янучу красу та багатство української природи.

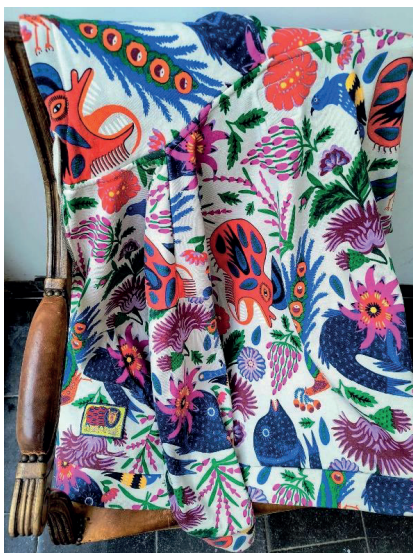
Її ім'я назавжди увійшло в історію українського мистецтва.

Її твори заворожують глядача щедрістю барв і радісним світу.

Народилася вона 7 грудня 1900 року в селі Богданівка Київської в бідній селянській родині.

Але потяг до , до старих книг допоміг їй пізніше заповнити прогалини в освіті.

9. Напишіть рекламу одягу за мотивами картин Марії Примаченко. Які її елементи Ви вважаєте найважливішими?

10. Напишіть коротку біографію улюбленого письменника або видатного діяча.

11. Уставте пропущені розділові знаки.

„Війна триває на території кожної людини на рівні совісті”. Відверта розмова про життя і творчість зі співачкою та актрисою Наталією Половинкою

Ми називаємося Львівський муніципальний театральний художньо-дослідницький та освітній центр „Слово і голос”. Наша діяльність це служіння пісні та слову в тому часі в якому ми живемо. А форма виникає як наслідок і вона буває різною. Інколи — на перетині жанрів, інколи — театральна, деколи — суто музична. Якщо запитують чи це музика я скажу що це музика якщо зайти з території театру то це театр. У „Слові і голосі” ми намагаємося рухатися до першого завдання актора чим є дія тут і тепер у реальному часі із цими людьми. Як сказав Гротовський актор має виступати в ролі вісника а публіка свідка.

Є „кити” на які ми спираємося. Перший це закони театру як класичного так і заповіді Гротовського Кліма ідеологія театру Сергія Ковалевича. Другий „кит” це пісня

як спосіб зв'язування реальностей. І третій традиція як механізм передавання з рук у руки в часі. А сфера діяльності це дослідження але дослідження художнє бо художня парадигма все ж відрізняється від наукової.

Наприклад понад 15 років ми працюємо над проектом „Ірмос” шукаємо „дорогу” до ірмосів давніх духовних наспівів України які після XVIII століття вийшли з ужитку в церквах і зараз є лише в рукописах та стародруках. Вони вміщують величезний запас інформації для сучасної людини це живі вібрації які вчать віри.

У певний історичний момент ми від цього відмовилися але зараз вони промовляють до нас. І сучасна людина відгукується — душею, свідомістю, навіть поза релігійними поділами чи уподобаннями.

А це означає що ці наспіви запитані що вони виконують свою роботу в часі і я сподіваюся що колись повернуться в церкву ще за мого життя. Наша праця це тривале дослідження постійне відкриття радше того що вони хочуть від нас аніж того що ми маємо з ними робити. Це та ж обернена перспектива що й в іконі ти слухаєш що вона промовляє а не просто товчешся об неї чолом.

За: А. Лупківська, Е. Загурська,

<https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/viyna-ide-na-terytoriyi-kozhnoyi-lyudyny-na-rivni-sovisti-0>, 03.01.2018

12. Уставте пропущені орфограми.

Темп життя сучасно.... людини такий напружений, що вона просто не має час.... замислитися над цим. І тому люд..., справжн.... однодумців щодо ц....ого, небагато. Колись я запитала одного старого танцівника було (напрям японського танц..., що виник у середині ХХ стол....тя), чи має він учнів. Він відпов....: „Так, ось вони, зі мною”. То були дві дівчини, лише дві! І я подумала: у такого майстра, у таких роках — лише двоє учнів? Не знаю, правда, скіл....ки буде таких побратимів у підсумку мого життя...

Сам формат „Слова і голосу” непростий, не вс....ди його впишеш. Є проекти, які по....днують „Слово і голос” та академічних музикантів — насамперед „Страсті Христові” („Stabat Mater”) на основі найдав....их духовних наспівів України та арі.... Баха і Генделя. Причому на початках я думала, що в перш... половині буде наша музика, а в друг.... — класична, але раптом з по....вом помітила, що вони можуть звучати в парі. І дуже цікаво спостері....ти той момент, коли вони одна до другої промовляють, коли ці форми жив....ть одна одну змістом. Виходить дійсно Хресний шлях у музи....

У Львові ми робили цей проєкт у Домініканському соборі у Страсний ти....ень, причому це збіглося в часі з Благовіщенням. Було дуже багато молод..., людей різного віку, з мале....кими дітками, які стояли, сиділи, рухалися. Пролунав перший звук — і я побачила, що всі вони раптом стали дуже зосередженими.

Я була шокована, адже актор усе одно розраховує, що спочатку він щось зробить, а тоді під'єднається публіка. А тут навпаки: мене ніби мотузком потягло вперед. І весь час у мене було таке відчуття, що ми о....мо землю, і ти сам не керуєш, а впряжений разом з усім.... Одночасно зібралася велика черга до сповіді, і священник мені наприкінці сказав: „Знаєте, багато хто підходить до сповіді формально. А сьогодні я, навіть не прислухаючись до того, що ви співаєте, зі сповідей людей зрозумів, що відбувалося щось правдиве”.

За: А. Лупківська, Е. Загурська,

<https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/viyna-ide-na-terytoriyi-kozhnoyi-lyudyny-na-rivni-sovisti-0>, 03.01.2018

13. Перекладіть польською. З деякими словами (на Ваш вибір) складіть речення.

Акт, театр, публіка, завдання актора, традиція, церква, рукопис, стародрук, духовні наспіви України, Благівіщення, барви, малювати вуглем та пастеллю, натюрморт, техніка живопису, майстерність композиції, техніка акварелі, шедевр, авангард, сюрреалізм, гравюра, ескіз, мольберт

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Перекладіть українською.

Największy polski blog popularno-naukowy Crazy Nauka zebrał ciekawostki dotyczące życia Marii Skłodowskiej-Curie. Tego o polskiej noblistce raczej nie wiedzieliście...

Wraz Piotrem Curie, świeżo poślubionym genialnym fizykiem poznanym na Sorbonie, Maria w 1895 roku wybrała się w podróż poślubną na rowerach. Przemierzyli w ten sposób okolice Île-de-France. Już sama podróż rowerowa łamała konwenanse epoki, a w dodatku Maria skróciła swoją długą suknię i jeździła bez kapelusza. To zakrawało na skandal obyczajowy.

W 1899 roku Maria wraz z Piotrem wspięli się na najwyższy szczyt polskich Tatr – Rysy (2499 m n.p.m.). Był to nie lada wyczyn w czasach, kiedy tatrzańskie szlaki jeszcze nie istniały, a kobiety musiały nosić długie suknie i kapelusze.

W 1916 roku Maria zrobiła prawo jazdy jako jedna z pierwszych kobiet w historii. Zrobiła to po to, by móc prowadzić samochód firmy Peugeot przewożący aparat rentgenowski. Uczona wraz z córką Irène jeździła na pola bitew pierwszej wojny i wykonywała prześwietlenia RTG rannym żołnierzom.

Za: <https://www.crazynauka.pl/14-rzeczy-ktorych-prawdopodobnie-nie-wiecie-o-marii-skłodowskiej-curie/>,
20.11.2017

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Випишіть із тексту ключові слова, перекладіть їх польською. Спираючись на список слів, передайте зміст тексту польською. Працюйте у парах.

Марина В'язовська – українка, яка отримала „Нобелівку” з математики

Нобелівка з математики офіційно називається Медаллю Філдса і вручається на Міжнародному конгресі математиків кожні чотири роки одному або кільком математикам віком до 40 років. Сьогодні Медаль Філдса отримала Марина В'язовська – киянка, випускниця Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а нині завідувачка кафедри теорії чисел у Швейцарському федеральному технологічному інституті Лозанни (EPFL).

Ця премія вважається найпрестижнішою відзнакою в математиці, заснував її канадський математик Джон Чарлз Філдс ще у 1936 році. Вона передбачає нагороду – 15 000 канадських доларів.

У 2016 році Марина В'язовська розв'язала задачу, над якою математики ламали голову ще з XVII сторіччя – так звану „гіпотезу Кеплера”: упаковка шарів у 8- і 24-мірних просторах з використанням методів модульних форм. Уяви не маємо, про що це. А українка не лише її розв'язала, а й зробила рішення „приголомшливо простим”, як сказали видатні математики світу. Річ у тім, що до розв'язання цієї задачі сучасні математики майже наблизилися, але лише в певних частинах. До того ж розв'язання зайняло 300 сторінок тексту з використанням 50000 рядків програмного коду. Марина В'язовська працювала над задачею два роки, вирішила її повністю і описала формулу лише на 23 сторінках.

За своє досягнення українка у 2016 році отримала Премію Салема, котру вручають лише одному вченому-математику на рік за видатні результати досліджень. А сьогодні – ще й математичну Нобелівку у Гельсінкі.

За: Марина В'язовська – українка, яка отримала «Нобелівку» з математики - Українки, ukrainky.com.ua, 08.12.2023

16. Систематизуйте інформацію, на її основі підготуйте короткий пресреліз. Ви можете доповнити інформацію про Олександру Матвійчук.

Олександра Матвійчук

Нобелівська премія миру
прозвучала українська мова
церемонія вручення

Центр громадянських свобод
нагородження в Осло
вперше за 127 років

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17. Перекладіть українською.

1. Wychowała ją i wypieściła jak ukochane dziecko wbrew nieszczęściom, przestępcom i biurokratom.

.....

.....

2. Charakteryzowała się otwartością, krytycyzmem i stawianiem sobie wymagań, a także pracowitością i uczciwością w stosunkach z innymi.

.....

.....

3. Właśnie takie cechy charakteru pomogły jej przetrwać nieszczęścia i pokonywać przeszkody.

-
-
4. Zachorowała na heinemedina, chorobę wirusową, która powoduje porażenie układu nerwowego i prowadzi do paraliżu, jednak w jej wypadku to był prawdziwy dar losu.

-
-
5. Malowała węglem na skrawkach materiału.

-
-
6. Odczuwamy przejrzystość gron winogronowych, subtelne zapachy kwiatów, smak soczystego arbuza. A wycucie kolorów pozwala kreować nową rzeczywistość.

-
-
7. Chciałam połączyć tradycyjne pieśni duchowne naszego narodu z muzyką klasyczną.

-
-
8. Byłam w szoku, gdyż jako aktorka przyzwyczaiałam się, że najpierw muszę coś zrobić, a potem zareaguje publiczność. A tam ludzie zachwycali swoją aktywnością i chęcią współpracy.

-
-
9. Ta nagroda jest uważana za najbardziej prestiżowe wyróżnienie w matematyce.

-
-
10. Te pieśni, zapomniane w 18 w., mieszczą w sobie mnóstwo informacji.

ТЕМА 8

БЕРЕГИНЯ vs БАРБИ

1. Уставте в текст пропущені слова.

Наталка Сняданко: Щоб бути на маргінесі, достатньо бути жінкою в Україні.

Наталка Сняданко цього року видала новий роман „Фрау Мюллер не налаштована платити більше”. Цей текст ще спричинить шквал дискусій у сучасній українській літературі. В очікуванні першої презентації роману, що відбудеться 14 вересня у Львові, „Українська правда. Життя” поговорила з письменницею про її нову книжку.

– У романі „Фрау Мюллер не налаштована платити більше” ідеться про дуже поширену нині – долю гастарбайтерок, заробітчанок. Я за останній рік прочитала щонайменше два романи на цю тему. Чому ти також про це пишеш?

– Я не настільки обізнана, як ти, і не цих романів. Мене мучила відсутність цієї теми саме в літературі. Тексти, що мені, були надто публіцистичні, схематичні, пафосні, стерильні, їм бракувало емоційності. Це мені заважало. Мусувалася та сама тональність – заробітчанами важко, вони покидають свої, страждають сім’ї.

Усе це правда, але не було інших аспектів – власного досвіду, неочевидного, про те, що ці люди відчувають, як змінюються під інших реалій, як сприймають те, що їх у новому житті, що змінюється в їхньому сприйнятті дотеперішнього оточення, як досвід іншості формує психіку і ментальність українців – тих, що їдуть, і тих, хто

Ця тема давно за мною „ходила”. Я часто чула заробітчанські історії. Але трохи боялася братися за це, боялася „соціалки”, тим паче, що тема уже спрофанована. І ось одного разу я їхала поїздом „Львів–Вроцлав”. Він дуже довго їхав – спершу 300 кілометрів до Кракова, потім ще майже 300 кілометрів до Вроцлава. У спальному на 3 місця. Цілий день у замкненому просторі з двома незнайомими жінками. Абсолютно літературна ситуація. І того разу зі мною їхала жіночка-заробітчанина, яка одразу ж почала про своє життя. Так я знайшла потрібну інтонацію.

– Що це була за інтонація?

– Історія сама по собі була типовою. Вона, зрештою, описана в романі. Таких історій я чула немало. Але в той я зрозуміла, як не треба писати про заробітчан – не можна намагатися передати це своїми словами. Це повинно звучати від першої особи, тільки так уникнемо фальшу й зайвого пафосу. Ці історії достатньо трагічні самі по собі, вони не потребують додаткових епітетів. Розповідь перестає бути стерильною, якщо чути живий голос. Та жіночка була музики – не такою, як моя героїня, а трохи простішою. Вона розказала про те, що одного прибирала в кемпінгу, наспівуючи арію Моцарта, а один із його мешканців страшенно здивувався і спробував довідатися, як трапилося, що звичайна прибиральниця виконує таку складну мелодію. Спільної мови вони не знали, бо жіночка не німецькою, але порозумілися на мигах. А для неї та арія Моцарта була просто твором із програми музичної , вона вчила її з учнями сотні разів. І коли жінка розповідала

про це, у її голосі не було й тіні жалю до себе через те, що її кваліфікація нікому не потрібна у новому Вона про це не думала – раніше в неї була одна робота, тепер – інша. Ось так просто.

Ще однією важливою інспірацією стали для мене книги австрійського письменника і перекладача Мартіна Поллака, зокрема „Цісар із Америки”, у якій він досліджував міграцію з Галичини початку XX століття. Та хвиля еміграції зачепила також і мою родину, і родини багатьох моїх знайомих. І тоді в мене виник задум додати це у роман. Так з’явилася постать бабці Ганни Копириць, яка згадує своє життя крізь події та війни 20 століття. Тема минулих міграцій та життя сучасних заробітчанок – це дві дуже пов’язані для мене емоційно теми.

За: Ірина Славінська, „Українська правда. Життя”,
<http://life.pravda.com.ua/society/2013/09/11/138679/>, 11.09.2013

2. Прочитайте продовження інтерв’ю. До виділених слів доберіть синоніми.

– Розкажи про сюжетну лінію старої українки, яка живе в Німеччині та згадує своє життя, а її спогади записує одна з героїнь. Бабця та її спогади – вигадані? Чи там є сімейна історія?

– Усе почалося з моєї бабці. На своє 90-річчя вона **раптом** (.....) розповіла, що за походженням – полька. Спочатку ми не повірили. Але мені стало цікаво, і **при нагоді** (.....) я зайшла до РАГСу, де мали б зберігатися документи села, де мешкає бабуся. Я була **вражена** (.....), побачивши просто на бюрку радянської контори костельні книги 18 століття зі шляхетно пожовклими сторінками, списаними каліграфічною латиною. У тих книгах графи „національність” **немає** (.....). Просто в ті часи поляки хрестили своїх дітей у костелах, а українці записувалися греко-католиками чи православними. Якщо шлюб був мішаним, діяло гендерно **виважене** (.....) правило – діти потрапляли до тієї ж конфесії, що й мати. Тобто, якщо матір була полькою, то її дітей хрестили в костелі, там же вони брали шлюб. У моїй родині вийшло так, що жінки багатьох поколінь по матері – польки, а їхні чоловіки – українці.

Це була одна з тих **неймовірних** (.....) родинних історій, у якій правда поволі проступає крізь роки **страху** (.....) та замовчувань. І мені захотілося написати таку історію, у якій важливі історичні події доби були б показані крізь призму приватної історії очевидці. Так я почала писати монолог Ганни Копириць, у ньому використала частково бабчині історії, але й багато мемуарної літератури. Є в ньому, зрозуміло, і немало чистої **фікції** (.....). Мені **страшенно** (.....) бракує таких бабць (та й дідів) у нашій літературі. Чомусь у нас історичні романи і романи про сучасне урбаністичне життя функціонують цілком окремими нуртами. Немає поєднання, проростання одного в інше. Цей брак **тяглості** (.....) шкодить літературі, яка почувається, ніби рослина з пошкодженим корінням.

– Коли говорять про заробітчанок, то найчастіше згадують покинуті родини, соціальне сирітство. Інші аспекти зачіпають менше.

– Це справді дуже трагічна ситуація, і говорити про неї будуть дедалі частіше, адже покоління дітей-сиріт дорослішає, а тому з недоліками такого виховання доведеться **стикатися** (.....) усе частіше. Проблема розпаду родин пов’язана не лише з трудовою міграцією, це ціле соціальне лихо. Поки пануватимуть такі архаїчно–

патріархальні **стандарти** (.....) у суспільстві, як зараз в Україні, **криза** (.....) сім'ї лише поглиблюватиметься. Про це також рідко згадують, як і про інші аспекти трудової міграції.

Нічого **дивного** (.....) у цьому немає, значно легше звинуватити заробітчанок у тому, що вони – погані матері, ніж, скажімо, ініціювати громадські рухи, які боролися би за право возз'єднання мігрантів із сім'ями, за фінансування українських шкіл за кордоном, за соціальні гарантії, право на легалізацію й таке інше. Соціальна незахищеність заробітчан – це не сімейна, а державна проблема, на жаль, далеко не **пріоритетна** (.....) у списку.

Крім того, існує міцно **закодована** (.....) в українській свідомості міфологема жінки, приреченої на страждання. Іноді здається, що страждання – це чи не найважливіший **елемент** (.....) її самоідентифікації, без якого їй буде просто **дискомфортно** (.....). Скажімо, коли говорять про проблему **абортів** (.....), також зазвичай обмежуються лише розмірковуваннями на тему, як змусити жінку народити і виховати, а не уможливити чи полегшити їй це завдання, **підключивши** (.....) до процесу чоловіків та соціальні гарантії.

– Мені здається, що в українській системі координат ідея про жінку, яка повинна страждати, є доволі поширеною, щоб не сказати центральною. Звідки це бажання змусити жінку страждати?

– Є **сталі** (.....) епітети. Сонце – ясне, небо – синє, жінка – страждає. Катерина, Утоплена, Покритка. Але це не тільки в літературі. Подивися на наших бізнес-вумен. Жодна з них не скаже: „Так, я успішна, тому що я жінка, бо ми організованіші, цілеспрямованіші, витриваліші за чоловіків”. Кожна буде говорити, що насправді мріяла бути домогосподаркою, але життя змусило... Їй буде незручно від того, що вона успішна жінка. А спробуй змусити мас-медіа вживати фемінітиви. Легше здійснити урядовий переворот. Усе, це, мовляв, „непритаманне українській мові”. І ніколи не буде притаманне. Це остання територія, яку завзято **боронять** (.....) **ревні** (.....) хоронителі традиції.

– Ось ми й перейшли до жіночого питання. У твоєму романі озвучено низку політично важливих жіночих тем. Ти свідомо їх „вписувала” у текст?

– Ні, я не люблю таких „шухлядок”. Для мене важливими є героїні, герої, те, що з ними **відбувається** (.....), як вони змінюються в ході розповіді. А теми – це лише похідне від їхньої життєдіяльності. Пропаганда фемінізму сьогодні – це вже трохи архаїчна річ, іноді навіть дивно, що в Україні доводиться часто пояснювати такі **очевидні** (.....) речі. Але, на жаль, доводиться. Бо постійно стикаєшся з тим, що очевидними вони є далеко не для всіх.

– Коли я писала про твою книжку, то до списку „книжок місяця” потрапили три тексти, у яких порушено тему ЛГБТ, зокрема – твій. У відповідь я отримала шквал незадоволення коментаторів і звинувачень у „пропаганді” ЛГБТ. Звідси два запитання: чому ти зацікавилася цією темою, і чому ця тема така дражлива для українців?

– Я не знаю, чому ставлення до теми ЛГБТ в Україні настільки **агресивне** (.....). Мабуть, це один із посттоталітарних синдромів **браку** (.....) виховання лояльності у ставленні до особистого життя інших людей. Але один із особливо болючих. Пам'ятаю, був момент, коли Україна та Молдова мали ухвалити закон про неможливість дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації під час зарахування на роботу. Молдова такий закон ухвалила, а Україна – ні, вирішивши, що „захист моралі” важливіший за євроінтеграцію. Пізніше в товаристві

добрих знайомих я обурювалася з цього приводу. У відповідь почула, що, мовляв, Європа та шенгенські візи такою ціною нам не потрібні. Тоді я зрозуміла, що ЛГБТ – це лакмусовий папірець для **виявлення** (.....) рівня громадянської зрілості суспільства.

– І все ж таки. Чому обидві заробітчани в романі – лесбійки?

– Що таке заробітчанство, життя в іншій країні? Це насамперед маргінес, самотність, ізоляція, обмеження, самообмеження, потреба припасуватися до чужих, часто несприятливих реалій. Але для того, щоб відчутти себе в ізоляції, не треба нікуди їхати. Достатньо бути жінкою в Україні. А якщо це – жінка, українка, заробітчани, лесбійка – то це абсолютний маргінес. Це дуже літературна конструкція, яка дає змогу провести чистий експеримент. Якщо вдасться уникнути мелодраматичних **надмірностей** (.....). Мені було важливо, щоб тема ізоляції **прозвучала** (.....) і було видно, як жінка з однієї ізоляції переходить в іншу.

– Ти говориш про ізоляцію, про перехід з однієї ізоляції в іншу. За рахунок цього в романі з'являється дуже цікавий внутрішній сюжет – про внутрішню свободу після виїзду до Європи, де раптом виявляється, що більше не треба ховатися. На твою думку, Європа – це єдиний спосіб такого розслаблення?

– Тут ідеться про ментальні **відмінності** (.....). У нас досі **панує** (.....) якийсь середньовічний ідеал, коли важливо не те, як ти себе відчуваєш і чи щасливе твоє життя, а те, як ти виглядаєш, чого вдалося **досягнути** (.....). Та й мету зазвичай не обрана самостійно, а нав'язана ззовні. Самозречення – важливий елемент у нашій виховній системі. З цим важко жити, але цього важко позбутися. Героїня роману, Христина, потрапляє в **середовище** (.....), де нічого нікому не повинна, у якому її сприймають такою, якою вона є, а не прагнуть побачити в ній „правильну”. І раптом виявляється, що помінати кваліфіковану роботу на суто механічну – не така вже й велика трагедія. Такий вид діяльності вивільняє багато часу для роздумів. Таке існування позбавляє зайвих і непотрібних **амбіцій** (.....), дає поштовх до нового життя. Значно важливішими виявляються зміни в самоусвідомленні, визволення від комплексів і **фобій** (.....) попереднього існування.

За: Ірина Славінська, „Українська правда. Життя”,

<http://life.pravda.com.ua/society/2013/09/11/138679/>, 11.09.2013

3. Поясніть вислови. З деякими (на Ваш вибір) складіть речення.

Бути на маргінесі
 Спричинити шквал дискусій
 Відсутність теми в літературі
 Мусувалася та сама тональність
 Тема давно за мною „ходила”
 Спрофанована тема
 Уникнути фальшу і зайвого пафосу
 Гендерно виважене правило
 Історія перестає бути стерильною
 Архаїчно-патріархальні стандарти
 Соціальні гарантії
 Вивільняє багато часу для роздумів
 Громадянська зрілість суспільства

[illegible]

Досвід іншості формує психіку і ментальність
Соціальне сирітство
Трудова міграція
Пропаганда фемінізму, ЛГБТ
Якщо жінка, українка, заробітчanka, лесбійка – то це абсолютний маргінес

[illegible]

5. Випишіть із тексту полонізми, доберіть до них українські відповідники.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Запишіть подані іменники у формі множини.

Ніч, піч, вечір, нога, джміль, обеліск, канат, приятель, дочка, перекладач, чоловік, лист, детектив, око, змія, дитина, кінець, номер, світ, тиждень, вік, лікар, сім'я, вікно, виняток, пісня, квітка, гривня, поле, човен, солдат, сосна, крило, кома, місто.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. У наведені слова впишіть літеру з або х. Поясніть написання.

Ба_ато, _олод, _рати, пере_одити, одя_ати, ко_ати, но_а, _арбуз, по_одинно, _роміздкий, _іркий, _оробрий, по_ода, _липати, _араж, один одно_о, кожно_о, _ліб, _вороба, _оробина, _ілля, _руди, _рін, по_аний, всьо_о, мо_утній, _ерой, _уртом,

__уртовина, __іба, __оверла, діало__, Гаа__а, Кременчу__, каза__, Пра__а, __руснути,
інтелі__ент, емі__рант, шля__, доро__а, не__айно, нео__айно, про__одить, наши__, ду__, бла__о,
__азета, __олубий, __лібний, альмана__, __утір, слу__ач, __і__ант, __одитися, __арячий, ти__ий,
__лопець, дру__, бі__ти, ди__ати, __отіти, __раніт, відва__а, бла__ословенний, усмі__атися,
__устий, __речка, __роза, кен__уру, подру__а, Люксембур__, а__енство, __рюкати, __атина,
ма__нути, __рім, ду__мянний

8. Як митці зображають жінок? Опишіть, узявши за зразок картини Святослава Владики.

9. Уставте в текст доречні за змістом слова.

Жінки vs чоловіки: розбіжності, виявлені науковцями

Розбіжності між чоловіками і жінками виявилися настільки різючими, що жіночу та чоловічу можна практично вважати окремими видами. „Чоловіки – абсолютно не усвідомлюють того, що відчувають жінки, глухі дитячого плачу та виконувати більше, ніж одне завдання”. „Жінки – завжди гіперемоційні, не у картах та безнадійні в паркуванні біля бордюру”.

І жінки, і чоловіки страждають від одне одного. Однак, досліджуючи мозок, науковці нарешті справжню причину стереотипних у жіночій та чоловічій поведінці. Виявилося, що жіночий і чоловічий мозок улаштовані абсолютно по-різному.

Неврологи використовували МРТ, щоб вивчити мозок 1000 добровольців. Чоловіки, як, мають більше зв'язків усередині кожної півкулі, а також між передньою та задньою частинами мозку. Натомість у жінок, міцніші з'єднання рухаються з боку в бік, між лівою та правою півкулями. Це означає, що чоловікам притаманна краща координація та просторова свідомість. У жінок же, розвиненіша інтуїція, вони мають більше „емоційного” та пам'ять на слова і обличчя.

Відповідне дослідження було в журналі „Proceedings of the National Academy of Sciences”. Голова дослідження, Рагіні Верма з Університету Пенсільванії, робить, що чоловічий краще орієнтований на „поєднання сприйняття з діями”. Саме тому вони, наприклад, можуть швидше опанувати новий спорту.

На протигагу чоловічому жіночий мозок налаштований на розв'язання (або подолання)..... сердечних і дослідження поведінки інших з пізнішою його інтерпретацією за допомогою інтуїції та аналізу.

Жіночий мозок ефективніший, ніж чоловічий

Той факт, що жіночий мозок має більше взаємозв'язків, може розгадкою загадки, яка вже давно спантеличує науковців: чому жінки бути такими ж розумними, як і чоловіки, незважаючи на те, що їхній мозок 8% менший.

Під час березневих досліджень університетів Лос-Анджелеса та Мадрида було встановлено: для жінок мозку не має значення, бо їхній мозок працює Їхня високорозвинена нейронів може виконувати складні завдання, які потребують менше енергії і використовують менше мозкових

Дослідження довело, що жінки засвідчили кращі результати у відстеженні та реагуванні на ситуацію, яка змінюється. Чоловіки ж виявилися досконалішими в просторовій розвідці.

Плач немовляти – лише для жінок

Чоловічий мозок може поводитися, розшифровуючи інструкції з авторемонту, не принесе багато користі під час декодування соціального контексту чи емоції так, як це зробить мама, що біжить на плач дитини, тоді як її партнер „прилип” до екрану, де футбольний матч.

Утім більшість батьків-чоловіків насправді не вдають, що вони не дитячого крику. Коли італійські вчені відсканували жіночий та чоловічий мозок, які слухали плач голодної дитини, вони, що активність у головному мозку жінок стрімко скорочується у двох ділянках, які відповідають за „думкоблукання” та мріяння. Унаслідок цього жінки отримують команду „діяти зараз”, бо плач „виходить” на перше, примушуючи їх діяти.

Чоловіки ж у цей час, можуть спокійно мріяти.

Чоловіки не розуміють жінок

Інша риса, що дуже дратує жінок, – це чоловіча байдужість мінливих емоцій свого партнера.

За даними німецьких психіатрів, очі – справжнє вікно душі. „Вони найбагатшим джерелом соціальної інформації для аналізу психічних станів інших”, – зауважує дослідник Борис Шиффер. Проте чоловіки можуть інтерпретувати жіночі емоції, їй в очі, лише наполовину. За висновками Шиффера, жінки демонструють підвищену активність у ділянках мозку, які регулюють емоції і пам'ять (лімбічні зони), коли дивляться в очі іншої жінки. Чоловічий мозок загалом засвідчує меншу в аналогічних зонах. Також чоловікам складніше згадувати обличчя. Жінки ж, здається, роблять це автоматично.

Мозок – це такий головний біль...

Також стало відомо, що чоловіки і жінки по-різному відчувають головний Серед тих, хто потерпає від постійного головного болю, жінок більше. Їх також удвічі більше, коли йдеться про мігрень.

Нещодавнє дослідження мігрень в Гарвардській медичній школі довело, що жіночі і чоловічі мігрень – речі. МРТ хворих засвідчило: жіноча „емоційна схема” під час мігрень важить набагато більше, ніж чоловіча. Це підтверджує той факт, що стрес та негативні, такі як гнів, можуть відігравати значно більшу роль у мігрень в жінок.

Насправді емоції істотно впливають на інтенсивність больових відчуттів у жінок. Канадські дослідники твердять, що в той час, коли жінки повідомляють свої больові відчуття, які гостріші, ніж у чоловіків, то справа тут не в фізіологічних особливостях жіночого та чоловічого болю. Радше жінки більше непокояться болю, який відчувають.

Стрес по-різному впливає на чоловіків і жінок

Чоловіки і жінки по-різному реагують на емоційний біль. У чоловіків це відчуття бажання „боротися або втекти”, тоді як жінки здебільшого „приймають” проблему і „змиряються” з нею. Науковці вважають, що такі пов'язані з ділянкою мозку – мигдалиною, яка відповідає за стресові реакції.

Професор Каліфорнійського університету Ларрі Кехілл зауважує, що мигдалеподібне тіло чоловіка активізується в правій частині, за гнів. У жінки ж, навпаки, стає діяльнішою ліва частина, яка регулює емоції та самосвідомість. Зокрема, чоловіки встані стресу хочуть вийти на пробіжку або побути на самоті, натомість жінки прагнуть із друзями.

Отже, наука підтверджує те, що всі ми давно підозрювали: чоловіки і жінки є справді протилежними полюсами.

За: <http://life.pravda.com.ua/society/2013/12/5/144101/>, 5.12.2013

10. Уставте пропущені орфограми.

Моделі конструювання гендерної ідентичності жінки в сучасній Україні

З часу проголошення незалежності... України та падіння... „залізної завіси” у свідомості українського жіноцтва відбулися значні зміни. Ідеологічно насамперед...

канон фемінності – „радянс....ка супер жінка” (у межах чинного на той час гендерного контракту „мати-працівниця”) – утратив свою монополію. У 1990-х роках йому на зміну прийшли нові жит....ві стандарти, моделі поведінк..., цінност.... та моральні норми.

На той час існувало принаймні два основні джерела для вибудовуван.... нової системи цінностей: по-перше, ідеологія українського націоналізму (чи українська національно-державниц....ка ідея), спі....ідносна з історичним минулим і традиц....ною культурою українців; по-друге, досі незнані й украй привабливі „західні взірці” сучасної цивілізації.....

Вони витворили і запропонували україн....ким жінкам два головні зразки фемін....ості – *Берегиня* та *Барбі*, що виконую.... функцію синкретичних рол....вих модел.... для жіночоїендерної ідентифікації. Хоча, на перший погляд, вони є зовсім різними, їх глибший аналіз допоможе виявити засадничу латентну (приховану) споріднен....ть, витоки якої криються у їх спільному патр....архатному походженні.

Берегиня

Образ *Берегині* був сконстру....ований цілком штучно на самому початку незалежност.... Його появо.... і стр....мким поширенням завдячуємо насамперед творчост.... українських пи....менників-народників. Доволі швидко ця ідея і сам образ Берегині здобули значну попул....рність, їх почали використов....вати не лише письменники чи публіцисти, а грома....кі та політичні діячі.

Попри очевидну еклектичність образу Берегині (що втілює фрагменти архаїчних поганс....ких вірувань у Велику Матір-Землю, матріарха....ного міфу, елементи християнського марі....нського культу, а також окремі фольклорні мотиви та риси літературних персонажів) його розглядають як іманентний, одвічний (тобто, позачасовий і позаісторичний), втілен.... осерд.... жіночої ідентичності українки. [...]

Головна значеннева домінанта образу Берегині – абсолютизація жіночих репродуктивних функці.... Есенціалі....тське розуміння основного „природного” покликання та, відповідно, пріорите....ності материнської ролі жінки, властиве патріарха....ному дискурсові, від....еркалене в культурологічних текстах жіночої тематики. Вони романтизують і сакралізують образ *Українки-Матері* або навіть недв....значно вимагають материнської самопосвяти від сучасної українки.

І той факт, що сучасна українка-мати насправді опікується абсолютно всіма проблемами дітей (як от: харчування, реж....м дня, навчання, одяг, відвідування культурних закладі..., лікування та ін.), свідчить якраз про те, що подібний нормативний тиск має свої практичні результати, перетворюючи роль батька на суто формальну.

Іншим невід’ємним складником образу Берегині є роль господині дому, опікунки родини і хранител....ки домашнього вогнища. [...]

Традиц....йний образ господині дому в 1990-х роках зазнав значних трансформац.... насамперед завдяки впливові ринкової ідеології.... масового споживання. Як слушно відзначає українська дослідниця Т. Журженко, реклама, пропонуючи силу-си....енну абсолютно нових для українських жінок товарів і послуг, перетворила сам процес їх споживання на справжн.... мистецтво, яке вимагає від жінки навичок, досвіду і навіть хисту. У ній представлені культурні смисли, притаманні даному суспільству, і, зокрема, гендерні стереотипи. Протиставленн.... чоловічої та жіночої сфер є прикмет....ою рисою реклами товарів та послуг, де закріплюється традиційний розподіл ролей та функцій у суспільстві і в сім’ї.

Зображення жінки переважно в межах дому (локалізація – кухня, ванна, дитяча кімната) чи магазину під час виконання побутових, материнських і подружніх обов’язків (прання, приготування їж..., прибирання, догляд за дітьми іншими членами родини,

купівля товарів щоденного вжитку тощо) зміцнюють у суспіл...ній свідомості загалом та в свідомості жінок зокрема стереотипні уявлення про приватну сферу і домашні обов'язки як винятково компетенції... жінки-домогосподарки. Щодо...не життя віддзеркалює їх практичну дієвість: українські жінки й справді виконують майже всю хатню роботу самостійно.

За: О. Кісь, <http://www.ji.lviv.ua/n27texts/kis.htm>, 11.01.2018

11. Уставте в текст пропущені речення.

Барбі

Інша модель фемінності – Барбі – дуже схожа на ляльковий персонаж із таким самим ім'ям, проте насправді є об'єднаним образом жінки, спосіб життя якої нагадує нарцистичне існування гарної та дорогої ляльки. Вона вимагає для себе відповідного середовища та атрибутів, щоб урешті-решт виконати своє головне призначення – знайти свого власника-чоловіка.

Засоби масової інформації активно тиражують та розвивають цей образ, зокрема в численних жіночих часописах. Вони інформують жінок про те, кому віддають перевагу чоловіки, формуючи відповідні стандарти фемінності, і негайно ж пропонують силу-силенну порад, як найкраще їх досягти. Очевидно, для цього не потрібно жодного інтелекту, фаху, хисту чи особистих інтересів. Ці журнали також друкують короткі оповідання про „справді успішних жінок”, а це підкріплює слушність згаданих вище тез.

Дослідники схиляються до думки, що насправді єдиним завданням подібних часописів є перетворення жінки на ляльку, яка стане предметом чоловічого „споживання”. Ба навіть цілком гендерно-нейтральні (тобто не призначені для читання представниками конкретної статі) видання також хибують на цю тенденцію.

Українська візуальна реклама віддзеркалює таку саму картину: жінки невпинно і невтомно турбуються про красу свого тіла, доглядають за ним та вдосконалюють його. Привабливі образи з рекламних роликів заохочують їх бути схожими на Барбі для того, щоб прожити таке ж красиве й щасливе життя. Прикметно, що чоловіче тіло в телеекрані фактично не оцінюють з естетичного погляду.

Варто зазначити, що в телерекламі з'являються не просто жінки, а вродливі, привабливі дівчата, які усім своїм виглядом збуджують пристрасть. Еротизація жіночих образів означає перетворення жінки на об'єкт чоловічого бажання, або, як стверджує З. Мелосік, „предмет споживання”.

На перший погляд окреслені дві моделі фемінності різні, однак насправді вони мають чимало прихованих спільних рис. На відміну від Берегині, чиє тіло призначене переважно для репродукції, тіло Барбі є об'єктом чоловічого естетичного та еротичного задоволення. Так чи інакше, жіноче тіло має бути використаним – чи то конкретним чоловіком, чи патріархальним суспільством (державою, нацією). Характерною є відсутність інтересу до жіночої особистості, її власних потреб, інтелектуального потенціалу чи творчих здібностей. Власне, обидві моделі пропонують єдиний спосіб жіночого існування – належати чоловікові.

Цілком очевидно, що на сьогодні обидва варіанти – Берегиня і Барбі – виявляються нефункціональними, оскільки соціально-економічні умови життя в Україні не дають змоги жінкам залишатися в чотирьох стінах та насолоджуватися тихим

13. До виділених слів доберіть синоніми.

Леді Military

Вінничанка Ольга Бенда, яка на війні втратила кінцівку, стала *найкрасивішою* (.....) жінкою Збройних Сил України. «Я ніколи не брала участі в конкурсах (.....) краси, більше того навіть у фотосесіях не знімалася – коментує Ольга».

Трагічний (.....) випадок із Ольгою *трапився* (.....) 14 травня 2017 року [...]. Тоді ворог почав обстрілювати українські позиції. Один із снарядів упав біля самісінької стіни будівлі, в котрій перебувала (.....) дівчина. Вона не пам'ятає, що далі відбувалося (.....) – отримала контузію, струс головного мозку, численні (.....) забиття м'яких тканин та втратила ногу, вберегти коліно вдалося лише (.....) завдяки тому, що Ольга займалася спортом і мала міцні (.....) м'язи.

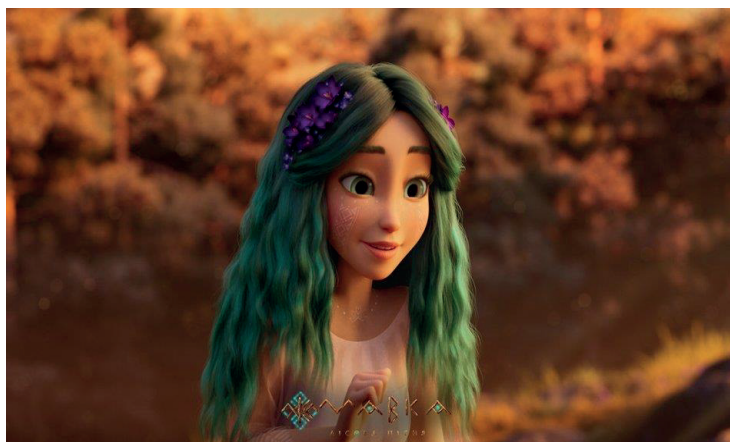
«Про що мрію зараз (.....)? Знову швидко побігти... Не можна зупинитися через певні *обмеження* (.....). І моя перемога в конкурсі свідчить про те, що українці готові до сприйняття різної краси, різних людей. Раніше (.....) люди, коли бачили військових без кінцівок чи травмованих, то відверталися. Тепер вони не бояться (.....) реалій. І добре, що є конкурси, змагання, які дають людям з різними можливостями реалізувати себе, *довести* (.....), що «ти можеш».

За: Леді Military, Газета «День» (day.kyiv.ua), 07.12.2023

14. Прочитайте текст. Чи українська Мавка може бути збірним образом українки? Подискутуйте у групах, думки запишіть.

Персонажі мультфільму про Мавку з'явилися у британському телеєфірі, щоб підтримати українських дітей

Персонажі українського анімаційного фільму "Мавка. Лісова пісня" з'явилися у британському мультсеріалі "Ney Duggee" від BBC. Про це 2 листопада повідомили творці мультфільму на сторінці у Facebook.

„Мавка, Жабокиць Квусь, Русалки, Мохуші та інші жителі магічного Лісу об'єдналися з героями культового британського мультсеріалу “Hey Duggee” від BBC Studios задля створення спеціального відео”, – пишуть вони. У новій серії британського мультсеріалу “Hey Duggee” Білочки та Колібрі разом із героями українського повнометражного фільму “Мавка. Лісова пісня” дізнаються, як вітатися та ставити питання під час знайомства українською та англійською мовами.

„Цей епізод — дружній жест гостинності британців, у такий спосіб вони хочуть приділити увагу українським дітям, які опинилися в Об'єднаному Королівстві через війну”, — зазначили українські аніматори. Ролик спільними зусиллями створили Studio AKA, BBC Studios та студія Animagrad.

„Мавка. Лісова пісня” — український 3D-мультфільм за мотивами драми-феєрії Лесі Українки „Лісова пісня” та образів народної міфології. Ще до релізу довкола фільму сформувалася низка пов'язаних проєктів у різноманітних форматах і на різних платформах. Таким чином „Мавка” перетворилася на мультиплатформний кросмедійний бренд, який охоплює різні сфери життя. Творці фільму назвали цю сукупність „Всесвіт Мавки”. „Мавка. Лісова пісня” вийшла в український прокат у грудні 2022 року. Права на показ мультіка придбали вже понад 20 країн.

За: <https://suspilne.media/culture/308466-personazi-multfilmu-pro-mavku-zavilis-u-britanskomu-teleefiri-sob-pidtrimati-ukrainskih-ditej/>, 04.12.2023

15. Складіть речення, використовуючи наведені слова.

Звинувачувати / крадіжка

.....

Марити / подорожі

.....

Украти / я

.....

Завдячувати / успіх

.....

Запастися

.....

Затаїти / я

Ціна продуцента / продаж

Помити посуд / гості

Мститися / колишній наречений

Дерево / заввишки / будинок

16. Перекладіть українською.

1. Większość autorów kręciło się wokół tej samej tematyki – gastarbeiterom jest ciężko, zostawiają swoich najbliższych, a ich rodziny cierpią.

.....

.....

2. Chciała pokazać, jak spotkanie z innością kształtuje psychikę i mentalność.

.....

.....

3. Podczas pierwszego spotkania porozumiewaliśmy się na migi.

.....

.....

4. Przy okazji zajrzałam do urzędu, gdzie były przechowywane dokumenty archiwalne.

.....

.....

5. Po latach lęku i przemilczeń powoli poznajemy prawdę.

.....

.....

6. Palącym problemem jest sieroctwo społeczne.

.....
.....

7. Kobiecie niezręcznie przyznać się do tego, że odniosła sukces.

.....
.....

8. Gorliwi obrońcy tradycji nie zgadzają się na zmiany w postrzeganiu roli kobiety.

.....
.....

9. Naukowcy przebadali mózgi ponad 1000 ochotników, dzięki czemu rozwiązali kwestię, która od dawna zbijała ich z tropu.

.....
.....

10. Taki obraz powstał na początku niezależności, a jego pojawienie zawdzięczamy głównie twórczości pisarzy początków XX w.

.....
.....

11. Środki masowego przekazu aktywnie powielają ten stereotyp.

.....
.....

12. Badacze skłonni są uważać, że głównym zadaniem takich wydawnictw jest narzucenie kobietom wymyślnego, nieosiągalnego ideału. Nawet te całkiem neutralne często popełniają ten błąd.

.....
.....

13. Podczas wybuchu doznała kontuzji, wstrząsu mózgu, obrażeń tkanek miękkich oraz straciła kończynę.

[illegible]

ТЕМА 9

У ДЕКРЕТНУ ВІДПУСТКУ

1. Уставте в текст пропущені слова.

Неймовірні татусі

Лише 6% чоловіків наважуються піти в декретну відпустку. Свої історії „Дню” розповіли щасливі батьки

Андрій Муравський, економічний журналіст і автор „Дня”, – батько трьох малюків. Старшому – Богданові – 2 роки й 7 місяців, молодшим двійням – Руслану Людмилі по 8 місяців. Андрій вважає себе щасливим батьком, адже на відміну багатьох інших чоловіків має вдосталь часу для спілкування з малюками, він спостерігає за їхнім розвитком, не пропускає важливих моментів у їхньому житті. У родині не лише мама знає, що це таке, коли дитина хворіє або вередує, а й тато.

Коли народився первісток, у декретну відпустку пішов саме Андрій і зараз він ні хвилини не шкодує. „Це дуже зближує з дитиною і змогу відчувати себе батьком. Ви проводите з малюком багато часу разом: гуляєте, граєтесь і починаєте краще розуміти одне одного”, – розповідає Андрій. За словами багатодітного батька, більшість моментів, зокрема побутових, які так лякають татусів, насправді є значно простішими.

„У мене якось інтуїтивно виходило багато речей,, як, скажімо, купати дитину. Я швидко набув усіх потрібних навичок: як годувати малюка, що робити, якщо він вередує, як вкладати його спати тощо... Якись речі мені не були відомі до цього, я освоював їх на підсвідомому рівні. Багато що є насправді простішим, здається”, – розповідає Андрій.

Коли народився Богданчик, перші кілька місяців подружжя разом доглядало немовля. У цей час Андрій учився в дружини всього необхідного, а тому, коли Марина вийшла на роботу, що треба, уже міг і знав. Крім того, говорить Андрій, коли тато перебуває в декретній відпустці, це зовсім не означає, що він робить абсолютно все. „Дружина все одно доглядала за дитиною, готувала їй їжу. Не можна сказати, що я повністю все робив. Ні. Ми разом. І тому мені було не так важко, як би бути”, – говорить чоловік. – У людей складається враження, що перебувати в декреті – це прати пелюшки, варити їсти тощо, є ж пральна машина та інші досягнення прогресу”.

Дружина Андрія – Марина – вважає, всі ці „пелюшки і плита” – це застарілий погляд на декрет. „Є пральні машини, розчинні каші, овочеві пюре з баночок. Головне в декреті – не виконання суто побутових обов’язків – випрати, попросувати, приготувати, – а спілкування з дитиною! І повірте, є чоловіки, які до покликані мають хист!” – написала Марина під час обговорення в соціальній мережі теми батьківського декрету, хоч інші учасники дискусії висловлювали й думки.

Наприклад, одна із жінок написала, що ніколи не зустрічала таких чоловіків, які б мали хист доглядати „Виховання дитини має бути спільною справою обох батьків, просто жінка – покликана бути мамою, от і все пояснення”, – написала

..... Ще одна учасниця обговорення зазначила: „Думаю, для чоловіка не дуже природно сидіти вдома з дитиною, як і взагалі сидіти вдома. Я особисто не уявляю свого чоловіка в відпустці з дитиною. Звичайно, це не заборонено, але як масове явище декрет для чоловіків – це, на мою....., аномалія”.

За: М. Семенченко, О. Харченко, Н. Трач, газета „День”,
<https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/neymovirni-tatusi>, 7.02.2013

2. Уставте пропущені розділові знаки.

Вагома причина через яку переважно жінки йдуть у декретну відпустку це матеріальне забезпечення сім'ї. Середня заробітна плата жінок в Україні становить 71% від середньої зарплати чоловіків тому не дивно що 94 % працівників які перебувають у декретній відпустці жінки.

Опитування на сайті газети „День” засвідчило що українці здебільшого вважають що жінка краще розуміє потреби дитини і краще може її доглянути ніж чоловік. Таку відповідь обрали 42% респонденти 28% читачів вважають що в Україні дуже мало чоловіків наважуються піти у відпустку з догляду за дитиною через гендерні стереотипи та застарілий розподіл соціальних ролей чоловік годувальник жінка „берегиня домашнього вогнища” які все ще панують на пострадянському просторі. На думку ще 18% респондентів такий стан речей коли лише 6% чоловіків йде в декрет це вже пережиток часу і незабаром в Україні відсоток чоловіків у декретній відпустці зросте. І лише 12% опитаних вважають що причина цієї ситуації полягає у фінансовій площині а не у світоглядних питаннях в Україні чоловіки отримують вищі зарплати тому в декрет ідуть жінки які заробляють менше.

Після того як у подружжя народилися двійнята в декрет уже пішла Марина а Андрій залишив штатну роботу журналіста перейшовши на фріланс щоб допомагати дружині з трьома малюками.

Ситуація коли батько хоче щоб дружина та діти ні в чому не відчували потреби і пропадає цілими днями на роботі не бачачи ні дитини ні дружини яка теж потребує уваги та допомоги є класичною. У мене є такий знайомий котрий добре заробляє але спілкується з дитиною лише у вихідні. Роботи бувають різні але на щастя я маю змогу працювати вдома пояснює Андрій.

На його думку так мало чоловіків йде у декрет також через стереотипи хоч ці стереотипи не виникли з нічого. У регіонах де більшість населення задіяна на фізичних роботах шахтарі металурги у декреті завжди будуть жінки пояснює він.

За: М. Семенченко, О. Харченко, Н. Трач, газета „День”,
<https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/neymovirni-tatusi>, 7.02.2013

3. Поясніть вислови. Складіть із ними речення.

Матеріальне забезпечення
 Розуміти потреби дитини
 Наважитися піти у відпустку з догляду за дитиною
 Гендерні стереотипи
 Застарілий розподіл соціальних ролей
 Пережиток часу
 Класична ситуація

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

4. Висловіть своє ставлення до порушеної в статті проблеми декретної відпустки. Думки запишіть.

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

5. Прочитайте фрагменти інтерв'ю. До виділених слів доберіть антоніми.

Уважний тато в родині – менше насильства на вулиці

У Британії **змінилися** (.....) не тільки ролі батьків, але й модель виховання дитини, говорить **дитячий** (.....) психолог із Лондона Денис Угрин. Батьки, які **більше** (.....) часу проводять **удом** (.....) зі своїми дітьми, приділяють більше уваги їхньому вихованню, обираючи для цього **неагресивні** (.....) способи. А менше насильства в родині протягом останніх десятиліть уже дали свої позитивні плоди для суспільства – у Британії **різко** (.....) скорочується злочинність, звертає увагу психолог.

– В одній **старій** (.....) книзі, про яку вс і **знають** (.....), але **мало** (.....) хто до неї зазирає, написано так: „Авраам народив Ісака, Ісак народив Якова” і так далі, і так далі. Потім цю справу довірили жінкам, які поступово **почали** (.....) виконувати всі інші функції чоловіків, зокрема й **заробляння** (.....) грошей. Що тепер робити чоловікам? Які функції суто чоловічі?

– Чоловічі функції за останній час справді змінюються **кардинально** (.....). Але те, про що Ви говорите, про Авраама, Ісака і так далі, справді **цікаво** (.....), бо батьківство, почуття батька до дитини є одним із тих факторів, які роблять нас людьми. Якщо подивитися на наших найближчих родичів із царства тварин, то там ці почуття не так виражені.

І справді, від часів, мабуть, палеоліту й до сьогодні роль чоловіка дуже змінилася. Особливо за останні кілька років. Наприклад, такі чинники, як годування дитини, піклування про неї, декретна відпустка батька сьогодні зазнали **разючих** (.....) змін.

Усе більше чоловіків бере участь у вихованні дітей. У багатьох сучасних (.....) родинх вони виконують особливу роль (я б не сказав, що це якась **другорядна** (.....), це просто інша роль), коли чоловік бачить себе не тільки головою цієї родини або людиною, яка заробляє найбільше грошей і утримує її, а все більше тим, хто балансує між своєю **роботою** (.....) і доглядом за дітьми. Також щороку збільшується кількість чоловіків, які вирішують узагалі не працювати. Це так звані housefathers або househusbands, що працюють вдома. Вони **доглядають** (.....) дітей, готують їсти й таке інше, тоді як жінка заробляє гроші. З мого досвіду, більшість таких чоловіків відчувається дуже **добре** (.....).

– Багато чоловіків говорить про те, що їхня мета в **житті** (.....) – це робота, це самореалізація, на противагу жінкам, для яких головні життєві цінності – це **шлюб** (.....) і виховання дітей. Якщо такі люди **одружуються** (.....), то роль головного вихователя належить жінці, а не чоловікові. Упродовж подружнього життя ці ролі змінюються, чи за виховання дитини все одно відповідає жінка?

– Якщо зважати на рівень зарплати або на кількість жінок, які (.....) великими корпораціями, то можна зробити висновок, що у Великобританії немає рівності між чоловіками і жінками. З іншого боку, ця ситуація щороку вирівнюється.

Одним із принципових чинників, чому у Великобританії немає повної **рівності** (.....) між чоловіками і жінками, є те, про що Ви говорите, а саме те, що все-таки багато жінок надають перевагу догляду за дітьми над своєю кар'єрою. До певної міри це цілком закономірно та зрозуміло.

Водночас багатьом жінкам, очевидно, здається, що говорити про **повну** (.....) гендерну рівність на рівні економіки не можна, аж поки їм не компенсують багато років свого життя, **витрачених** (.....) на доглядання дітей.

– Ви у своїй практиці зустрічаєтеся не лише з британськими родинами, а й із родинами емігрантів із різних частин світу, зокрема зі **Східної** (.....) Європи. Чи помічали Ви велику культурну **різницю** (.....) між британською та українською родинами?

– Так, я спілкуюся з багатьма родинами зі Східної Європи. Однією із головних ознак, якою відрізняються східноєвропейська і західноєвропейська родини, а також роль батька в них, є фізичне насильство, більшою мірою поширене в Східній Європі. І це створює проблеми східноєвропейським родинам емігрантів у Великобританії, під час перебування у якій фізичного насильства в сім'ї стає все менше, і через те діти є не такими агресивними. Проте проблема полягає в тому, що у Великобританії, як і в більшості інших західноєвропейських країн, **фізичне** (.....) насильство над **дитиною** (.....) є злочином. І тому досить часто ситуація, коли батьки б'ють дітей, зокрема так, що у них виникають синці, які потім помічають, наприклад, учителі в школі, обов'язково спричиняє увагу соціальних служб.

Коли змінюються ролі чоловіка і жінки в сім'ї, одним із цікавих наслідків таких змін є те, що чоловіки також стають менш **агресивними** (.....). Це має дуже **позитивний** (.....) вплив на суспільство. Наприклад, якщо брати до уваги кількість убивств у Великобританії, то за **останні** (.....) десять років вона скоротилася вдвічі. Зараз у Великобританії фіксують понад п'ятсот убивств на рік, але загалом кількість випадків, пов'язаних із насильством та злочинністю, за останній час істотно скоротилася.

Причин цього, очевидно, є багато, але однією з **основних** (.....) є та, що фізичного насильства, яке діти бачать у родині, стає все менше, унаслідок чого діти не такі агресивні. І коли вони виростуть, є менший ризик того, що вони будуть фізично з когось знущатися.

6. Виправте помилки в наведених реченнях. Звірте написане з попереднім текстом.

У Британії змінився модель виховання дитини.

Авраам народив Ісака, Ісак народив Якова.

І справді, від часів, мабуть, палеоліту й до сьогодні роль чоловіка дуже зміни.

Усе більше чоловіків приймають участь у вихованню дітей.

Також що року все більше чоловіків вирішують у загалі не працювати.

Водночас багатьом жінкам, очевидно, здається, що говорити про повну гендерну рівність не можна.

Багато чоловіків говорить про те, що їх мета в житті – це робота.

Серед головних житєвих цінностей жінок є шлюб і виховання дітей.

Ви у своїй практиці зустрічаєтеся не лише з Британськими родинами.

Чи помічали Ви велику культурну різницю між Британською родиною й Українською родиною?

Я справді бачу багато родин зі східної Європи.

Коли змінюється роля чоловіка і жінки в сім'ї, одним із наслідків є те, що чоловіки стають менш агресивнішими.

Зараз у Великої Британії фіксують понад п'ятсот вбивств на рік.

7. Прочитайте рекламу. Поясніть, кому вона адресована й кого може зацікавити. Що привабило в ній Вас?

КЛУБ СУЧАСНИХ ЖІНОК „БЕРЕГІНЯ”.

Шлях сучасної жінки-берегині відкритий для Вас!

Мета клубу: об'єднати жінок у спільноту, яка діятиме на користь інтересів своїх учасниць.

Завдання: забезпечення додаткової освіти і можливості підвищити рівень культурного, соціального, юридичного та економічного розвитку; надання допомоги під час створення власного бізнесу (юридичний, фінансовий, професійний супровід); організація цікавого відпочинку та дозвілля; пропаганда створення, збереження здорової сім'ї і правильного, гармонійного виховання дітей; удосконалення та зміцнення морально-етичного й духовного образу сучасної жінки.

Ви зможете скористатися допомогою підприємців-партнерів нашого клубу, які роблять знижки на свої товари і послуги для наших учасниць. Це – магазини одягу, взуття, косметики, білизни, аксесуарів, засобів гігієни, продуктів харчування, дитячих та канцелярських товарів, іграшок, побутової та комп'ютерної техніки, меблів, предметів інтер'єру та дизайну, сувенірів, будівельних матеріалів, а також ресторани і кафе, аптеки, медичні та косметичні центри, центри пластичної хірургії, стоматологічні клініки, салони краси, SPA-салони, фотостудії, спортклуби, страхові компанії, туристичні агентства.

У вас буде змога відвідувати всі заходи клубу: святковий іспит-конкурс, клубні вечірки, виставки, аукціони, туристичні поїздки, екскурсії.

Навчально-інформаційна програма клубу сучасних жінок „Берегиня” може змінюватися за вашим бажанням. Вона охоплює:

акторське мистецтво;

ювелірне мистецтво;

етикет свята, сервірування столу;

уроки сомельє;

фітодизайн: створення композицій до свята; букетів; оформлення приміщень;

ландшафтний дизайн.

рукоділья: вишивання, в'язання, макраме, бісероплетіння;

образотворче мистецтво;

мистецтво фотографії та фотогенічності;

косметологія, перукарське мистецтво, візаж, парфумерія;

модний стиль: оптика (лікувальна, декоративна); одяг і аксесуари;

інтер'єр оселі (квартира, будинок, сад, подвір'я): ремонт; фен-шуй; декор; психотренінги.

8. Об'єднайте прості речення в складні різних типів.

1. Мета – об'єднати жінок у спільноту. Вона діятиме на користь інтересів своїх учасниць.

.....
.....

2. Ви можете скористатися послугами підприємців-партнерів. Вони роблять знижки на свої товари і послуги для учасниць.

.....
.....

3. Це навчально-інформаційна програма клубу сучасних жінок. Вона може змінюватися за вашим бажанням.

.....
.....

4. Пропонуємо уроки фітодизайну. Це створення композицій до свята, букетів, оформлення приміщень, ландшафтний дизайн.

.....
.....

5. Ви відвідуєте заняття. Ви будете експертом з оформлення інтер'єрів.

.....
.....

6. Тут не тільки вкажуть на проблеми. На заняттях запропонують унікальні розв'язання складних життєвих ситуацій.

.....
.....

7. На зустрічі приходять відомі люди. З ними ви зможете вільно поспілкуватися.

.....

8. Ви, напевно, бачили нашу рекламу. Вона повинна вас зацікавити.

.....

9. Ми подякували за запрошення. Потім вийшли з будинку. Нас зацікавила пропозиція взяти участь у майстер-класах.

.....

10. Я бував у цьому будинку кілька разів. Я ніколи не мріяв, що буду працювати з такими відданими справі людьми.

.....

9. Напишіть запрошення на майстер-класи для жінок, дітей, родин.

.....

10. Уставте, де потрібно, м'який знак або апостроф.

Інтерв_ю, дес_, п_єдестал, комп_ютер, шіст_, п_яний, Хар_ків, св_ято, ал_тернатива,
 джміль_, м_ясо, с_міливий, бр_язнути, тм_яний, безлічч_ю, Л_вів, лист_я, л_няний,

стол_яр, осін_, приятел_, в_янути, гул_я, ц_вісти, земл_я, Прип_ять, статт_я,
гл_юкоза, інтелектуал_ний, гірл_янда, шл_ях, л_якати, пл_яма

11. Запишіть правильно прислівники.

На_жаль, с_під_лоба, на_одинці, у _цілому, най_краще, на_зло, віч_на_віч,
по_нашому, за_молоду, по_близу, на_в__простець, мимо_волі, що_сили, рік_у_рік,
за_пані_брата, всього_на_всього, по_українськи, на_відмінно, з_ненацька, на_славу,
не_по_далік, за_одно, сам_на _сам, без_пуття, до_нині, без_вісти, у_день,
у_до_світа, чим_дуж

12. Від наведених іменників та прикметників утворіть прислівники.

Далекий		Верх	
Хороший		Теплий	
Довгий		Мить	
Ворог		Гарячий	
Дотепний		Самотній	
Біг		Сила	
Ранок		Північ	

13. З наведеними дієсловами утворіть прийменникові і/або безприйменникові словосполучення.

Зразок: чекати дитину, на повернення батька

Агітувати		Піклуватися	
Уписувати		Попереджати	
Уставляти		Признаватися	
Готувати		Рятувати	
Дивитися		Садити	
Довіряти		Соромитися	
Запитувати		Спитати	
Запобігати		Співчувати	
Змушувати		Сповідатися	
Класти		Сховати	
Консультуватися		Фліртувати	
Конфіскувати		Хвалитися	
Мститися		Хвилюватися	
Одягати		Шукати	

14. Доберіть до фразеологізмів лексичні синоніми.

Байдики бити	
Ведмежа послуга	
Вилами по воді писано	
Вискочити як Пилип з конопель	
Дати гарбуза	
Дивитися вовком	
Заварити кашу	
За холодну воду не братися	
Мозолити очі	
Накивати п'ятами	
На лобі написано	
Пекти раків	
Передати куті меду	
П'яте через десяте	
Прийти у свинячий голос	
Свиню пікласти	
Сісти на шию	
Собаку з'їсти	
Хоч до рани прикладай	
Хвостом крутити	

15. Передайте зміст тексту своїми словами. Запишіть українською. Подискутуйте про прочитане.

Współczesna matka Polka

Polka kocha dzieci i nie zrezygnuje z macierzyństwa za nic w świecie. Ale nie zamierza już bezgranicznie poświęcać się rodzinie. Chce być nie tylko dumna ze swojej podniosłej roli, ale i zwyczajnie, po ludzku zadowolona. Z dzieci, z męża i z własnego życia.

Ma jedno lub dwoje dzieci, pierwsze urodziła w wieku 25 – 30 lat. Najczęściej ma średnie wykształcenie, jest zatrudniona w biurze, w usługach, rzadko na kierowniczym stanowisku. Zarabia mniej niż mąż, życie dzieli między pracę, prowadzenie domu i wychowanie potomstwa. Większość wolnego czasu poświęca rodzinie. To ona robi zakupy i gotuje obiady, ona sprząta i biega na wywiadowki.

Jeżeli się rozwodzi, dzieci zostają z nią, za to często zmuszona jest walczyć z eksmężem, który nie chce płacić alimentów. Tyle o statystycznej polskiej mamie mówią badania socjologiczne z ostatnich lat.

– Matka Polka to nasz krajowy wynalazek, symbol, który w innych kulturach nie ma swojego odpowiednika – mówi psycholog Maria Szczucka. – Korzenie tego określenia tkwią w naszej niełatwej, narodowej historii, w której całe pokolenia mężczyzn poświęcały życie, walcząc o wolność.

Tak skutecznie wbito nam do głowy ten model, że nawet gdy walka o wyższe racje się skończyła, pozostała świadomość, że rodzina i wychowanie dzieci są przede wszystkim na naszej głowie. Tyle że tradycyjny podział ról, w którym mężczyzna zarabia na utrzymanie, a kobieta zajmuje się domem i dziećmi, jest już reliktem przeszłości. Polki, owszem dom prowadzą jak za

Za: <http://kobieta.interia.pl/uczucia/news-wspolczesna-matka-polka,nId,407281>, 25.05.2009

[illegible]

17. Перекладіть українською.

Susan Wojcicki: matka pięciorga dzieci i ... Google'a

Na liście Najbardziej Wpływowych Kobiet 2014 magazyn „Forbes” umieścił ją na miejscu 12. „Fortune” wymieniało ją na liście Najbardziej Wpływowych Kobiet w Biznesie przez 4 lata z rzędu. Startuje w raczej męskiej konkurencji. Na 100 największych firm technologicznych w USA jedynie w 6 na fotelu prezesa zasiada kobieta. Jedną z tych pań jest Susan Wojcicki. Matka pięciorga dzieci, „mama Google'a”, prezes Youtube'a.

We wrześniu 1998 Susan Wojcicki wynajęła swój garaż dwóm młodym informatykom: Siergiejowi Brinowi i Larry'emu Page'owi, za 1700 dolarów miesięcznie. To właśnie tam, pod adresem 232 Santa Margarita w Menlo Park, rozpoczyna swoją działalność mała firma. Siergiej i Larry zatrudnili w biurze-garażu kolegę ze studiów i z entuzjazmem zabierają się do pracy. Ich firma nazywa się Google Inc.

Garaż Susan Wojcicki służył jako siedziba Google'a zaledwie pół roku. Firma rozrastała się w błyskawicznym tempie. Susan również znalazła w niej pracę. Została zatrudniona jako pracownik i zajęła się marketingiem. Nie na długo. Wkrótce poszła na urlop macierzyński. Pierwszy z pięciu.

A więc stało się. Świeżo zatrudniona pracownica idzie na macierzyński. Koszmar przedsiębiorcy? Nie w tym przypadku. Wydawało się, że to raczej Susan ryzykuje. Odeszła z firmy Intel będąc w czwartym miesiącu ciąży, by dołączyć do projektu, który działał w jej garażu i nie przynosił żadnych dochodów. Ale jednym z jej pierwszych zadań było znalezienie nowej siedziby dla firmy. Wybrała taką, w której była kuchnia.

Macierzyńskie podejście miało stać się cechą charakterystyczną Susan. Swoje projekty traktowała jak dzieci, a dzieci kojarzy z najważniejszymi wydarzeniami rozwoju firmy (najstarszego z Google, później AdSense, Youtube i DoubleClick). To ona jest pomysłodawczynią przykładowego przedszkola i okazyjnych zmian loga. Ale najważniejsze projekty, którym matkowała to AdSense i AdWords.

Susan nigdy nie była „twarzą” firmy. Przez długi czas pozostawała w cieniu jako jeden z 12 wicedyrektorów. Z tym, że to jej dział przynosił 96 proc. dochodów firmy. Zakup Youtube'a też był jej pomysłem. Od 2014 roku Susan Wojcicki jest jego prezesem. [...]

Susan wspiera też inne kobiety i zachęca je do posiadania dzieci: „To duża zmiana w życiu, ale ten najbardziej zwariowany okres jest stosunkowo krótki, można przez to przejść”. A kiedy najtrudniejszy okres przeminie, dzieci mogą pomóc. Kiedy została prezesem Youtube przekonała się, że wiedza i opinia dzieci są niezastąpione. Bo czy któryś prezes spędza na Youtube tyle czasu co dzieciaki?

Za: I. Grelowska, <http://www.styl.pl/mama/ciaza/news-susan-wojcicki-matka-pieciorga-dzieci-i-google-a,nld,1669436>, 11.01.2018

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

19. Перекладіть українською.

1. Poszedł na urlop tacierzyński i teraz ma pod dostatkiem czasu na zabawy z maluchami i może obserwować ich rozwój.

.....
.....

2. Przez ten czas nauczył się, jak karmić dziecko, co robić, gdy grymasi i jak przekonać je do czegoś bez zastosowania strachu i przemocy.

.....
.....

3. Niewielu mężczyzn ma dość odwagi, by zrezygnować z pracy i zostać w domu głównie z powodu stereotypów i przestarzały podział ról społecznych.

.....
.....

4. Dzięki temu wyraźnie zmniejsza się poziom przestępczości.

.....
.....

5. Potrzebne są programy rekompensujące wiele lat przeznaczonych na opiekę nad dziećmi, kiedy kobieta nie mogła zarabiać i opłacać składek emerytalnych.

.....
.....

6. Bardzo ważnym elementem jest zapewnienie dodatkowego wykształcenia i możliwości rozwoju własnej firmy.

.....
.....

7. Wiele osób zapomina, jak ważne relacje międzypokoleniowe.

.....
.....

8. Rodzice często pochłonięci są robieniem kariery i zostawiają dzieci pod opieką dziadków.

.....

20. Прочитайте текст. Вставте пропущені слова.

Сімейна форма навчання — це індивідуальна форма, за батьки / опікуни самостійно для своєї дитини освітній процес у домашніх умовах. Темп навчання вони під потреби, інтереси та можливості своєї дитини. Головне: учень має здобути знання відповідно до державних стандартів і підтвердити це під час оцінювання у школі. Розказуємо, як організувати сімейну форму навчання для дитини та до яких викликів готуватися.

Якщо до повномасштабної війни сімейну форму навчання обирали батьки, керуючись виключно своїм бажанням навчати дитину самостійно, то сьогодні для частини школярів, зокрема тих, хто наразі за кордоном, це стало необхідністю. Адже не у всіх школах змогли відкрити дистанційні класи. Тому батькам знати про всі нюанси сімейної освіти, щоб зрозуміти, як її організувати та як відбуватиметься оцінювання знань.

Сімейна форма навчання: організаційні моменти

Здобувати освіту за сімейною формою можуть діти до 18 років. Батькам чи опікунам достатньо подати до школи. Ніяких підстав, медичних показань і довідок для цього не потрібно.

Якщо з певних причин ви обрали для своєї дитини сімейну форму навчання, врахуйте, що відтоді відповідальність за її навчання на вас. Ви можете як самостійно вчити дитину, так і залучати, віддавати її до гуртків, записувати на курси. При цьому ваша дитина має бути учнем певної школи, яка відстежуватиме результати навчання. Тож для початку вам потрібно врегулювати «технічні моменти»: оформити документи у школі, з програмами, спланувати процеси. Дотримуйтеся такого алгоритму.

1. Оформіть документи

Щоб перевести дитину на сімейну (домашню) форму навчання, вам потрібно початку навчального року або не пізніше, ніж за 3 місяці до дати річного оцінювання/державної підсумкової атестації подати відповідну заяву до у освіти, за яким закріплено ваше місце проживання.

Якщо ваша дитина тільки вступає до 1 класу, то до заяви про на сімейну форму навчання додайте ксерокопію свідоцтва про народження та медичну форми 086-1/о.

Коли вашу дитину зарахують або переведуть на сімейну (домашню) форму навчання, школа проінформує про це службу у справах дітей. Така норма прописана у 3 розділі, пункті 5 Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти. У такий спосіб держава, щоб не права дітей через невиконання батьками їхніх обов'язків.

2. Ознайомтеся з вимогами школи

Кожна дитина, яка освіти за сімейною формою, закріплена у школі за певним класом. Педагоги складають для неї графік і формат перевірки знань. Тобто на початку навчання у школі вам розкажуть, як будуть знання вашої дитини. Візьміть до уваги наступне.

- Учні 1–4 класів, які навчаються за сімейною формою, перевірні роботи не менше 3 разів на рік. Це відбувається онлайн або офлайн, але за участі одного з батьків.
- Учні 5–11 класи оцінюють не рідше 4 разів на рік.
- Учні випускних класів (4, 9, 11) проходять державну атестацію.

За результатами підсумкового оцінювання школярі отримують семестрові/річні оцінки. Усі оцінки вчителі виставляють в окремому журналі або класному журналі в спеціальному розділі.

Знання вашої дитини у школі оцінюватимуть за контрольних/перевірних робіт. Форму контролю (тести, проєкти, творчі завдання тощо) затверджують педагоги залежно від класу та предмету. Тому в адміністрації школи, коли та які саме завдання має виконати ваша дитина, щоб здати все вчасно.

Якщо в результаті перевірки знань ваша дитина отримує оцінки вище середнього, вона зможе навчатися вдома. Якщо хоча б з одного предмета буде оцінка нижче середнього/початкового рівня або дитина не підсумкову контрольну роботу без поважної причини, вона зможе перездати її місяця. Але якщо під час другої спроби оцінки знань дитина знову отримує незадовільну оцінку, школа може рекомендувати вам перевести дитину на очне навчання.

Отже, контроль за виконанням освітніх програм залишається на адміністрації школи.

3. Складіть план навчання

Ви маєте право в школі роз'яснити, які предмети, за якими програмами та підручниками потрібно вивчати. Якщо ви плануєте самостійно

розробляти траєкторію навчання своєї дитини, це робити необов'язково. Але тоді маєте скласти навчальний план відповідно до державного стандарту.

Якщо ж ви потребуєте допомоги, то у школі вам нададуть:

- індивідуальний навчальний план або програму розвитку — приклади індивідуальних планів;
- навчальну, яка є в бібліотеці: підручники, посібники;
- консультації для учня з окремих тем (їхній графік узгоджується індивідуально).

Учень, який навчається за сімейною формою, має повний до інфраструктури школи. Тому за потреби чи бажання ваша дитина може відвідувати творчі заходи, шкільні, якщо такі працюють у школі, брати участь у конкурсах, олімпіадах тощо.

4. Створіть належні умови навчання

Оскільки тепер повна відповідальність за навчання дитини лежить на вас, вам потрібно:

1. Облаштувати місце дитини.
2. Скласти план на тиждень/місяць на основі семестрового/річного плану.
3. Продумати формат/заохочення.
4. Дотримуватися певного режиму — сформувати розклад.
5. Придбати друковані зошити або додаткову літературу — за необхідності.
6. Підібрати освітній контент відповідно до тем.

Разом із дитиною можете створити на диску чи учнівське портфоліо, де будете фіксувати поточні, зберігати виконані завдання.

21. Прочитайте продовження тексту. Підберіть синоніми до виділених слів.

Як це працює на практиці

Досвідом організації навчання за сімейною формою з нами поділилася Олена, мати трьох дітей з Львівщини. Вона зазначає, що **найважче** (.....) далось втримати здорові **відносини** (.....) зі школою. «Учителі не (в захваті.....) Кажуть, що багато бюрократії, а в них часу **бракує** (.....) Ми відвідали відділ освіти й все **вгамувалося** (.....). Наприкінці навчального року нас переконували повернутися до школи», — каже Олена.

Вона **наголошує** (.....) на зручності сімейної форми: приблизно відводили на навчання 3 години на день. Могли вчити по 2–3 предмети на день, але тоді щодня проходили по 2–3 теми. Олена радить одразу закріплювати знання, підбираючи контрольні до тем і розв'язувати практичні завдання.

У бібліотеці отримали всі підручники, від учителів — річні навчальні плани з усіх предметів, де були розписані теми до вивчення за місяцями та вказані дати контрольних. Також учителі проводили для дітей **консультації** (.....), надсилали посилення на

навчальний контент. Координувала ці процеси завуч. Оцінювання діти Олени проходили у школі: домовлялися з вчителями та раз на 2–3 тижні їздили до школи, щоб писати контрольні роботи (тематичні, семестрові, річні). За **потреби** (.....) могли переносити дати контрольних. «Якщо діти посидючі й вміють **концентруватися** (.....), усе вдасться», — зазначає Олена.

Якщо ж ваша дитина важко фокусується на завданнях і у вас не виходить замотивувати її, радимо знайти репетиторів. Вони допоможуть вам організувати домашнє навчання.

Що думають вчителі про сімейну форму навчання

Ми також поспілкувалися з педагогами, які працюють у державній та приватній школах та мають досвід роботи з учнями, які вчаться за сімейною формою.

Світлана Іванівна, учителька Богданівського ліцею Богданівської сільської ради Павлоградського району Дніпропетровської області, **зазначає** (.....), що сьогодні сімейну форму обирають родини, які за кордоном. „При складанні перевірних/контрольних робіт ми враховуємо те, що ці діти відвідують школу в країні перебування. Відповідно й навчальний контент підбираємо так, щоб не перевантажити дитину, але при цьому дати головне. Наприклад, з фізики діти на сімейні формі навчання виконують лише лабораторні роботи”, — зазначає Світлана Іванівна.

На допомогу батькам у ліцеї для кожної дитини надають індивідуальний навчальний план. Це значно **полегшує** (.....) батькам процес складання розкладу й дає орієнтири, чого та коли навчати.

Світлана Іванівна радить батькам, які обрали для дитини сімейну форму, **першочергово** (.....) навчати дітей самостійності, відповідальності та самоконтролю. Якщо ваша дитина поки не самоорганізована, вам потрібно взяти навчання під повний особистий контроль.

Альона Момотова, керівниця екстернату у приватній школі Alterra school, також наголошує, що якщо батьки обирають для дитини сімейну форму навчання, то відповідальність за навчальний процес лягає на їхні плечі. Адже за такої форми навчання школі важко відстежувати, як дитина опановує предмети та навчальні матеріали, а також чи самостійно складає атестацію, якщо її проводять дистанційно.

Втім, сімейна форма має і переваги. „Це чудова можливість для тих, хто перебуває за кордоном і паралельно здобуває два напрямки навчання, не втрачаючи можливість отримати українське свідоцтво”, — зазначає пані Альона. А щоб полегшити виклики та досягти успіхів у домашньому навчанні, в Alterra school радять „з самого початку створити **покроковий** (.....) план проходження тем предметів. У нашому випадку, ми створили курс, який і має назву Покроковий, в допомогу дітям та їх батькам, для яких самостійний розподіл навчальної програми все ж є важким”.

Звісно, будь-яка дистанційна форма освіти **скорочує** (.....) пряме спілкування з вчителями-тьюторами та іншими дітьми. Це впливає на процес соціалізації дитини, від якого залежить повноцінний розвиток особистості. Тому батьки мають також потурбуватися, щоб створити для дитини умови для всебічного пізнання світу. Але школа приходить на поміч, „надаючи різні формати матеріалів та курсів і не залишаючи дитину осторонь в умовах війни, карантину, будь-яких інших обставин”. Пані Альона наголошує, що якщо ви приймаєте рішення навчати дитину самостійно, проясніть усі питання з представниками школи, наприклад, з „відділом турботи” чи адміністрацію. Вам допоможуть розв’язати будь-яке питання.

3a: <https://www.education.ua/news/2023/09/06/simeina-forma-navchannia-u-shkoli-osoblyvosti-orhanizatsii/>
(08.09.2024)

22. Як Ви ставитеся до домашньої форми освіти? Подискутуйте про її переваги та недоліки. Думки запишіть.

[illegible]

НОТАТКИ

[illegible]

ТЕМА 10

СУПЕРНИКИ ТА ЧЕМПІОНИ

1. Прочитайте цитати української тенісистки Еліни Світоліної, вибрані з її інтерв'ю. Допишіть запитання до відповідей.

Еліна Світоліна: „Нам треба об'єднуватися, допомагати, робити щодня щось, що буде нас наближати до перемоги в цій війні”

Про показ півфіналу Вімблдону в Україні

.....

„Ми хотіли це організувати. Я хочу, щоб люди не тільки жили війною, щоб трошки могли відволікатися іноді. Щоб стежили за подіями у спорті, культурі, мистецтві. І це буде їм допомагати жити далі”.

Про виступ на Олімпіаді в Парижі

.....

„Так, я хочу грати, я буду грати, я дуже на це сподіваюся. У мене вже є рейтинг, завдяки якому я можу кваліфікуватися і сподіваюся, що нога мені дозволить це зробити. Це буде на кортах Ролан Гаррос, а я дуже люблю там грати. Сподіваюся, що зможу добре відіграти, взяти медаль. На минулій Олімпіаді в мене була „бронза”, тож подивимося, як буде”.

Про заборону Міністерства спорту виступати на турнірах, де допущено російських і білоруських атлетів

.....

„Спочатку в мене був шок, як це можливо заборонити нашим спортсменам виступати. Тому що в нас є багато спортсменів високого рівня, це обличчя України, які зараз виконують дуже потужну роботу, вони представляють Україну. Я щотижня граю турніри, щотижня я представляю Україну. І це дуже потужно. Тому це була незрозуміла заява для мене. Я завжди була проти неї і було дуже сумно, що були спортсмени, які опинилися в цій ситуації і не змогли представити Україну [на змаганнях]. Ми хотіли продовжувати грати, представляти Україну у світі. Виходити і грати проти росіян і білорусок - це стресовий момент. Але це треба робити. Тому що ти знаєш, що десь там українські військові зараз захищають нашу країну, борються за нашу перемогу. Тому ти теж зараз тут маєш виходити і перемагати, показувати світові, що це єдиний шлях”.

Про допомогу українцям від тенісних структур

.....

„Якщо хтось каже, що ми отримаємо якісь бонуси, що ми десь у пріоритеті [у світових організацій], то ми цього не відчуваємо. Нічого з цього, що вони кажуть... Вони завжди кажуть під час якихось онлайн-дзвінків, заходів, десь іще, що українці завжди в пріоритеті, що вони щось мають, не знаю що, що вони щось роблять для нас... Але ми спілкувалися між собою під час спільного дзвінка. Ніхто нічого такого не відчуває. Я знаю, що чотирьом дівчатам допомогли фінансово, їм надали якусь невелику суму грошей, і все. Нічого іншого не було. Окремо самі турніри трохи можуть допомогти: оплатити рахунок за готель, наприклад, або надати можливість потренуватися безкоштовно в якійсь академії. Але саме ці організації можна сказати, що не роблять нічого”.

Про свій турнір для юніорів, який організувала разом із Сергієм Стаховським

.....

„Я побачила дуже багато дівчат і хлопців, які горять, які хочуть тренуватися, які мріють грати на найбільших аренах. Я думаю, що це моя місія. Я хочу, щоб люди в Україні грали в теніс, щоб дивилися. Я буду робити все від мене залежне, щоб так і було. Чи є в мене думки інвестувати в когось індивідуально? Я про це не думаю, тому що в мене є фонд, який допомагає гравцям. І фонд - це не комерційна історія. Подивимося, як буде далі, але зараз про це не йдеться”.

Про мотивацію залишатися в тенісі

.....

„Мене мотивують мої мрії. Зараз це також Україна. Я бачу, як це допомагає, як я можу збирати гроші, допомагати українському тенісу”.

Про війну в Україні та перемогу

.....

„Ще на початку війни, коли ми спілкувалися з Всеволодом Кожемяко (засновник і командир підрозділу „Хартія”), він одразу мені сказав, що це буде дуже довга війна, що це буде марафон. Тому я завжди була налаштована на це. Ми всі робимо, що можемо і „граємо в довгу”, і коли спрямовуємо наші ресурси, то теж із розрахунку на це. Я думаю, що нам треба об’єднуватися, допомагати, робити щодня щось, що буде нас наближати до перемоги в цій війні”.

Про суму всіх донатів на армію

.....

„Це понад мільйон доларів. Зараз, думаю, десь уже мільйон двісті тисяч”.

3a: <https://btu.org.ua/ua/golovne/47144-elina-svitolina-nam-treba-obyednuvatisya-dopomagati-robiti-shodnya-shos-sho-bude-nas-nablizhati-do-peremogi-v-cij-vijni.html>, 04.12.2023

2. Поясніть вислови. Складіть із ними речення.

Жити війною
Взяти медаль
Стресовий момент
Показати світові
Єдиний шлях
Отримати бонуси
Бути у пріоритеті.
Мотивують мрії
Війна – це марафон
Граємо „в довгу”
Наближати перемогу

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Виділені конструкції перекладіть українською.

Twardy zawodnik i wrażliwa kobieta. W latach 2000-2005 stoczyła osiemnaście pojedynków w **boksie zawodowym** (.....), wygrywając aż siedemnaście z nich – jedenaście przed czasem. Zdobyła dwa **pasy mistrzowskie** (.....) i **przydomek** (.....) Lady Tyson.

Opowiedz o tym, jak to się zaczęło. Zawsze mówisz tak enigmatycznie: zapisałam się, po niespełna roku już ogromny sukces... To były lata 90., nie mów, że nie słyszałaś, że to nie jest sport dla dziewczyn, co ludzie powiedzą, a szkoła?

– Moja starsza o rok kuzynka chodziła wtedy do liceum ekonomicznego. I u niej w szkole powstała **sekcja samoobrony** (.....), 80 proc. kobiet. Poszłam z nią na taki trening, miałam 15 lat.

Tobie się podobała wtedy ta samoobrona?

– No pewnie. Ja w ogóle uwielbiałam sport, a tu był tak, że uderzyłam prawym – wyszło, lewym – też wyszło. Miałam bardzo **dobrą kondycję i koordynację** (.....). I to, co w boksie bardzo ważne – szybkość, taki dynamit. Tutaj **bardzo mi się to przydało** (.....). Miałam talent. Kiedy padło pytanie, kto chce trenować kick-boxing – a wtedy nikt nie wiedział, co to jest – to ja się zgłosiłam. Na pierwsze zawody pojechałam w kimonie, rozbiłam chyba czterem **zawodniczkom** (.....) nosy i wygrałam swój pierwszy turniej. W boksie i kick-boxingu mocniejszą rękę trzymasz z przodu, żeby zadać mocny cios.

– Załatwiałam wtedy wszystkich, nie spalałam się psychicznie, dlatego tak szybko zaczęłam **odnosić sukcesy** (.....). Pojechałam na **mistrzostwa Polski** (.....) i wygrałam tam z **seniorkami** (.....). Potem chciałam się dobić do mistrzostw Europy więc przyjechałam trenować do Warszawy. Tu było trzydziestu facetów i Rylik 16-latek. Cała **kadra** (.....).

Nie było innych zawodniczek?

– Nie było.

Sugerowano ci, że to nie jest sport dla dziewczyn?

– Nie sugerowano, wszystko wprost, były artykuły w gazetach – można poszukać w archiwach – żebym do garów wracała. Trener Andrzej Palacz od razu powiedział, że ma złe doświadczenia z prowadzeniem kobiet, **był na nie** (.....). **Nazywano cię „Tysonem w spódnicy”** Tyson – wiadomo, a spódnicę wymyśliłaś sama...

– Kiedy zaczynałam nie było **kadry żeńskiej** (.....), byłyśmy z Iwoną Guzowską **prekursorkami** (.....), nie było więc strojów dla kobiet, dziewczyny wychodziły w tym, co było. W kick-boxingu byłam pierwszą kobietą, w full kontakcie też. Jak zobaczyłam te **ciuchy** (.....)... Powiedziałam, że nie wyjdę w spodniach za kolano jak od piżamy. I sama wymyśliłam strój, trener zobaczył go dopiero na walce. Miałam spódniczkę, chciałam do tego krótkie buty, dali mi długie czarne z paskami, więc obciąłam je nożyczkami, **wywinełam skarpetkę** (.....) i tak poszłam walczyć. Wymyśliłam **spódniczkę kopertową** (.....), żeby **nie krępowała ruchów** (.....).

Jesteś piękną kobietą, nie bałaś się, że któryś cios może cię oszpecić, np. złamać nos?

– Oczywiście może się coś takiego zdarzyć, ale o tym się nie myśli. Nigdy mi się to nie zdarzyło, bo byłam dobra. To ja łamałam nosy. Bardzo ważna jest obrona. Ja nigdy nie chodziłam na wymianę, zawsze celowałam.

Panuje stereotyp, że mężczyźni boją się silnych kobiet. Potwierdzasz?

– No jasne! Wszystkie te akcje typu: „Może jednak zostaniemy przyjaciółmi”... Żeby być z silną kobietą, facet przede wszystkim musi być bez kompleksów, żeby się nie denerwował, jak mu koledzy mówią, że **chodzi z ochroną** (.....). Faceci się w ogóle **boją silnych kobiet** (.....), nie tylko **bokserek** (.....), wielu rezygnowało, jak tylko skojarzyli: „A, Rylik, ta bokserka, to dzięki”. Ale mi to nie doskwierało, mam mocny charakter, chociaż ta twardość to pozory... Trzeba mnie poznać.

Masz rytuały, które pomagały ci w codziennym funkcjonowaniu, dzięki którym udało ci się dojść tu, gdzie jesteś?

– Konsekwencja. Ludzie mówią, że jestem uparta. Jak czegoś szukam, mam coś zrobić, to to zrobić, ale absolutnie nie po trupach, jestem fair play, np. zawsze znajdę buty w internecie, choćby były na końcu świata.

Za: A. Piątkowska,

http://www.styl.pl/magazyn/news-agnieszka-rylik-tyson-w-spodnicy,nId,2404409#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome, 11.01.2018

4. Подискутуйте на тему: чи є окремі види спорту для жінок і чоловіків? Думки запишіть.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. До поданих назв видів спорту доберіть із довідки семантично близькі (або споріднені) слова та словосполучення. З деякими з них (на вибір) складіть речення.

1. Легка атлетика
2. Футбол
3. Плавання
4. Інші водні види спорту
5. Лижний спорт
6. Фігурне катання / ковзанярський спорт
7. Велосипедний спорт
8. Теніс
9. Фехтування

Слова для довідки: лижна акробатика, удар ліворуч, каное, ралі, педаль, перекладаина, півзахисник, шапочка, сноуборд, підтримка, шолом, ковзанка, шпага, ядро, волан, подача, центральна зона, плавки, гальмо, стрибок з двома обертами, шлюпка, планер, вершник, лучник, рапіра, штанга, сет, бокова лінія, ковзаняр, лижі, щогла, акваланг, кутовий удар, металник.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Перекладіть українською:

raki	
lina	
czekan	
skok ze spadochronem	
szybować	
ciężciwa	
strzelnica	
oszczep	
medalista	
zawodnik rezerwowy	
zawody eliminacyjne	
połowa	
runda	
rozgrzewka	
tor (biegu)	
meta	
kort tenisowy	
siodełko	
szprycha	
ochraniacze	
bramka	
jazda figurowa	
obrót	
aerobik	
ostatnia prosta	
szatnia	
równoważnia	
dowolny program	
wdech	
wydech	
obrót	
wymach	
przysiad	

sztafeta	
zeskok	
jazda na nartach	
jacht	
kajak	
rufa	
dziób	
żagiel	
pole karne	
strzelić gola	
set	
tablica z koszem	
ustanowić rekord	
punktacja	
pomocnik	
napastnik	
losowanie	
meta	
kort tenisowy	
siodełko	
szprycha	
ochraniacze	
bramka	
jazda figurowa	
obrót	
aerobik	
ostatnia prosta	
szatnia	

7. Перекладіть польською.

Цей спортсмен тренувався під керівництвом Дмитра Коровайника, виграв у суперника та отримав кубок.

Він претендує на звання чемпіона світу зі спортивної гімнастики.

Його звинувачують у неспортивній поведінці.

По третій доріжці біжить молодий запасний гравець.

Він фінішує другим. У школі я страшенно не любила стрибків через козла, ходити по колоді та піднімати гирі, зате вміла робити мостик, вис, присідання, стійку.

Діти люблять перевертатися, лазити по канату та шведській стінці.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Прочитайте інформацію про незвичні види спорту. Уставте пропущені розділові знаки.

Підводний хокей

Незважаючи на те що всім відомі такі види хокею як хокей з шайбою та хокей на траві є ще й екзотичний різновид цієї спортивної гри підводний хокей. Про нього знають менше хоч він досить давній ще в 1950 році у Великобританії місцеві дайвери в такий спосіб вирішили підтримувати свою форму. Нині популярність цього виду хокею стрімко зростає адже на спортивне спорядження не потрібно витратити стільки грошей як для традиційного хокею. Тим паче в підводний хокей можуть грати люди різних статей та з різним рівнем фізичної підготовки підводний світ значно згладжує різницю між людьми.

У грі беруть участь дві команди по 6 осіб. Вони ганяють шайбу по дну басейну глибиною 2 метри та розміром 25х15 метрів. Гравець одягає ласты маску рукавички чіпляє трубку Аналогом клюшки слугує пластикова паличка завдовжки 30,5 см. Навіть купальний костюм для підводного хокею не обов'язковий хоча його бажано мати. Ворота в підводному хокеї цілих 3 метри завширшки а шайба важить аж 1,36 кг. Гра складається з 2 таймів по 15 хвилин кожен.

Гонки на газонокосарках

Не всі хто використовує газонокосарку для надання газону гарного вигляду знають про те що вона може слугувати засобом пересування. Ідея проведення незвичайних змагань виникла ще в середині 70-х років. Тоді перегонна машина була занадто дорога (утім і зараз мало що змінилося в цьому плані) от любителі швидкісних змагань і вирішили використати те що під боком газонокосарку. Змагання ставлять за мету тільки отримання позитивних емоцій і гарне проведення часу ніяких призів не передбачено. Увесь прибуток від заходів витрачають на благодійність.

Для участі в змаганнях жодних спеціальних навичок не потрібно. Єдина вимога щоб спортсмени пройшли інструктаж а їхні агрегати перевірені на технічну відповідність правилам. Залежно від обладнання газонокосарок учасників розподіляють на 4 групи. Задля безпеки перед заїздом із газонокосарок знімають леза. Хоч збоку такі перегони здаються веселими та легкими насправді це заняття досить важке й виснажливе. Передбачено навіть 12-годинні заїзди.

Перегони на газонокосарках дуже популярні в США але незабаром поширення цього виду спорту серед любителів швидкості варто очікувати в усьому світі.

Шахбокс

У цьому виді спорту його творці змогли з'єднати два здавалося б непеєднувані різновиди. У шахбоксі важливі розум та фізична сила спортсмена тобто він має бути врівноваженим і фізично обдарованим. Перші офіційні бої з шахбоксу відбулися зовсім недавно в 2003 році. Однак за недовгий час свого „життя” цей незвичайний вид спорту вже завоював велику кількість прихильників спортсменів які бажають долучитися до розумного боксу.

У шахбоксі всього 11 раундів. Шість із них відводять шахам а п'ять боксу. В останньому раунді грають саме в шахи. Кожна партія триває 4 хвилини. На обдумування ходів у швидкій шаховій половині матчу кожному суперникові виділяють 12 хвилин. Якщо гравець не вкладається у відведений час партію негайно припиняють. У боксі ж кожен раунд триває по 2 хвилини. Між раундами передбачено хвилинну паузу для того щоб спортсмени могли одягнути або зняти рукавички.

Засновано навіть Всесвітню організацію шахбоксу яка має гасло: „Битви відбуваються на рингу а війни ведуть на дошці!”

Футдаблбол

І в цьому терміні немає помилки. Мало хто чув про такий вид спорту адже йому лише кілька років. Винахід українців відрізняється тим що тут на полі грають одночасно двома м'ячами. Перший матч відбувся 26 жовтня 2007 року між командами банку та будівельного інституту. Перед початком поєдинку організаторам довелося провести 10-хвилинний інструктаж щоб пояснити правила гри. Проте ні гравці ні навіть судді нічого не зрозуміли. У підсумку якось установили перемогу банкірів із рахунком 15:8. Їх оголосили переможцями і відразу ж чемпіонами світу.

Правила цієї гри такі ж як і у великому футболі ворота і поле такого ж розміру. М'ячів два рожевий і блакитний. Гравців у кожній команді по 11 осіб проте дозволено проводити необмежену кількість замінів. За ходом гри стежить відразу четверо арбітрів по двоє на кожен м'яч. Прапори асистентів також пофарбовані в колір м'ячів. Свистки арбітрів звучать по-різному щоб футболісти та глядачі могли зрозуміти де саме зупинено гру.

За: <https://gena25.wordpress.com/>, 11.01.2018

9. Уставте в тексти відповідні за змістом слова.

ВР затвердила бойовий гопак та рукопашний бій „Спас” як національні види спорту

У Парламенті внесли зміни до закону „Про фізичну культуру і спорт”, які полягають у визнанні бойового гопака та рукопашного бою „Спас” національними спорту. ухвалення відповідного закону № 5324 проголосували 227 народних депутатів, Укрінформ.

Метою закону, ідеться в пояснювальній записці документа, є визначення на законодавчому рівні поняття національних спорту та особливостей діяльності спортивних федерацій, що сприяють видів спорту, відродженню культурних та патріотичному вихованню, популяризації серед українців здорового життя та фізичної культури, розвитку видів спорту.

Ухвалений передбачає підтримку національних видів спорту: бойового гопака, хортингу, українського рукопашного бою „Спас”, української боротьби на поясах.

Ці зніціювало Міністерство молоді та України відповідно до пропозиції низки всеукраїнських громадських об'єднань з національних видів спорту сприяння національному відродженню через розвиток українських національних видів спорту.

Голова Парламенту назвав ухвалення цього закону питанням національної честі, патріотизму. Закон набирає чинності три місяці з дня опублікування, крім пункту 2 цього розділу, набуває чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

За: газета „День”,
<https://day.kyiv.ua/uk/news/250517-vr-zatverdyla-boyovyy-gopak-ta-rukopashnyy-biy-spas-yak-nacionalni-vydy-sportu>, 25.05.2017

ТЕМА 11

РОЛЬ ЧЕТВЕРТОЇ ВЛАДИ

1. Прочитайте текст, викресліть у ньому зайві слова.

Вахтанг Кіпіані – помітний гравець у медійному просторі України. Понад два десятки років він утілює як на телебаченні, так і в журналах, газетах, Інтернеті неординарні та соціально важливі значущі проекти.

Відомий український і журналіст, головний редактор та натхненник онлайнового науково-популярного видання „Історична правда”, від донедавна ведучий програми „Підсумки з Вахтангом Кіпіані” на телеканалі „ТБі”. Про „ТБі”, звільнення, політику каналів та байдужість від людей – у розмові з ним.

– Ваша співпраця з телеканалом „ТБі” з початком цього минулого року завершилася...

– Пропрацював на „ТБі” близько до двох років. У два етапи з перервою. Мені там вже було комфортно. „ТБі” – хороший колектив, творча атмосфера. Ми були вільні у виборі з героїв, форматів, інтонацій. Мав змогу працювати не лише як журналіст-інформаційник, а й міг впливати на людей, котрі з довірою ставляться до каналу та до мене. Особливо це відчув, коли була мені загроза закриття каналу, і ми звернулися за допомогою. У Львові біля Ратуші я очолив мітинг на захист „ТБі”.

Працюючи на цьому каналі, відчував постійний зв'язок людей та з людьми, бачив, що роблю свою роботу не намарно. Але канал цілеспрямовано „витискали” з кабельних і мереж, забирали їм ліцензії, унаслідок чого його аудиторія постійно звужувалася. А як тільки звужується аудиторія, то звужуються й рекламні надходження, і канал змушений затягувати в пасок. Плануючи бюджет на наступний цей рік, менеджери зрозуміли, що треба відмовитися їм від кількох програм, зокрема й „Підсумків”, які я вів. Це було неочікувано, але тому зрозуміло. Неприємно втрачати цікаву, добре оплачувану і вдячну мені роботу, але така реальність. Не вбачаю в тому, що сталося політичних чи таких особистих підступів.

Якби канал мав ширшу аудиторію, була б іншою його фінансова політика, і ми щодня мали б більше можливостей для спілкування з таким глядачем.

*За: О. Зьобро, Вахтанг Кіпіані: „Лише два всеукраїнські канали зберігають адекватність...”
[в:] „Високий замок”, <https://wz.lviv.ua/interview/121890>, 23.01.2013*

2. Прочитайте продовження інтерв'ю. Виділені конструкції перекладіть польською.

– За Вашими словами, Ви **не вбачаєте будь-яких політичних підступів** (.....) у тому, що змушені піти з телеканалу, але саме політика влади призвела до скрутної ситуації на „ТБі”.

– Обмеження території, на якій дивляться „ТБі”, – це політичний вплив. **Наслідком політичного тиску влади** (.....) на канал, стало **послаблення фінансової основи його існування** (.....). А це – чиста економіка.

Якщо раніше канал дивилися півтора мільйона телеглядачів, то зараз – лише пів мільйона. Рекламодавець розуміє, що його аудиторія скоротилася **втричі** (.....). Постає логічне запитання: „Навіщо платити маленькому каналу з невеликою аудиторією, коли можна заплатити каналу, який має широкую аудиторію, і це буде ефективніше?”

– Наскільки зміниться „обличчя“ телеканала „ТБі“, адже з початком нового року з його ефіру зникне не лише Ваша програма, а й „Музика для дорослих“, „Шалений тиждень“. Микола Княжицький свою програму закрив ще раніше...

– Канал буде трохи іншим. Не скажу, що гіршим. **Підстав говорити таке – немає** (.....). Менеджери, які повідомляють нам про закриття програм, не почувають себе щасливими від цього. Говорять із нами, як і раніше, по-людськи, пояснюють ситуацію. Кажуть, якщо ми відшукаємо спонсорів, партнерів, котрі підтримають наші чи інші проекти, то нас знову чекають на каналі. Та чи знайдемо ми їх? Марія Бурмака написала у „Фейсбуці“, що шукатиме. **Я раджуся з людьми** (.....), можливо, якісь варіанти будуть, а можливо, і ні. Тоді як вільний агент вийду на ринок і шукатиму там роботу.

– З досвідом роботи в такій атмосфері, у такому колективі, як на „ТБі“, чи зможете Ви працювати на іншому каналі, політика якого істотно відрізнятиметься?

– Я маю досвід роботи майже на всіх великих каналах: на „1+1“, „Інтері“, „Новому каналі“, „К 1“, пропрацював два сезони на „ТБі“... **Було по-різному, але майже скрізь – добре** (.....). Однак змінюються часи, менеджери, ставлення до журналістів. У теперішній ситуації, на мою думку, лише два всеукраїнські канали зберігають адекватність у спілкуванні з суспільством. Це – „ТБі“ і „5 канал“. **Які б недоліки вони не мали** (.....), проте саме ці канали більшою мірою, ніж інші, дають змогу телеглядачам зрозуміти, що відбувається в Україні та світі. Переглядаючи новини на „1+1“, „СТБ“ чи „Інтері“ і порівнюючи їх з новинами Інтернету та тією інформацією, яку дістаю сам, розумію, що, тільки з телевізійних новин цих каналів я б не дізнався і не зрозумів би нічого з того, що відбувається в країні. Це – біда цих каналів. **Стати поруч із тими, хто бідує, я не можу** (.....). Але я – журналіст, тому хочу і буду шукати роботу. Можливо, вона не буде пов'язана з новим інформаційним чи політичним мовленням. Я, по суті, – універсальний журналіст.

– Якщо говорити про ці великі всеукраїнські телеканали, які відірвані від того, що насправді відбувається в Україні, і про те, **якими політичними реаліями доводиться нехтувати на угоду „розважайлівці“** (.....), то, на Вашу думку, як довго такий курс може тривати і куди він ці канали заведе? Чи матиме цей відсторонений від реалій українського життя напрям перспективу розвитку?

– Це вічна дискусія: курка чи яйце. Чи люди хочуть „розважайлівки“ і канали це показують, чи канали це показують, а люди дивляться. Істина – посередині. **Так, канали „вхоплюють“ тренд** (.....).

Дехто, звичайно, цей тренд нав'язує. А люди „підсідають” на легке, захопливе, особистісне телебачення без політики, без „напрягу”: на реаліті-шоу, драматичні сімейні історії, проекти на кшталт „Зважені та щасливі”. Рейтинги засвідчують, що назагал саме такі види телепродукції популярні серед глядачів. За таких умов, наприклад, більшість моїх знайомих або взагалі відмовилася від телевізора, або він виконує лише ритуальну функцію, оскільки значну частину інформації вони отримують з Інтернету.

Для людей середнього віку та для молоді телевізор згодом відіграватиме все меншу і меншу роль. Сьогодні „ТВі” перетворився на Інтернет-телебачення, на канал, який **активно комунікує із соціальними мережами**, (.....), поширює в них інформацію про себе та про те, що транслює. Ті канали, які не розуміють цього і, граючи в життя, відсторонюються від суспільства не показують те, чим воно живе насправді, багато втрачають. **Хоча з економічного, ринкового, погляду, тобто з матеріальним забезпеченням, у них поки що все гаразд** (.....). „ТВі”, натомість, – маленький опозиційний політичний канал. Тому будь-хто може закинути мені: мовляв, навіщо розповідаєш про успіхи, краще подивися в список журналу „Forbes”: там „ТВі” нема, а є власники „1+1”, „Нового каналу”, „Інтера”, „України” ...

– Яку роль відіграє телебачення у Вас удома?

– Раніше, **багато років поспіль** (.....), ми родиною дивилися вечірні новини на „СТБ”. Але згодом вони (як журналіст знаю, що зі зміною редактора, значної частини журналістів, зі звільненням Османа Пашаєва, Наталки Соколенко, Сергія Андрушка) суттєво змінилися. Після цього моя дружина просто перестала вмикати телевізор у певний час. Ми все частіше стали дивитися новини на „ТВі”. Не тому, що я там працював. Просто дружина сказала, що їй потрібне адекватніше джерело інформації, ніж „СТБ”. Дивимосся час від часу і „ТСН”. Але це радше фоновий перегляд, а не спеціальний, як було раніше. Час від часу дивимосся кіно, якісь разові проекти... Діти полюбили дитячі канали. Зараз я рідко дивлюся ТБ, інформації отримую переважно з Інтернету, і мене це задовольняє. Будь-який телевізійний продукт, який вартий уваги, усе одно там з’явиться.

– Як Ви сприймаєте позицію людей стосовно „ТВі”? Свого часу був пік прихильності до каналу, коли глядачі збирали кошти, організовували мітинги на його підтримку, були заангажовані цим питанням. **Утиски „ТВі” тривають** (.....), **канал і далі зникає з пакетів кабельних провайдерів**, (.....), але організованого спротиву чи хоча б публічного обурення практично немає...

– Самозахист в українців не працює. Ми в багатьох сферах себе не захищаємо, не лише в тому, що нам не дають дивитися той канал, який хочемо. Підвищують необґрунтовано тарифи – мовчимо. Недоплачують зарплати, пенсії – суспільство мовчить. „Викидають” канал із мереж – глядачі мовчать. Був час, коли люди на замовлення того ж таки каналу виходили на вулицю, протестували, писали листи, надсилали гроші. Але це була разова акція. **Щодня людина не може робити подвиг.** (.....).

Вона працює, відпочиває, живе. „ТВі” займає лише маленьку частину цього життя. Люди не розуміють, що, втративши змогу чути „ТВі”, багато інформації вони більше ніколи не довідаються з телеекрана, тому що деяких тем, зокрема пов’язаних із корупцією в теперішній владі, інші канали просто не торкаються. Те, що розповідає Наталка Седлецька в програмі „Тендер News”, не може виходити ні на „СТБ”, ні на „Інтері”, ні на ТРК „Україна”, ні на „1+1”. Не маючи змоги дивитися такі програми, мільйони українців просто не розумітимуть, що відбувається в країні. Але це – частина великої проблеми. **В інших сферах життя люди також себе не захищають** (.....).

Боротьба за „ТВі” – це боротьба за право отримувати більше інформації, право міцніше стояти на ногах, розуміти наміри влади, спроможність опозиції, власні інтереси в цій країні. Якщо цього немає – це прикро. Але суспільство має визріти, щоб навчитися боротися за це.

– Як Ви оцінюєте журналістику в Україні загалом? Читала, що найбільшою проблемою в цій сфері, на Вашу думку, є не замовні матеріали чи продажність, а брак впливу ЗМІ на українців.

– Я доволі песимістичний щодо впливу ЗМІ на людей. З погляду споживацького суспільства є класні телепрограми на багатьох каналах, які прекрасно зроблені і які цікаво дивитися. Це – і співочі шоу, і реаліті-шоу. Але телепрограм, що думку спонукають до роздумів, стимулюють зростання політичної активності, – мало. А неактивна в політичному сенсі людина дозволяє собою маніпулювати. Журналістика не виконує завдання, бо громадськість цього не надто прагне. Виникає дилема: суспільство не хоче – і журналісти не роблять, журналісти не роблять – і суспільство не хоче. Це, як в танго, коли обидва партнери можуть вести. А в нас цього не робить жоден. Брак впливу журналістики пояснюю й тим, що **люди відмовилися від читання** (.....).

У Польщі є не один десяток газет, журналів, які мають понад сотисячний наклад. У нас на пальцях однієї руки можна порахувати серйозні видання, що мають такі наклади. Поляки читають, а наше суспільство зупинилося в розвитку.

*За: О. Зьобро, Вахтанг Кініані: „Лише два всеукраїнські канали зберігають адекватність...”
[в:] „Вусокий замок”, <https://wz.lviv.ua/interview/121890>, 23.01.2013*

3. Поясніть, як Ви розумієте наведені вислови. Складіть із ними речення.

Помітний гравець у медійному просторі

Неординарні та соціально важливі проєкти

Натхненник

Творча атмосфера

Цілеспрямовано „витискали” з кабельних мереж

Затягувати пасок

Адекватність у спілкуванні з суспільством

„Розважайлівка”

Стати поруч із тими, хто бідує

„Ухопити” тренд

Люди „підсідають” на легке, захопливе, особистісне телебачення без політики, без „напрягу”

Виконувати ритуальну функцію

Гра в життя.

Займати нішу (у тексті інакше!).

Міцніше стояти на ногах.

Замовні матеріали.

На пальцях однієї руки можна порахувати.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Перекладіть українською і поясніть вислів „zalew informacji”. Як Ви його розумієте? Подискутуйте.

Мурал, автори –
Mariusz Libel i Krzysztof
Sidorek

5. Яку роль у Вашому житті відіграють ЗМІ? Які телепрограми Ви дивитеся? Запишіть їхні назви та короткий зміст.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Як Ви гадаєте, чому мас-медіа називають „четвертою владою”? Свої думки запишіть.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Напишіть, які риси характеру мають бути притаманні людині, що хоче стати журналістом.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Чим, на Вашу думку, журналіст відрізняється від блогера? Подискутуйте. Думки запишіть.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Прочитайте, як на запитання журналіста відповіла Тетяна Іванська. Сформулюйте можливі запитання і запишіть їх.

„Вибір завжди за глядачами...”

Нова ведуча „112 Україна” Тетяна Іванська – про критерії до експертів у студії та свободу як константу цінності

Під кінець квітня в ефірі телеканала „112 Україна” відбувся дебют нової ведучої – Тетяни Іванської. Вона веде програми „LIVE” і „Вечірній прайм”. Тетяна Іванська – лучанка. У 2005 році закінчила факультет журналістики Луцького гуманітарного університету. В Україні працювала на Волинському телебаченні, де була, зокрема, ведучою прямих ефірів. Потім було польське ТБ. Після переїзду до столиці певний час працювала на радіо „Вести”. На каналі „112 Україна” Іванська працює в парі з відомим телеведучим Павлом Кужеевим у студії „LIVE” у будні з 17.00 до 19.00, а в програмі „Вечірній прайм” – із 22.00 до 00.00. „День”, відзначивши перші успіхи ведучої на „112 Україна”, поставив їй кілька запитань щодо особливостей роботи на новому місці.

.....

.....

.....

– Телеканал „112 Україна”, з’явившись на екранах, одразу викликав чимало обговорень. Від першого дня всі стежать за його розвитком, який важко не помітити. Канал „росте”, і, що для мене найважливіше, – не лише ззовні. Тут кожен редактор, журналіст, гример, стиліст – це особистість, яку цінують і підтримують. Я ціную „112 Україна” передусім за свободу.

Із Павлом я працювала й раніше – на іншому інформаційному каналі. Які можуть бути враження, коли виходиш в ефір із професіоналом та людиною, якій довіряєш? Лише – найкращі. З ним легко і комфортно.

.....

.....

.....

– В обсязі роботи, у швидкості, в обладнанні, в аудиторії. Але я можу помилятися, бо працювала на регіональному телебаченні з 2003 до 2005 року, можливо, щось і відтоді й змінилося.

.....

.....

.....

– Якщо порівнювати зі „112 Україна”, то розбіжностей практично немає. Хіба що „TVР-1”, з яким ми мали спільний проєкт, має свій готель для працівників і гостей прямо в приміщенні каналу.

Якщо ж порівнювати з іншими українськими каналами чи ЗМІ, то їхній журналіст ніколи не піде на інтерв’ю до людини не підготовленим. Він може проконсультуватися з аналітиками, щоб більше про неї дізнатися, або елементарно пошукати інформацію в Google. Ставити запитання людині, прочитавши прес-реліз чи анонс події, – це моветон.

.....

.....

.....

– Яюсь після одного з наших ефірів покійний Павло Шеремет сказав: „Не важливо, хто до нас із тобою прийшов, наше завдання – не бути розумнішими за нього, наше завдання – його розкрити. Ми пишемо портрет, а слухачі його оцінюють”. Так от, у своїх ефірах ми не „проштовхуємо” чийсь думку, не вказуємо, де біле, а де чорне, а ми лише відтворюємо погляди того чи того гостя. А оцінюють, як Ви сказали, „глибокість чи не глибокість” людини – глядачі. Вибір завжди за ними.

Щодо вибору гостей, то на канал запрошують експертів різної компетенції, які можуть прокоментувати актуальні на сьогодні питання й допомогти глядачеві самостійно розібратися та зробити висновки.

За: В. Лубчак, газета „День”,

<https://day.kyiv.ua/uk/article/media/vybir-zavzhdy-za-glyadachamy>, 12.05.2017.

10. Уставте пропущені розділові знаки.

У День пам'яті та примирення та в День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні українське телебачення не змогло запропонувати нічого нового своїй аудиторії. Найактивніші глядачі та медіа-експерти обурювалися в соціальних мережах, що центральні канали продовжують показувати російсько-радянські фільми про війну, знімати спеціальні святкові концерти, де веселими піснями і танцями країну вітають з „великою перемогою Радянського Союзу”. Огляди про те, чим запам'яталися ефіри в ці дні, запропонували автори „Дня” – Сергій Грабовський та Наталя Іщенко. Ми ж на продовження теми звернулися до експертів з проханням прокоментувати, як у майбутньому запобігти „ефірним граблям” 8 і 9 травня, тобто якими мали б бути сітки мовлення наших каналів у День пам'яті та примирення та в День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні?

Юрій МАКАРОВ, телеведучий, документаліст:

– Українські телевізійні ефіри не дивився в ці дні свідомо, щоб не „травити душу”. Сказати, яким мало б бути телебачення 8 і 9 травня, не так і важко. Можна увімкнути французьке, британське ТБ чи, зрештою, той же російський канал „Дождь”, що спробував осмислено підійти до чергової річниці. Ці канали успадкували світлий бік сили. Вони, як і ми, розуміють, що це ніяке не свято. Це – День пам'яті. І тільки так. Саме тому ефір має бути виваженим, зосередженим і наповненим скорботою за жертвами.

В Україні маємо окремі непогані зразки того, як треба вшановувати ці дати. Зокрема, на майдані Незалежності. Там були чіткі і правильно розставлені акценти. ТБ також мусить уникати креатив і пропонувати якісно інший підхід до розмови з аудиторією про Другу світову війну. Жодних „ми перемогли”, „Велика Вітчизняна”, „діди воювали”, які нам намагається нав'язати Росія всі ці роки.

Натомість на ТБ ще не навчилися робити дорослі висновки з однієї з найбільших трагедій ХХ століття. По суті, це свято сьогодні виконує функцію легітимізації нинішньої російської влади. І більше ніде у світі, крім Росії й України, немає такої інтонації в ефірах. Насправді запитання про те, яким має бути ефір на початку травня, – непросте. Значно легше відповісти на запитання, яким ефір не має бути. Він не має бути таким, як зараз пропонують російські канали і частина українських. Адже це ніяк не стосується реальній трагедії.

Зрозуміло, що в цьому напрямку український кінематограф мав би відігравати значно більшу роль. Але, на жаль, щодо цього я маю великі сумніви. Проблема не лише в грошах. Усе починається із цікавого сценарію, захопливої драматургії. Ну не пропонують українські сценаристи проєкту на зразок „Урятувати рядового Раяна”. Для мене взірцем правильного підходу до історичних подій є саме цей фільм, тому що в ньому є все: пафос збереження людського життя, поведження людини в нелюдських умовах... В Україні можна назвати не більше 2 – 3 людей, які могли б запропонувати не те що сценарій, а хоча б концепцію проєкту такого рівня. Це еволюційний шлях. Та ж сама Росія довго й багато вкладала в кінематограф. Думаю, що поступово Україна також може піти цим шляхом.

Певною мірою це має бути місія майбутнього суспільного ТБ. Але, зважаючи на реалії, думаю, що це буде дуже важко. І проблема, повторюся, не тільки в бюджеті. Кадри, ідеї... У тих документальних стрічках із художніми вставками, які деякі документалісти зараз намагаються видати за історичні, чимало ляпів: не така форма, не той телефон доби, зрештою – не та зачіска в актора. І глядач все це бачить. Бачить і відчуває загальний фальш.

Україна має перезапустити цей напрям кінематографа про війну з нуля. Тому, на жаль, ні через рік, ні через два – три роки очікувати від українського телебачення якісно іншої ефірної сітки в ці дні не випадає.

За: В. Лубчак, газета „День”,
<https://day.kyiv.ua/uk/article/media/pro-pravylnu-tb-tonalnist>, 12.07.2017

11. Складіть речення з наведеними словами та словосполученнями.

Документальні стрічки
 Ефірна сітка
 Еволюційний шлях
 Український кінематограф
 Захоплива драматургія
 Правильно розставлені акценти
 Медіа-експерт

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. Від поданих іменників утворіть прикметники з різними суфіксами:

підступ		право	
політика		журнал	
влада		грудень	
ситуація		Миколаїв	
територія		тисяча	
вплив		державна	
наслідок		факультет	

основа	Київ
економіка	Польща
людина	маніпуляція
реклама	песиміст
умова	праця
ефір	журналіст
тиждень	редактор
партнер	адекватність
проект	суспільство
ринок	новина
робота	інформація
атмосфера	біда
колектив	мовлення
діаспора	екран
сезон	українець

13. Від наведених іменників утворіть здрібнілу форму:

книжка	заєць
пташка	квітка
дитина	Михайло
мати	Іван
син	Хмара
дочка	вулиця
Олена	калина
Наталя	кінь
сонце	ліс
місяць	очі
стежка	річка

14. Перекладіть текст українською.

Zatarła się granica między wirtuałem a realem

Agnieszka Łopatowska, Styl.pl: Fej, bohater twojej książki "#upał" mówi: „Lubię redagować. To wspaniałe zajęcie: mogę się błąkać po sieci i nikt mi nie mówi, że tracę czas”. Ty pamiętasz jeszcze dziennikarstwo bez internetu. Myślisz, że zyskaliśmy czy straciliśmy na jego rozwoju?

Michał Olszewski: – Pamiętam to dziennikarstwo dosyć dobrze i, podobnie jak ty, pamiętam również moment wyczekiwania i zachwyty, kiedy wchodziły „internety”. Te kolumny w gazetach typu „www – zajrzyj tu”, na których fascynowaliśmy się różnymi ciekawymi stronami. Tym, że jest prognoza pogody w sieci, apdejtowana co pół godziny, albo że możesz podejrzeć na kamerce, jak żyją bociany w Egipcie. Rychło okazało się, że dziennikarstwo internetowe jest trudne, wymagające, że wymaga zmiany przyzwyczajeń i zjada klasyczne dziennikarstwo. Klasyczne, czyli wcześniejsze. Ludzie, którzy ochy i achy wznosili nad internetem nie zdawali sobie sprawy, że internet ich zje.

Porównuję internet do młotka – to narzędzie, dzięki któremu możesz zbudować sobie schronienie, ale też możesz nim kogoś zabić...

– Możesz też rozwalić sobie palec, głowę – kiedy odpadnie obuch od trzonka. Tak jest. Ale jest też odpowiedź na oczekiwania czytelników. Na naszych oczach dokonuje się sprzężenie zwrotne. Czytelnicy wysyłają nam sygnały, czego by chcieli. My na nie odpowiadamy, bo technologia już na to pozwala, czyli ma być dużo, szybko, błyskawicznie, migotliwie, z hiperlinkiem i filmikiem. Odbiorcy wysyłają sygnał zwrotny, że jest OK, może by jeszcze dalej w tym kierunku pójść. My na to odpowiadamy. Tworzy się w ten sposób sieć dziennikarstwa i przestrzeni medialnej, która jest – co tu kryć – bardzo powierzchowna.

– Być może przesadzam. Jeśli tylko udowodnisz mi, że ludzie, którzy się ślizgają po tych milionach niusów, czasem mają chęć, żeby zanurkować głębiej, żeby przerzucając w tramwaju o 8:30 rano te 50 MB nowych informacji, jakie przyszedły w ciągu nocy, 500 tweetów i 200 postów na Facebooku, są w stanie zatrzymać się na moment i przeczytać coś większego, to powiem, że wszystko jest w porządku. Jest tak, jak w Tesco czy Carrefourze – zwykłym supermarkecie, po którym chodzisz i wybierasz to, co jest ci potrzebne. Obawiam się jednak, że zmierzamy w stronę odbiorcy, który będzie chronicznie niezdolny do przyswojenia dłuższej treści; i siłą rzeczy do nadawcy, który będzie produkował treści krótkie jak tweet.

– Widzę to sam po sobie, kiedy jadę tramwajem i próbuję się zorientować, co zdarzyło się w ciągu nocy. Coś zwraca moją uwagę, wchodzę, czytam pięć, sześć akapitów, cofam się i myślę: „Wróć tu”. A potem już nie wracam, bo jest mnóstwo innych, ciekawszych rzeczy. – Paradoks polega na tym – przynajmniej moim zdaniem – że jeszcze nigdy nie czytaliśmy tak dużo. Nigdy. Narzekania na upadek czytelnictwa są o tyle nietrafione, że dotyczą klasycznych jego form. Ludzie czytają naprawdę bardzo dużo, tylko czytają na szybkości. Problem w tym, że ilość bodźców, które dostarczamy odpowiadając na zapotrzebowanie czytelników, na dłuższą metę męczy i uniemożliwia skupienie się nawet na istotnych treściach. Poza tym jeszcze coś: przez to, że przestrzeń sieci jest tak demokratyczna, zanikają niektóre pozycje, zawody, umiejętności czy chęci jej regulowania.

Za: A. Łopatowska,

http://www.styl.pl/magazyn/news-zatarla-sie-granica-miedzy-wirtualnym-a-realem,nld,2358592#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome, 11.01.2017

15. Уставте в текст пропущені слова.

Більшість населення Росії, України та країн Євросоюзу, за спостереженнями аналітиків, не відрізнити спотворене повідомлення від оригінального, не може критично інформацію з різних типів Медіа-грамотності, тобто знань, що людині аналізувати й пропаганді і брехні, на думку фахівців, бракує усім категоріям населення. „Це дуже небезпечно для України, якої Росія веде гібридну війну”, – зауважує американський аналітик, Філіп Корбер.

Майже 90 відсоткам американців, за агентства „Pew”, через фейкові новини складно зрозуміти, де а де вигадка. Оглядачка газети „Financial Times” Рула Халаф пише, що напередодні президентських виборів у Франції журналісти газети „Le Monde” опублікували матеріали про те, як відрізнити справжню новину від дезінформації. Також вони в ролі волонтерів пішли до французьких шкіл, щоб дати молодому поколінню інструменти проти „промивання мізків”.

„Щоб стати дезінформації, вам більше не потрібно жити за репресивного Фейк може проникнути в ваш будинок і в ваш смартфон, грати з вашим розумом і вносити плутанину в ваше про реальність. Для створення фейку вже не завжди потрібні безпринципні бійці невидимого фронту, а для його в масову свідомість – заплутані схеми. Фейкову новину може створити юнак, який нудьгує в барі, або терористи на полі бою”, – пише Халаф.

А Емма Грехем-Харрісон і Деніел Боффо в статті „Литва побоюється, що російська пропаганда – це прелюдія до можливого вторгнення”, опублікованій на сайті газети „The Guardian”, що Кремль намагається історію, і країни Балтії

17. Прочитайте текст. Поясніть, у чому полягає особливість роботи воєнним кореспондентом.

У рамках дводенного журналістського інтенсиву «Школа воєнного сторителінгу» від Фондації «Суспільність» Єгор Логінов, воєнний кореспондент «Донбас Реалії» — проєкту української редакції «Радіо Свобода» — розповів про те, як зібратись у відрядження на фронт, якими сайтами користується для перевірки інформації та чому вважає, що ми програли інформаційну війну наступу.

Єгор Логінов знімає війну з 2016 року і розповідає про відмінності тодішньої роботи й теперішньої: *„Зараз зовсім інша війна. Вона кардинально відрізняється від того, що було до 24 лютого. Якщо тоді нашим завданням було зробити так, щоб люди не забули про війну, багатьом вона вже була байдужа, будьмо чесними, — то зараз немає медіа, яке не було б причетне до висвітлення війни“.*

Хто такий воєнний і військовий кореспондент

Різниця така ж, як і між прикметниками «воєнний» і «військовий». *„Військовий кореспондент — це людина з військовою освітою, в пікселі. Ті ж „АрміяInform“ — військове телебачення. Ми ж, хоч і знімаємо на передку і пересуваємося з військовими, залишаємось цивільними журналістами“*, — пояснює воєнний кореспондент Єгор Логінов.

Воєнна журналістика вирізняється багатьма заборонами. *„Якщо ви приходите в залу суду знімати резонансне судове засідання, ви можете бігати за суддею, знімати його на камеру, ви — четверта влада. А на війні не можна набагато більше, ніж можна. І щоби зробити гарний матеріал, треба проходити „між крапельками“.*

Документи журналіста для роботи в зоні бойових дій:

- прескарта, яку видає Міністерство оборони. Без неї неможливо працювати в зоні бойових дій;
- паспорт і редакційне посвідчення;
- варто дізнатися, чи вимагає конкретне тактичне угруповання додаткових дозволів;
- медичне страхування журналіста.

За: <https://detector.media/production/article/213841/2023-07-06-yak-zrobyty-material-iz-peredovoi-rozpovidaie-voiennyy-korespondent-radio-svoboda-iegor-loginov/>, 04.12.2023.

18. Уставте пропущене слово.

Від тих, хто не бажає втручатися, часто можна почути: „Моя хата“. Від них треба наживати

Він погано вчиться, пише, як курка, а з ним носяться, як курка з Проте йому все, як із гуски

День потрібно вміти спланувати так, щоб не байдики й ґав не

Він бідний, як церковна, не має нічого.

Батько повернувся додому, як з хреста Коли ми його побачили, нам відібрало

Наш керівник – стріляний, уміє замилувати

ТЕМА 12

ЕМІГРАЦІЯ – ЖІНОЧОГО РОДУ

1. Прочитайте. Уставте відповідні за змістом слова.

Життя українських біженців у цифрах: результати дослідження на основі опитування українців у різних країнах

Близько половини біженців можуть залишитися за кордоном і закінчення війни Росії проти України – ця цифра зросла за останні пів року. А це – понад три мільйони людей, порахували в Центрі економічної стратегії. На рішення українців повернутися впливатиме низка факторів: окрім завершення війни, вони сподіваються знайти роботу, яка забезпечила би їм гідне життя. І хоча переселенцям більше до вподоби жити в Україні, за кордоном вони продовжують адаптуватися. Про це йдеться звіті Центру економічної стратегії, підготованого на основі соціологічних опитувань агенції InfoSapiens.

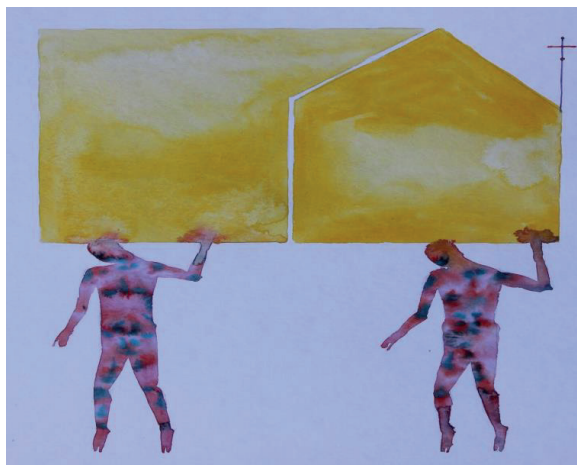
За прогнозами, якщо частина українців не повернеться, держава Україна може втрачати щорічно до 7% ВВП. А у звіті Центру економічної стратегії йдеться, що після завершення війни з Росією в Україну можуть не повернутися від 1,3 йдеться, що до 3,3 мільйона біженців. Невтішними є демографічні прогнози фахівців – населення України стрімко скорочується, і сподіватися на бебі-бум підстав немає.

Ми двічі проводили опитування – у листопаді 2022 року і травні 2023-го. Власне, в листопаді ми питали і їхнє фінансове становище до повномасштабної війни. І ми бачимо, що воно, , дуже сильно погіршилося з початку війни до листопада. До повномасштабного вторгнення із тих людей, які стали біженцями, лише 4% не вистачало на харчування, і 8% доходу вистачало тільки на нього. Станом на листопад людей, яким бракувало на харчування, стало 12%, а таких, вистачало лише на харчування – 28%.

Але станом на травень фінансове становище почало трохи покращуватися – 10% людей все ще не вистачає навіть харчування, і близько 25% вистачає лише на харчування. Тобто ми бачимо, фінансове становище на кілька відсотків покращується, але навіть не близько, на жаль, до довоєнної ситуації. Ми поділили українських біженців на чотири кластери-категорії.

Група, яка є найбільш вразливою, це – «люди зони бойових дій». Вони найбільше втратили від війни – доходи, житло. Їм, на жаль, найменше є куди повертатися, і змушені швидко адаптуватися, вчити мову країни перебування, шукати житло, влаштовуватися роботу. Другу групу ми називали «класичними біженцями» – це, переважно, жінки середнього віку з дітьми, які виїхали до Польщі і які, принципи, не готувалися до війни. Вони не були дуже адаптованими до життя

3. У чому полягає різниця між еміграцією та переселенням?

Данило Мовчан, ПЕРЕСЕЛЕННЯ, 17.03.2022

4. Із запропонованих варіантів оберіть відповіді на запитання, поставлені під час інтерв'ю з Наталкою Сняданко.

- Ти б могла стати заробітчанкою?
- Ти говорила, що еміграція – це застаріле поняття. Що ти мала на увазі?
- І це призводить до суржику? Мені траплялося читати чимало зауважень, що сучасні українські письменники пишуть поганою українською мовою – використовують русизми, суржик, не дотримуються правопису.
- У романі описано багато незвичайних історій. Чи в них ми чуємо голоси з різних куточків України, записані фонетичним письмом, яке дає змогу передати особливості вимови мешканців різних регіонів?
- Тут ми натрапляємо на досить поширене потрактування української культури як чогось правильного, цнотливого, стерильного. І я вже давно міркую, чому ця культура виглядає такою стерильною в очах багатьох людей?
- Крім прагнення бачити українську культуру цнотливою, я згадую також посилення наступу на все „неправильне” – слово „мораль” у цьому сенсі особливо часто використовують. Що ти про це думаєш?
- А як жити тим, хто не сприймає цей кіч?
- До речі, про роль інституцій. Цього року Форум видавців увів до програми окрему фокусну тему – „Жінка у світі, що змінюється”. Це важливо? Чому, по-твоєму, саме цього року вона зазвучала?

А – Еміграція – це поняття з минулого, яке стосується людей, що виїздили назавжди і не знали, чи потраплять ще хоч колись назад на батьківщину. Виїздили в нікуди, не уявляли, що їх чекає. Тепер усе простіше, ізоляція значно менша, інформації більше. Для українців, яким усе ще доводиться долати візові бар'єри, – це частково актуальне поняття. Але для людей, які мешкають у Шенгені, давно не має значення, у якій країні працювати. Сьогодні тут, завтра – деінде.

Б – Не бачу в цьому проблеми. Життя, позбавлене кічу, – прекрасне. Мені шкода хіба що критиків, які мусять читати і дивитися все вряд, зокрема й кіч. Їм важче за всіх. Насправді кіч є в кожній культурі. Просто в нашій культурі всього так мало, що наявність ще й кічу дратує. На мою думку, мусить відбутися певна цивілізаційна процедура, під час якої старі соціалістичні культурні інституції нарешті відійдуть у вічність і поступово сформуються нові. У нас уже почали з'являтися культурні фундації, поки що приватні, із часом будуть і державні. Не треба винаходити колесо – є зразок Інституту книги в Польщі, Інституту Гете, Національного центру книги у Франції чи в інших країнах. Це важливо, тому що немає комерційно вигідної високої культури. Це неможливо ніде, не тільки в Україні. Мають бути механізми, які підтримують існування такої культури.

В – Вона не є стерильною. Такою її можуть бачити хіба що люди, які її не знають. У нас же є прошарок людей, які вважають себе дуже культурними. Проте це не означає, що вони ходять на концерти, у театри та на виставки. Вони просто знають: культуру треба шанувати. Це закладено ще зі школи, яка може відбити будь-яке бажання вести культурне життя, доторкнутися до нього, унаслідок чого починається любов на відстані, суто теоретична. Люди, які цікавляться реальною культурою, чудово знають, що все в нас із нею нормально, просто вона більш камерна, позбавлена фінансування, альтернативна телевізійному кічу, але загалом адекватна.

Г – Інакше я цього собі не уявляю. Без інтонації історія втрачає сенс, перетворюється на голий сюжет, читати який нецікаво. Ті речі між рядками, між неправильними наголосами, не можна описати інакше, це той рівень мови, що його не потрібно перекладати. Це, можливо, свідчить ще й про розірваність між українською літературною та розмовною мовами. Вони не перетинаються. І тому запис живої розмовної мови стає сам по собі сюжетом – настільки літературна мова від цього відірвана.

Г – Я також колись прибирала, заробляючи на навчання за кордоном. Я не бачу в цьому великої трагедії. Ти просто робиш те, що можеш.

Д – „Правильна” культура в цьому сенсі – це кіч. А що таке кіч? Це щось надмірно красиве – побільше золота, блискуче, чистеньке, розцяцьковане. Для багатьох кількість оздоб – це єдиний спосіб відрізнити „красиве”, тобто „правильне” від „неправильного”. Те саме з мораллю. На обкладинці першого видання мого роману „Колекція пристрастей” була репродукція картини Егона Шіле, і я чимало наслухалася звинувачень у порнографії на адресу цього художника. Але коли пояснювала, що це – картина, яка висить у солідному музеї у Відні і чимало коштує, співрозмовники, переважно змінювали свою думку. Мораль – це непристойність у законі. Як на мене, те, що демонструють у нас на телебаченні під маркою „культури”, – це суцільна непристойність, значно шкідливіша і доступніша ширшій аудиторії, ніж матюки у віршах, але жодні комісії чомусь не втручаються. Над вихованням художнього смаку треба працювати. Треба займатися цим, як спортом, нарощувати м'язи, що відповідають за естетичну перцепцію, присвятити цьому час,

докласти зусиль. Набагато простіше любити вже відоме. Наприклад, є Рубенс, хороший художник. Навіщо нам ще один хороший художник? Давайте любити тільки Рубенса. Є Шевченко, навіщо ще хтось? Це дуже зручно. Так людина може вважати себе культурною та освіченою, узагалі не приділяючи цьому часу. Так само можна вважати себе спортивним, струнким і підтягнутим, викинувши з дому дзеркало.

Є – Я дуже тішуся, бо це важлива річ, як поява нової статті у Вікіпедії чи додавання нового слова до словника. Треба говорити про культуру, створену жінками. Бо в нас і далі дуже репресивно обмежене це поняття – лише до культури „ширпотребного” вжитку. Кожного разу, коли треба вимовити „жіноча література”, ти глибоко вдихаєш і видихаєш повітря, бо не знаєш, як тебе зрозуміють. Ти сама, напевно, це помічала. Щоб це змінити, треба робити акції, присвячені нормальній жіночій літературі. Акції, які не будуть розмовою неповноцінних. Це стосується не тільки літератури. Ти бачила коли-небудь глянцеви́й журнал, на обкладинці якого було б фото сорокарічної інтелектуалки? А от фото лисого п'ятдесятирічного політика чи бізнесмена в передапоплексичній стадії – запросто. Жінки на обкладинках бувають лише двадцятирічними блондинками. Так само працює телебачення. І так само думають люди. Коло замикається.

Ж – Хто погані слова вживає – за того Матінка Божа не молиться. А іноді покарання за це буває ще страшнішим. Колись я прийшла вирвати зуб у поліклініку. Стою в рентген-кабінеті, а лікарка запитує моє прізвище. Кажу „Сняданко”. А вона мені: „Так я і думала, я бачила вас по телебаченню. А ви там сказали, що син просив купити жвачку. Хіба можна використовувати слово „жвачка”? Це ж російське слово!” Я ніколи не забуду цей момент, коли я стою без зуба з рентгеном у руці та мушу виправдовуватися за те, що мій син ужив слово „жвачка”. Якщо серйозно, то ця дискусія триватиме довго – як і дискусія про можливість уживати ненормативну лексику в літературі. Письменники позбавлені права вибору. Як би мені не хотілося, щоб люди спілкувалися між собою виключно цитатами з Біблії, вони однаково вживатимуть матюки, і я мушу записувати це як є, по-іншому це буде неправда. Відтворювати суржик дуже складно, для цього його треба добре знати. Я не дуже добре володію суржи́ком, тому просто записую підслухане та почуте слово в слово. Я вже переросла філологічний комплекс, коли словник важливіший за людину. Тим паче словники в нас древні. Філологи, оперуючи тими словниками, починають заперечувати мовну дійсність. Тут треба розуміти межу здорового глузду.

За: Ірина Славінська, „Українська правда. Життя”, <http://life.pravda.com.ua/society/2013/09/11/138679/>, 11.09.2013

5. Поясніть вислови. З деякими (на вибір) складіть речення.

Еміграція – це застаріле поняття

Українська культура – це щось правильне, цнотливе, стерильне

Споживати кіч

Долати візові бар'єри

Старі соціалістичні культурні інституції

Винаходити колесо

Стерильна культура

Вести культурне життя

Камерна культура

Любов на відстані

Читати між рядками
Заперечувати мовну дійсність
Розуміти межу здорового глузду

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Поясніть, як Ви розумієте слова авторки: „Над вихованням художнього смаку треба працювати Жінки на обкладинках бувають лише двадцятирічними блондинками”. Подискутуйте. Думки запишіть.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Виберіть літеру – з або г. Перевірте написання за словником.

Г/горох, г/гомілка, г/гава, г/гроші, г/груша, г/грати, г/гринджоли, г/грунт, г/гречний, дзиг/га, анг/гажувати, г/гора, жарг/гон, Іг/гор, г/гвалтувати, г/громадити, вог/гонь, г/гума, г/горить, г/голос, обг/грунтувати.

[illegible]

13. Прочитайте текст. Подискууйте на тему: *Війна та еміграція: яким буде майбутнє України? Думки запишіть.*

Як через війну скоротилося населення України та що з цим робити: розповідає експерт

Через російське вторгнення в Україну та виїзд громадян за кордон чисельність населення України могла скоротитись до рівня у 33,5 мільйона людей. Допомогти подолати масштабну демографічну кризу у майбутньому може міграція населення інших країн. Про це в ефірі телемарафону на Суспільному розповів заступник директора Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. Птухи Олександр Гладун.

„Скільки українців, зараз порахувати дуже важко. Але на 1 лютого 2022 року Державна служба статистики оцінювала чисельність населення приблизно в 41,1 мільйона людей. Це без Криму, але з ОРДЛО”, — пояснив експерт. З урахуванням окупованих територій населення України є дещо більшим, зазначив посадовець. „Якщо ми кажемо про кордони 1991 року, то треба додати трохи більше, ніж 2,3 мільйона — це АРК та Севастополь. Тому ми будемо мати десь 43,5 мільйона людей”, — розповів Олександр Гладун.

За його словами, водночас ще до початку російської агресії близько двох мільйонів українців виїхали за кордон на заробітки. „Якщо подивитися на це число критично, то ми оцінюємо, що шляхом трудової міграції Україна втратила приблизно після перепису населення 2001 року близько 2 мільйонів. Люди їздили на заробітки в Європу і залишилися там жити. Хоча стосунки з Україною вони не розірвали і рахуються в чисельності населення України”, — розповів посадовець. При цьому за період повномасштабної війни від’ємне сальдо міграції становило приблизно 8 мільйонів. „Тому, якщо віднімемо (2+8 мільйонів — *ред.*), то ми отримаємо 33,5 мільйона”.

„Демографічна криза в Україні була і до початку війни. Війна дуже сильно поглиблює всі ці процеси. По-перше, шалене сальдо міграції — мінус 8 мільйонів. І ми не знаємо, скільки людей повернеться. Це сальдо складається з двох частин: ті, хто виїхали в Європу і ті, кого вивезла Росія”, — розповів Олександр Гладун. Він додав, що в Росії нині, за оцінками Верховного комісара ООН у справах біженців, перебувають приблизно 2,9 мільйона українців. Це — шалена цифра. Куди вони їх розмістили, повернуться ці люди, є в них документи чи ні — ми не знаємо. Навіть прогнозувати неможливо. Приблизно чверть цієї кількості — це діти. Тобто майбутнє України. Це величезна проблема, і як її вирішувати, ніхто не знає, — підкреслив експерт. При цьому до Європи також виїхали переважно жінки й діти. За його словами, Україні загрожує серйозна демографічна криза.

„В загальному можна сказати — криза буде поглиблюватися. Щодо майбутньої демографічної політики, то треба спочатку визначитися, яке місце ми собі уявляємо України в Європі. Хоча ми найбільша за площею країна в Європі, якщо нас буде влаштовувати чисельність через 20-30 років 25 мільйонів, то можна буде й “заспокоїтися”, — пояснив Гладун.

На переконання експерта, найважливішою задачею після війни буде стабілізація демографічної ситуації. Покращити її допомогла б міграція населення з інших країн. „До війни коштом природного чинника чисельність населення скорочувалась. В нас на 100 народжень у 2021 році було 262 смерті. Тобто компенсувати тільки коштом

природного чинника — покращення ситуації з народжуваністю та зменшення смертності — не вдасться. В нас відносно старе населення, тому природно помирає більше. І не думаю, що одразу після війни жінки почнуть народжувати багато дітей, тому що для цього потрібні певні умови. Тому залишається один чинник — міграційний, тобто залучати населення інших країн до проживання та роботи в Україні”, — підсумував Олександр Гладун.

3a: <https://suspilne.media/354672-ak-cerez-vijnu-skorotilos-naselenna-ukraini-ta-so-z-cim-robiti-rozpovidaє-ekspert/>, 04.12.2023.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Перекладіть українською.

Polska i Ukraina: razem na dobre i na złe

Obywatele Ukrainy od wielu lat wspierają polską gospodarkę, uzupełniając braki kadrowe, przyczyniając się do rozwoju polskich przedsiębiorstw i budując polskie PKB. Więzy społeczne oraz gospodarcze, budowane od lat poprzez migrację ekonomiczną, a także kulturową i geograficzną bliskość naszych krajów, powoduje, że dla uciekających przed wojną, to właśnie Polska stała się miejscem, w którym mogą liczyć na bezpieczne schronienie, pomoc i wsparcie.

Co trzeci uchodźca z Ukrainy deklaruje pozostanie w Polsce na dłużej, a to oznacza, że ich napływ może wesprzeć polski rynek pracy także w dłuższej perspektywie. Z jednej strony, w związku z odwróconą migracją płci, mamy do czynienia z powiększającym się niedoborem mężczyzn gotowych do podjęcia pracy, z drugiej zaś z nadwyżką kobiet, które wytrwale jej poszukują. Niezbędnym i pilnym jest więc wypracowanie specjalnych rozwiązań, które pozwolą dostosować miejsca pracy do struktury płci. Obok zapewnienia miejsca do życia, to gwarancja pracy i usamodzielnienia, jest najistotniejsza w odzyskaniu przez uciekające przed wojną kobiety poczucia stabilności i bezpieczeństwa.

Bliskość geograficzna i długość linii granicznej Polski i Ukrainy powoduje, że nasz kraj, jako bezpośredni sąsiad, stał się głównym kierunkiem migracji dla uciekających przed wojną Ukraińców. Nie bez znaczenia pozostaje też fakt, że poza wspólną granicą, z Ukrainą łączy

Za: A. Zymnin, <https://ewl.com.pl/raport-specjalny-uchodzcy-z-ukrainy-w-polsce/>, 04.12.2023.

Процес формування в українському суспільстві здебільшо завершився.
Ще трохи, і можна буде спокійно її вивчати, не боявшись, що висновки швидко застаріють.
Про нею можна говорити що завгодно, але це – даність.
Реальної зміни влади не був один раз, другий, третій...
На жаль, такою є принцип української політики.
Нічого не змінюється, окрім узвичаєної форм брехні...
Мені здається, на це важливо звернути уваги.
З'являється дилема: або законсервуватися в собі, або асимілюватися, злитися, статися як усі.
В еміграції люди, як правило, дуже змінюють.
В деяких випадках людина, яку покинула країну, не цікава для співвітчизників.

За: газета „День“.

https://dt.ua/SOCIETY/golovi_na_valizah_do_problemi_emigratsiyi_ukrayinskih_uchenih.html, 03.12. 2010

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

16. Прочитайте. Вставте пропущені слова.

5 психологічних проблем, з якими можна зіткнутися при еміграції

З початком повномасштабної війни багато українців, рятуючись від, залишили свої домівки та виїхали за кордон. За даними, 8 мільйонів наших громадян наразі перебувають поза межами держави. Переїзд в іншу країну сам по собі є травмою, тяжкість якої з розлученням або втратою близької людини. Що вже казати про втечу від війни.

У будь-якому випадку починати все заново у країні, далеко від дому й родини – це важкий досвід, що може викликати низку психологічних проблем. Адже окрім побутових складнощів, із новим місцем життя, людина відчуває й емоційні труднощі адаптації до нових умов і Опитування МОЗ України показало, що близько 40% усіх громадян, які зверталися психологічну допомогу за час війни, складають саме зовнішні мігранти.

Спробуємо п'ять головних психологічних проблем, з якими можна стикнутися при еміграції, чому вони, і що робити аби швидше та безболісніше адаптуватися на новому місці.

Культурний шок

Головні проблеми еміграції складають негативний досвід, з яким стикається майже кожний емігрант, що потрапляє в нове для нього середовище та намагається до нових реалій. І культурний шок – найперша з них. Варто зазначити, що нова культура – це не тільки їжа, музика, одяг, свята, розваги, пейзажі, звички людей і темп життя. Пізнаючи ці фактори, емігрант захоплюється всім новим, перебуваючи в ейфорії. Цей період спеціалісти називають «медовим місяцем». Але далі між культурами стають глибшими, особливо у сфері спілкування, що і викликає в людини занепокоєння, відчуття самотності та відчуження.

Елементами культури також є:

- цінності;
- переконання;
- спосіб мислення;
- поведінка;
- стиль роботи;
- манера розмови;
- вираження емоцій.

Отже, емігранту доводиться всі ці комунікативні навички заново, щоб будувати з людьми, що часто викликає стрес при еміграції. Важкими видаються елементарні для інших людей речі, на кшталт сантехніка, розмови з продавцем або запису до лікаря. Людина ще не вміє зчитувати інформацію, яку співрозмовник, і вільно спілкуватися, тому відчуває себе незрозумілою і навіть ізгоєм.

З часом, у середньому через півроку-рік, ці труднощі, людина розвиває нові навички рутини й спілкування у повсякденному житті, і нарешті адаптується до нової культури. Повністю підготуватися до культурного шоку майже неможливо, навіть якщо багато читати про обрану країну в'їзду, адже увесь масштаб труднощів вдається лише після остаточного переїзду.

Відчуженість та самотність

Ці почуття виникають з причини низької комунікації. Емігрант не відчувається стабільно та впевнено в жодній зі сфер нового життя, можливо, на роботі до нього зарозуміло і не запрошують спільно проводити час з колегами. Нових зв'язків ще немає, а старі друзі все рідше виходять на зв'язок, мало розуміючи проблеми біженця від війни.

Відчуття відчуженості, самотності, соціальної ізоляції – поширені психологічні проблеми еміграції – виникають через звуження кола спілкування, а через стрес воно, і людина відчувається зовсім покинутою. Хтось навіть проявляє роздратування, ворожість і навіть агресію до своїх нових співгромадян, на що ті відповідають аналогічно. На цьому етапі також виникає небажання вчити мову як захисний механізм від помилок у спілкуванні з місцевим населенням.

Стрес від адаптації

Стрес та втома виникають як реакція організму та психіки на постійну адаптуватися до усього нового, починаючи від оплати за проїзд у транспорті чи правильного сміття, закінчуючи вивченням мови й страхування. Багато енергії витрачається на пошук роботи та побутові дрібниці, та навіть простий похід у супермаркет і вибір незнайомих продуктів перетворюється на стресову ситуацію. Кожен день як маленька, яка значно виснажує.

Стрес при еміграції може до зниження імунітету та виникнення фізичних хвороб, пов'язаних з нервовим навантаженням, як от гастрит, мігрень або постійні застуди.

За: О.Карташов,

<https://aboutu.live/blog/5-psiologichnih-problem-z-yakimi-mozhna-ztknutisya-pri-emigrac>, 8.09.2024

17. Прочитайте продовження тексту. Слова в дужках поставте в правильній формі.

Втрата ідентичності

Більшість емігрантів рано чи пізно стикаються з (відчуття) втрати, але не тільки батьківщини, але й себе самого, власної ідентичності. Адже через (еміграція.....) людина втрачає ті опори, за допомогою яких ідентифікувала себе протягом (усе.....) життя:

- досвід;
- професію;

- статус;
- особисті якості;
- роль у сім'ї.

Саме втрату власної ідентичності під час (переїзд.....) до іншої країни психологія (визначати.....) як одну з найсерйозніших проблем. Самосприйняття (ризикувати) похитнутися, і (стати.....) важко відповісти на питання «Хто я такий?» так само впевнено, як раніше. До того ж людина відчуває себе (незграбна.....) й не надто (успішна.....), адже не розуміє (місцевий гумор.....) і не здатна одним жартом скласти про себе гарне враження. Вона більше не належить до звичної (більшість.....), що домінує в (соціум.....), її роль кардинально змінюється. Компетенції у (професійна..... сфера.....) ставиться під сумнів, вона повинна заново захищати дипломи про освіту, а часто – вчитися заново, й взагалі починати заново все життя.

Цей етап спеціалісти визначають як найдовший у всьому процесі адаптації на (нове..... місце.....). Той, у кого він затягується, часто роздумують над поверненням до рідної країни, що видається звичною зоною комфорту, де все зрозуміле і можна нарешті знов стати самим собою. Так люди забувають мету свого (переїзд.....) та навіть повертаються у небезпечні місця. (...)

За: О.Карпашов,

<https://aboutu.live/blog/5-psiologichnih-problem-z-yakimi-mozhna-ztknutisya-pri-emgrac>, 8.09.2024

18. Попрацюйте в парах – усно перекладіть інтерв'ю на українську мову. Складні конструкції запишіть.

Emigracja dała mi siłę i niezależność myślenia

Emigracja stała się dla mnie przede wszystkim otwarciem wielu nowych drzwi i wejściem w nowy język. To dzięki wyjazdowi do Szwecji zaczęłam przekładać szwedzką literaturę i to w Szwecji napisałam moją pierwszą powieść – opowiada Katarzyna Tubylewicz, pisarka i tłumaczka, autorka m.in. „Ostatniej powieści Marcela”, „Własnych miejsc” i współautorka „Szwecja czyta. Polska czyta”.

– Weźmie Pani udział w wydarzeniu „Emigrantki własnym głosem”. Czym dla Pani, jako pisarki i tłumaczki stała się emigracja?

– Emigracja stała się dla mnie przede wszystkim otwarciem wielu nowych drzwi i wejściem w nowy język. Wittgenstein napisał „Granice mojego języka oznaczają granice mojego świata”, więc można powiedzieć, że zyskałam kolejny świat. To dzięki wyjazdowi do Szwecji zaczęłam przekładać szwedzką literaturę i to w Szwecji napisałam moją pierwszą powieść, choć o tym by pisać, marzyłam od wczesnego dzieciństwa.

– Tytuł spotkania z Panią to „Zderzenie kultur” – emigracja/integracja. W książce „Własne miejsca” próbuje Pani odpowiedzieć na pytanie, czy można zrozumieć inną kulturę i znaleźć w niej miejsce dla siebie. To temat, z którym zderza się każdy emigrant?

– Oczywiście. Poruszam go także w mojej powieści „Rówieśniczki”, w której pojawia się jeszcze więcej emigrantów niż we „Własnych miejscach”, a także w „Ostatniej powieści Marcela”, gdzie

19. Продовжіть думку і напишіть твір-роздум.

Еміграція – це поняття з минулого, яке стосується людей, що виїздили назавжди і не знали, чи потраплять ще хоч колись на батьківщину. Виїздили в нікуди, не уявляли, що їх чекає. Тепер усе простіше, ізоляція значно менша, інформації більше...

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features multiple sets of horizontal dashed lines spaced evenly down the page, providing a guide for handwriting practice. The background is white, and there are no margins or other markings present.

20. Подискутуйте про добровільну і примусову еміграцію. У який спосіб можна документувати міграційні процеси?

Знайдіть у мережі Інтернет інформацію про Музей еміграції: (<http://www.polska1.pl/>) і проєкт „Вигнанці”: (напр., <https://day.kyiv.ua/uk/news/081017-u-lvovi-vidkryly-vystavku-vygnanci>, <https://zbruc.eu/node/71785> й ін.)

21. Підготуйте бібліографію наукових праць, що стосуються тематики еміграції.

.....

[illegible]